

Primirea la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

a secretarilor
cu probleme organizatorice
ai Comitetelor Centrale
ale partidelor comuniste
și muncitorești
din unele țări socialiste

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU în vizită prietenească de lucru în Republica Socialistă Cehoslovacă

Comentariu în pag. 3

Cu acest prilej secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvintare, expunând pe larg experiența partidului nostru în domenii fundamentale ale construcției socialiste, reafirmând totodată principiile care orientează consecvent politica internă și internațională a partidului și statului nostru, contribuția românească la edificarea noii orînduiri, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

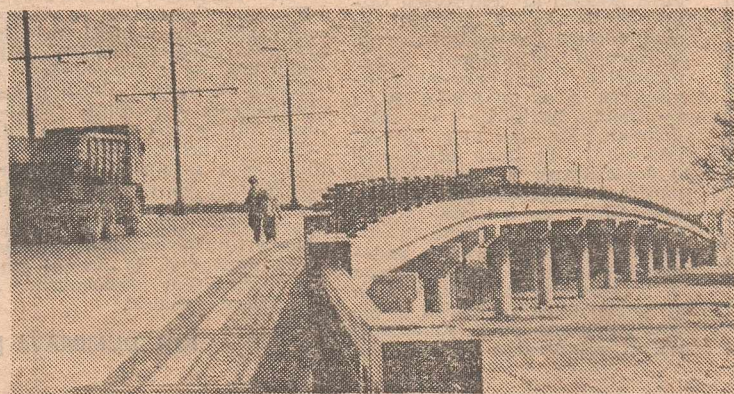
Sub ochii noștri

Bucureștiul este, de cîțiva ani, îndeosebi în perimetrul său central, un imens șantier. Faptul este evident, totul se construiește, se redimensionează „din mers”, „foc continuu”, cu grijă pentru activitatea cotidiană a orașului, cu eforturile fiecăruia dintre noi, dar mai ales cu eforturile neîncetate ale arhitecților și proiectanților, cu eforturile eroice ale constructorilor. Un mare oraș, o capitală trebuie să respire, să funcționeze perfect în toate articulațiile și structurile sale, pe măsura prezentului, dar mai ales a viitorului său. Sînt cîteva dintre argumentele unei dezvoltări — evidentă în ultimii ani — care are drept scop înlocuirea unei moșteniri urbanistice depășite, cuprinzînd elemente rurale, lipsite de valoare, a unei dezvoltări care propune o structură modernă, civilizată, reprezentativă pentru o capitală.

Se impunea deci necesitatea edificării centrului pe măsura cartierelor noi, fiindcă, și aici întîlnim un alt adevăr, mijlocul Bucureștiului încă mai păstrează clădiri fără nici o virtute arhitectonică, străzi cu o rețea de canalizare departe de a face față nevoilor prezente. Orașul a

RAZVAN BĂRBULESCU

(Continuare în pag. 2)

Ecou

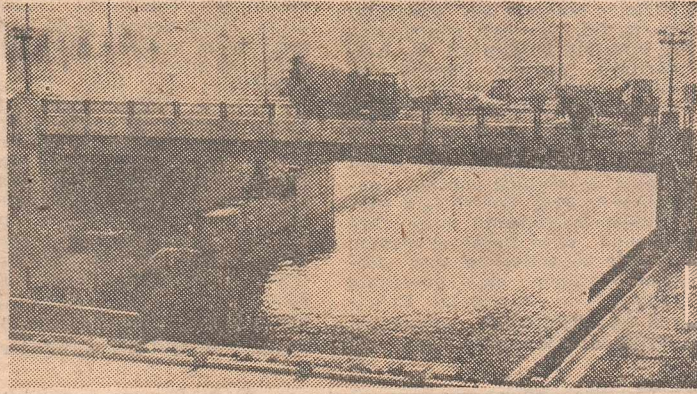
**Creația lui Paul Popovăț
a anticipat cu genialitate
dezvoltarea aviației reactive!**

În pagina 17

**A zecea
simfonie
cu lalele**

Reportaje în pag. 12-13

Opinii

Simbol adînc grăitor

Ca formă de existență a umanului, munca este un univers infinit. În afara ei nu există valoare și nici teme de viață. Prejudecăți și îngustimi ușor de explicat, dar greu de acceptat azi au adus din vreme și încă mai hrănesc ierarhizări ale muncii altfel decît după încărcătura de util și de frumos pe care ea o poartă. Lucrul bine făcut e aproape întotdeauna frumos, iar împlinirea frumoasă are sub rază riuri de sudoare și mistuire de gînd. Binomul muncă-frumos, într-o expresie a cărei formulă rămîne de găsit, ar putea fi mesajul esențial pe care umanitatea l-ar trimite în cosmos.

Munca și frumosul, adică existență și înzeire, ceas și vreme, teritoriu de continuă generație în care se întîlnește rostul cu neștiutul și adevărul cu minunea.

Simbolurile de ieri ale muncii, de la primenirea ogorului pînă la brațul care supune țări metalului, trebuie mereu îmbogățite și ridicate la treaptă de gînd a omului de azi și de mîine.

Urcînd prin secole și milenii sub semnul aparent al unei determinări imuabile, munca intră treptat din nevoie-n iubire, deschide ferestre mai largi spre văzduhuri de suflet, proiectînd în departe chipul perfecțiunii mereu neîmplinit. Într-o prefacere permanentă, de care numai amortirea și lincezeala se sperie, teoriile muncii trec de zarea știută, lumina lor

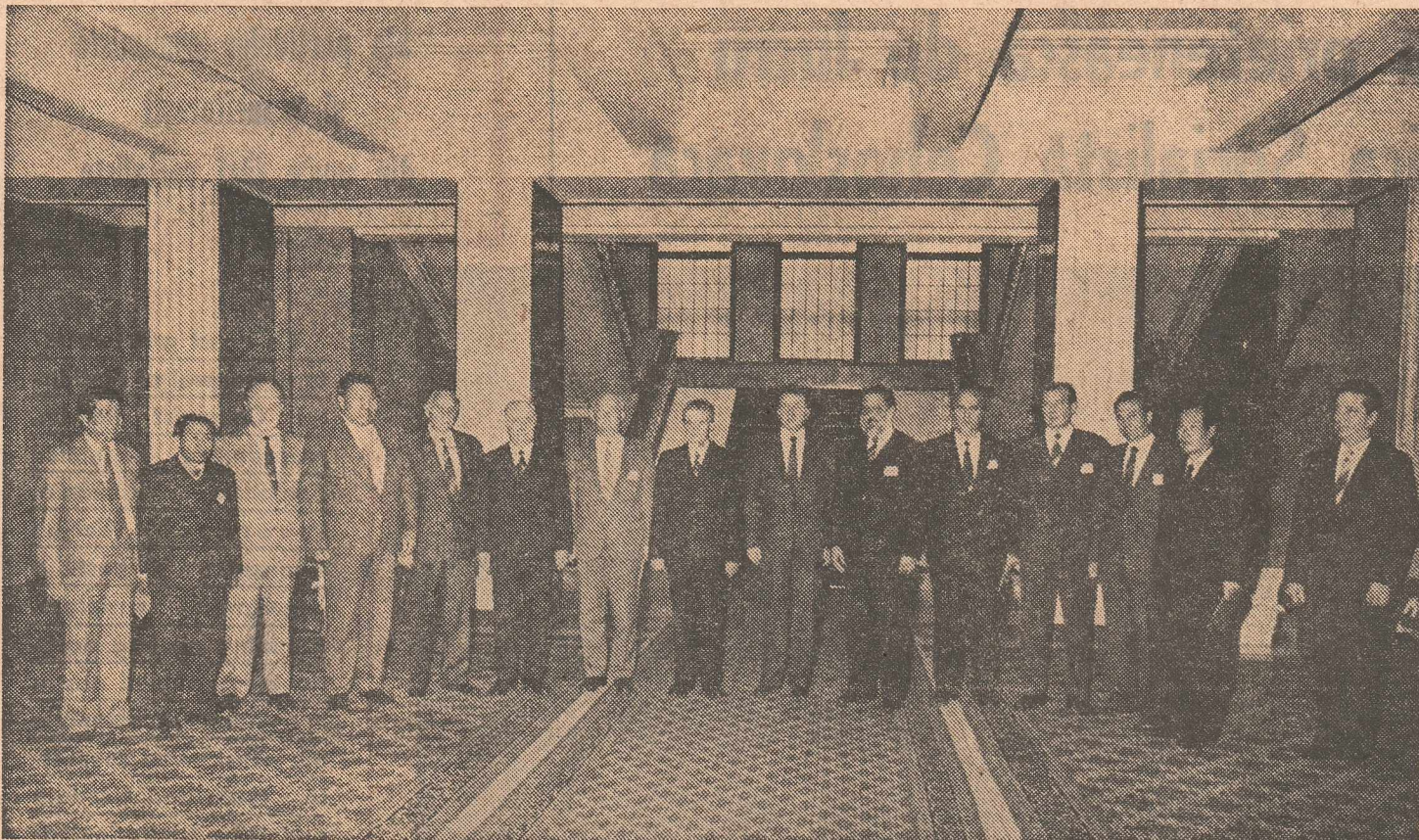
Prof. ION STOICA
Directorul Bibliotecii
Centrale Universitare

(Continuare în pag. 2)

PRIMIREA LA TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a secretarilor cu probleme organizatorice ai Comitetelor

Centrale ale partidelor comuniste și muncitorești din unele țări socialiste

După cum este cunoscut, miercuri tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe secretarii cu probleme organizatorice ai comitetelor centrale ale partidelor comuniste și muncitorești din unele țări socialiste, care au participat la lucrările constăturii de la București.

În cuvântarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că asemenea întâlniri pe diferite probleme ale activității partidelor comuniste și muncitorești au o mare însemnătate în efectuarea de schimburi de păreri asupra diferitelor domenii ale activității de partid, aceasta contribuind la întărirea colaborării și solidarității acestor partide și având, totodată, o mare însemnătate în cunoașterea activității de construcție socialistă din diferite țări. Partidul nostru pornește de la faptul că diversitatea de condiții istorice, naționale în care fiecare țară construiește socialismul duce fără îndoială și la forme și metode diferite de activitate, dar, totodată, impune ca o necesitate schimbul de experiență, întărirea solidarității și conlucrării partidelor comuniste. Un rol

important, a arătat în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl au întâlnirile dintre secretarii generali și primii-secretari ai partidelor din țările socialiste, schimbul de păreri și realizarea unor poziții comune în diferite domenii importante de activitate; în decursul multor ani, aceste întâlniri și discutarea împreună a diferite probleme au avut o mare însemnătate pentru mai buna înțelegere, pentru elaborarea unor obiective comune atât în domeniul dezvoltării economico-sociale, cât și în domeniul activității internaționale. În dezvoltarea măsurilor privind dezvoltarea societății și perfecționarea conducerii ei, se spune în cuvântare, comuniștii români au pornit totdeauna și de la experiența și practica construcției socialiste proprii, dar și de la experiența altor țări. În ceea ce privește relațiile dintre țările socialiste, se poate afirma că solidaritatea și colaborarea dintre ele au o mare însemnătate pentru făurirea cu succes a noii orinduirii; se poate afirma că viața demonstrează cu putere că la baza acestor relații trebuie să se afle principiile deplinei egalități, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, avantajul și intrajutorarea

reciproce; numai pe această bază relațiile dintre țările socialiste pot să reprezinte un model de relații de tip nou între state.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că activitatea ideologică este o ramură inseparabilă a muncii organizatorice de partid; de fapt, se spune în cuvântare, activitatea de organizare presupune a asigura repartizarea justă a cadrelor și buna organizare a activității din toate domeniile; nu există sector de care activitatea organizatorică să nu se ocupe, dacă vrea să-și îndeplinească rolul pe care îl are în viața de partid. În acest sens, secretarul general al Partidului Comunist Român a apreciat în mod deosebit constăturii de la București în probleme organizatorice și și-a exprimat convingerea că ea nu numai că va completa întâlnirile în alte domenii, dar va avea un rol important în buna organizare și desfășurare a schimbului de păreri și de experiență în toate domeniile de activitate. „Noi considerăm — se spune în cuvântare — că păstrarea independenței fiecărui partid nu vine în contradicție cu colaborarea și solidaritatea puternică a comuniștilor, așa cum solidaritatea și colaborarea nu vin în

contradicție cu independența fiecărui partid comunist”. Conducătorul partidului și statului nostru s-a referit în continuare la necesitatea de a privi cu mai multă îndrăzneală problemele noi care se ridică, de a renunța la unele teze vechi, de a perfecționa altele, de a îmbogăți concepția despre lume și viață, socialismul științific, concepția materialist-dialectică, de a îmbogăți marxism-leninismul, care niciodată n-a fost considerat ca ceva imuabil, creat odată pentru totdeauna, ci numai o călăuză în acțiune, o bază pentru noi cunoașteri, pentru noi descoperiri, pentru perfecționarea continuă a societății, a gândirii.

În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Noi apreciem în mod deosebit relațiile existente între partidele noastre și considerăm că trebuie să facem totul pentru dezvoltarea și întărirea colaborării dintre ele, ca factor decisiv al întăririi colaborării dintre țările și popoarele noastre, al făuririi cu succes a socialismului în țările noastre, a participării active la soluționarea tuturor problemelor internaționale și, în primul rând, la înlăturarea dezarmării, la asigurarea păcii!”

ION DUMBRAVA

Sub ochii noștri

(Urmare din pag. 1)

crescut, populația s-a dublat în ultimele patru decenii iar prezentul și viitorul nu pot să încapă în hainele strimbe vechi de o jumătate de secol.

O recentă discuție cu edilul Capitalei, avută la consiliul popular al municipiului, precum și cu specialiștii ai întreprinderii de Amenajare a Dimboviței, ne permite să oferim câteva dintre rezultatele muncii arhitecților și constructorilor, din ultimii ani, rezultate care înseamnă artere noi, pasaje, poduri peste o „nouă” apă, dotări de o deosebită importanță pentru cel mai mare oraș al țării. Finalizarea unor lucrări poate fi pentru bucureșteni o adevărată surpriză, și acest mai, această vară, acest an ne vor bucura cu multe lucruri noi, nu cu un alt București, ci cu un București mai frumos, mai modern, în care regăsim integrată inteligent și armonios foarte mult din moștenirea Bucureștiului de ieri.

Dimbovița. Începem cu ea nu doar pentru că orașul s-a născut în urmă cu peste jumătate de mileniu, pe malurile ei, ci pentru că această apă se va arăta pentru prima oară așa cum este la izvoare, limpede, curată, în stare să ateste sănătatea Capitalei.

La ora actuală, Dimbovița este amenajată la toți parametrii funcționali între Ciurel și Grozăvești. Sint gata casele de canalizare, drenul urban, nodul hidrotehnic Grozăvești, partea de agrementare, balustradele asemănătoare celor vechi, trotuarele, debarcaderul Ciurel, iar oglinda apei va ajunge nu peste multă vreme la 50 centimetri — 1 metru sub trotuar. Sint în funcțiune podurile Ciurel, Grozăvești, Eroilor, Operă, Izvor, Mărășești și Timpuri Noi. Sint, de asemenea, gata nodurile hidrotehnice Grozăvești, Eroilor, Operă, Mărășești, Mihai Bravu. Vitan. Până la sfârșitul anului amenajarea riului va ajunge la podul de la Mihai Bravu (Abator).

La Lacul Morii, unde a început acumularea apei, sint în stadii avansate finisajele și, în ceea ce privește latura de agrement, drumul pe coronament, spațiile verzi, scările de acces spre baraj, alei pietonale, debarcaderul și plantațiile de pe insulă.

Fără îndoială, o atenție deosebită este acordată circulației rutiere și transportului în comun, prin raționalizarea traseelor și asigurarea unor legături directe, rapide între locurile de muncă și cartierele de locuit, prin integrarea tuturor rețelelor de transport de călători și mărfuri (metrou, tren, tramvaie, autobuze, troleibuze, autoturisme) într-un sistem unitar, după cum și asigurarea unei cooperări între rețeaua de transport de suprafață și cea subterană.

Se lucrează în acest moment, la pasajele Lujerului, Piața Unirii.

Pasajul Victoriei, prin care se circulă, va asigura legătura între Bd. Ilie Pintilie și Șos. Nicolae Titulescu pentru traficul auto, cu două benzi pe sens.

Pasajul Lujerului va permite o circulație „fluidă”, fără obstacole, pe Bd. Armata Poporului, făcând legătura între str. Fabricii, Lujerului și Al. Moghioroș.

Pasajul Piața Unirii, în subteran, va face legătura între Bd. Nicolae Bălcescu și Dimitrie Cantemir. De asemenea, sint date în folosință pasajele Mărășești și Băneasa.

Între arterele deschise parțial circulației, se află și un viitor mare bulevard care va începe la Timpuri Noi și va continua prin zona Traian în direcția str. Galați, Șos. Ștefan cel Mare, str. Barbu Văcărescu, Cartierul Aviației, Pasajul Băneasa, aeroportul Băneasa.

Între str. Răzoare și Șos. Ferentari, paralel cu calea ferată Cotroceni — Progresul se găsește tot în stadiul de finisare un drum de trafic greu cu 4 benzi de circulație (2 pe sens).

La ora cind apar aceste rânduri, se lucrează la o nouă arteră care începe din Șos. Viilor și continuă prin Șos. Panduri, Bd. Emil Bodnăraș, str. Valea Cascadelor, Bd. Preciziei, de asemenea cu cite două benzi de circulație pe sens.

Sint doar câteva dintre surprizele constructorilor, sint citeva dintre obiectivele care au termene de finalizare în zilele acestui mai. Pentru că, vom vedea într-un viitor foarte apropiat — sfârșitul acestui an — obiectivele edilitare care vor îmbogăți zestrea orașului, vor fi mult mai numeroase.

(Urmare din pagina 1)

se schimbă, drumurile lor se-n-mulțesc.

Împăcat în cinstirea oricărui fel de strădanie dăruită binei, poți alege pentru virful înalt al coloanei pe care vrei s-o ridici ipostazele cele mai aproape de inimă, lumea de efort și de bucurie lângă care birui timpul și stăruia adunându-ți izvoarele.

Niciodată drumurile spre mine nu s-au croit, singure, niciodată gindul n-a curs leneș lângă pașii grăbiți dar ritmurile vremii noastre sint febrile, chemarea către dăruiri depline are azi vibrații de intensitate luminii.

Imaginea studiului, a cercetătorului aflat în miezul de foc al noosferii, căutind cu îndrăzneală și cu modestie taine mari ale firii ori o măsură nouă într-un cîntec știut, care devine prin asta mai frumos, imagi-

nea veche și mereu impunătoare a cărții peste care trec ochii flămînzi ai tinerilor, țării e o emblemă esențială a acestui timp, un fel de a munci pentru ca rosturile gîndului și-ale miinii să fie mai întregi. Într-un dialog al deplinei libertăți, lec-

prinderi și prelungiri, tălmăciri și noi întrebări pentru ca lumea lor să devină mai bună. În epoca noastră, studiul, nevoia de nou și acțiunea innoitoare, ca forme ale muncii, sint componente ale progresului în toate profesiile, fac parte din stilul

Simbol adînc grăitor

tura rămîne un teritoriu al întâlnirilor fundamentale, o modalitate neegalată de a chema în fața propriei judecăți marile spirite din toate vremurile, filtrind, adoptind, refuzind, oglindindu-te în apele lor. În fața paginilor de valoare ale gîndului de totdeauna, împătimitii lecturii consumă o intensă energie spirituală, încercind cu-

de viață al omului. Dar privit dinlăuntru, studiul e un proces al devenirii. A învăța ca ieri nu înseamnă întotdeauna a învăța bine. Munca intelectuală are în imaginea tradițională a cititorului doar simbolul ei mereu plin de sens.

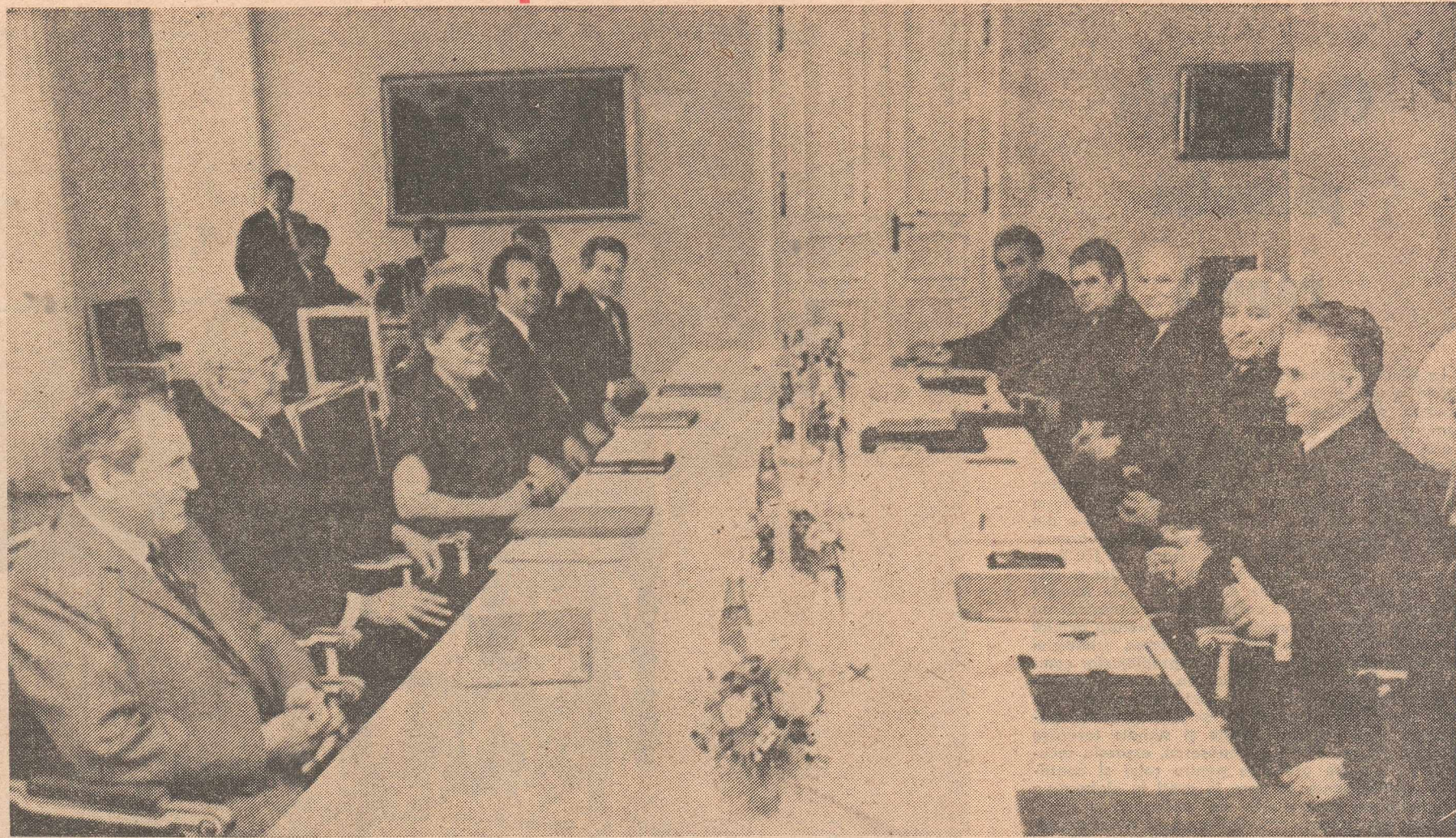
Tehnici noi ale comunicării au făcut din transmiterea me-

sașelor o știință cu reguli severe și cu un instrumentar divers.

Publicații electronice și instalații telematice complicate se alătură cu nebanuitele lor virtuți de cuprindere și viteză, de selecție și organizare, lumii de milenii a cărții, fără s-o înlouăscă, nestirbindu-i marea și taina. Într-o firească și necesară complementaritate, mijloacele de comunicare ale timpului nostru fac din frumusețea muncii de a gîndi mai bine un teritoriu al unor ritmuri noi și-al eficienței. Dimensiunile progresului contemporan nu pot fi desprinse de condiția accesului la informații, de toate componentele care determină calitatea studiului. Anacronismul și disfuncțiile se pot repercuta grav în toate cîmpurile de cunoaștere și acțiune.

A munci prin dăruire și creație înseamnă în primul rînd a-ți acorda ție însuși respectul de om între oameni.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu în vizită prietenească de lucru în Republica Socialistă Cehoslovacă

În timpul convorbirilor de la Praga dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Gustav Husak

Relațiile româno-cehoslovace au îndelungate și bogate tradiții. În toate marile momente ale istoriei lor, popoarele română și cehoslovacă s-au aflat alături în lupta pentru apărarea ființei lor naționale, pentru independență și dezvoltare liberă pe calea progresului economic și social. Aceste relații au fost ridicate pe o treaptă nouă, superioară în anii construcției socialiste, când au cunoscut o evoluție mereu ascendentă. La baza raporturilor dintre țările, partidele și popoarele noastre se află documente de mare importanță cum sunt: Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, Programul de lungă durată privind dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări până în anul 2000, Programul de colaborare și cooperare științifică și tehnologică pe perioada 1986-1990, Acordul comercial de lungă durată și altele. Factorul hotărâtor pentru dezvoltarea neîntreruptă a raporturilor româno-cehoslovace pe multiple planuri l-au constituit întevierile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu,

secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Gustav Husak, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace. Aceste întâlniri la vîrf au deschis de fiecare dată, prin înțelegerile convenite, prin documentele semnate, noi și ample perspective pentru dezvoltarea continuă a relațiilor dintre partidele, popoarele și țările noastre. În acest cadru se înscrie și vizita prietenească de lucru făcută luni în Cehoslovacia de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la invitația tovarășului Gustav Husak.

După cum se menționează în Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei, în timpul convorbirilor avute cei doi conducători de partid și de stat au constatat cu satisfacție că se îndeplinesc hotărârile adoptate cu prilejul întâlnirii de la București din decembrie 1985 și s-au pronunțat pentru luarea de noi măsuri în vederea dezvoltării și mai eficiente a colaborării româno-cehoslovace. Relevind că potențialul econo-

mic în continuă creștere al celor două țări creează condiții favorabile pentru o dezvoltare și mai largă a colaborării reciproce avantajoase, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak au subliniat importanța deosebită a Programului de lungă durată, care constituie documentul principal pentru așezarea în continuare, pe o bază calitativ superioară, a relațiilor economice și tehnico-științifice. S-a relevat necesitatea dezvoltării și mai intense a colaborării pe termen lung, în vederea asigurării condițiilor pentru aprovizionarea ambelor economii naționale cu materii prime și cu materiale de bază, produse ale industriei de prelucrare a metalelor, ale industriei chimice și ușoare, ale agriculturii și industriei alimentare, pentru folosirea mai intensă a capacităților de producție, pentru creșterea substanțială a ponderii livrărilor reciproce realizate pe baza cooperării și specializării în producție. S-a hotărât intensificarea eforturilor pentru identificarea de noi posibilități care să ducă la sporirea contribuției conlucrării tehnico-științifice bilaterale în

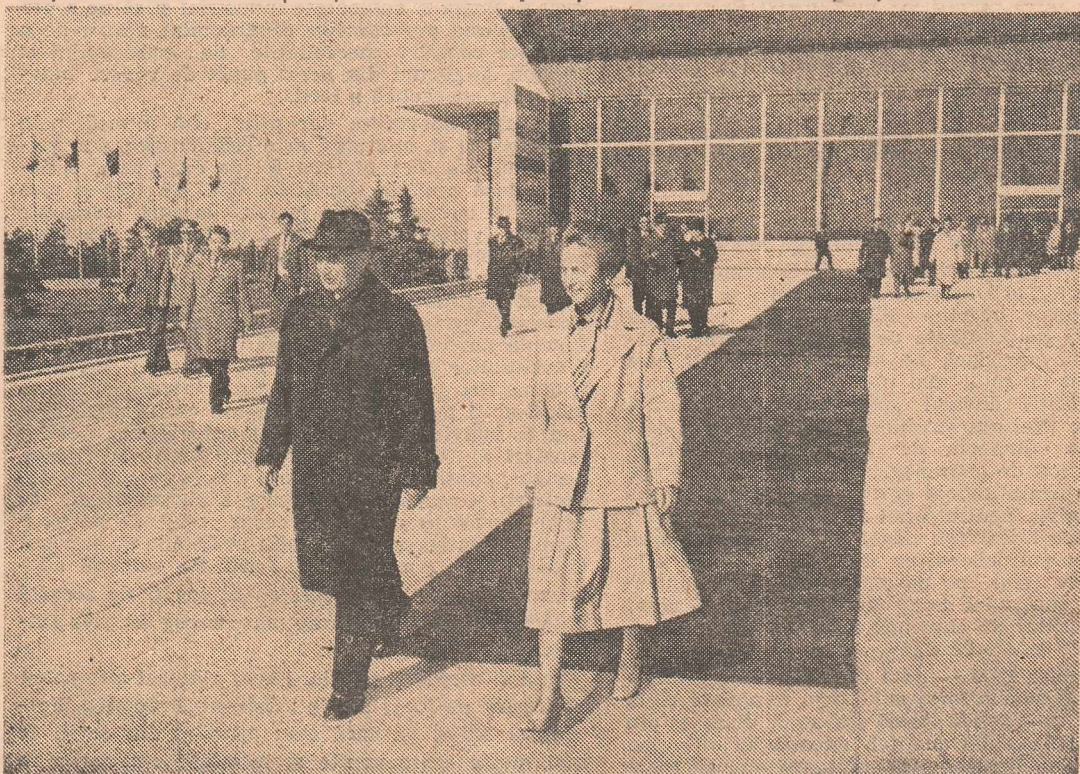
soluționarea problemelor din domeniul de interes prioritar cum sînt microelectronica, tehnica roboților, energetica și altele. Cei doi conducători au exprimat din nou hotărîrea țării lor de a participa mai activ la colaborarea multilaterală, economică și tehnico-științifică în cadrul C.A.E.R. A fost reafirmat interesul pentru realizarea consecventă a Programului complex al progresului tehnico-științific al țărilor membre ale C.A.E.R. pînă în anul 2000.

Abordînd probleme actuale ale vieții internaționale, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Gustav Husak au apreciat că problema fundamentală a epocii noastre o constituie apărarea păcii, oprirea cursei înarmărilor și preîntîmpinarea extinderii acesteia în Cosmos, trecerea la măsurile concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, eliminarea pericolului unei catastrofe nucleare. În acest context, a fost reafirmată importanța îndeplinirii programului propus de Uniunea Sovietică privind lichidarea totală, pînă la sfîrșitul secolului, a armelor nucleare și a celorlalte arme de distrugere în masă. S-a subliniat că România și Cehoslovacia, militînd pentru eliberarea deplină a Europei de armele nucleare, se pronunță pentru încheierea neîntîrziată a unui acord cu privire la lichidarea rachetelor americane și sovietice cu rază medie de acțiune de pe continentul european. În acest sens, au fost salutate și sprijinite pe deplin recentele inițiative și propuneri ale U.R.S.S. în această problemă, precum și cu privire la lichidarea totală a rachetelor operative tactice din Europa. Pornind de la convingerea că realizarea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în Balcani, în centrul Europei și în alte părți ale continentului nostru ar contribui la întărirea securității europene, cei doi conducători au exprimat hotărîrea țării lor de a promova în continuare transpunerea în viață a propunerilor prezentate în această direcție de România și Bulgaria, respectiv de Cehoslovacia și R.D. Germană. În cadrul convorbirilor a fost exprimat sprijinul reciproc față de inițiativa României de convocare a Conferinței privind colaborarea în domeniul tehnico-științific la București și, respectiv, a Cehoslovaciei în legătură cu organizarea Forumului economic la Praga. Convorbirile au prilejuit, de asemenea, reafirmarea hotărîrii celor două țări de a ac-

ționa pentru întărirea unității și conlucrării dintre statele participante la Tratatul de la Varșovia, pentru lărgirea colaborării cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele iubitoare de pace, democratice și progresiste, în scopul întăririi păcii, colaborării și securității în Europa și în întreaga lume.

Referindu-se la importanța noului dialog româno-cehoslovac la vîrf, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Vizita pe care o facem constituie o expresie a cursului pozitiv al relațiilor româno-cehoslovace, a voinței comune de a dezvolta și mai mult colaborarea și conlucrarea româno-cehoslovacă. Noi apreciem stadiul înalt al acestor relații — întemeiate trainic pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc, pe principiile și idealurile socialismului — și considerăm că trebuie să facem totul pentru ca ele să se afirme tot mai puternic ca un exemplu de relații între state socialiste prietene care își unesc eforturile și conlucrează activ pentru edificarea noii orînduirii, pentru cauza socialismului și păcii în lume”. Această înaltă apreciere a fost dată și de tovarășul Gustav Husak: „Considerăm vizita dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, drept un eveniment de seamă în dezvoltarea relațiilor dintre partidele și țările noastre frățesti. Ea constituie un prilej de apreciere a colaborării noastre rodnice pe plan politic, economic și în celelalte domenii, care izvorăște din tradițiile îndelungate ale prieteniei și alianței cehoslovaco-române. Vizita dumneavoastră este, totodată, un prilej pentru a stabili direcțiile și obiectivele conlucrării noastre în continuare, în spiritul cîrîntelor etapei actuale, care evidențiază și mai mult necesitatea și importanța colaborării reciproce dintre țările socialiste”.

Desfășurată într-o atmosferă cordială, tovarășească, în spiritul înțelegerii și respectului reciproc, noua vizită în Cehoslovacia a conducătorului partidului și statului nostru este menită să confere dimensiuni tot mai ample și un conținut tot mai bogat conlucrării româno-cehoslovace, atât pe plan bilateral, cit și în viața internațională, în interesul celor două țări și popoare, al progresului și dezvoltării reciproce, al cauzei socialismului, păcii, înțelegerii și colaborării pe planeta noastră.

La întoarcerea în țară, pe Aeroportul Otopeni

ION CODRU ■

VICTORIE ! PETROL

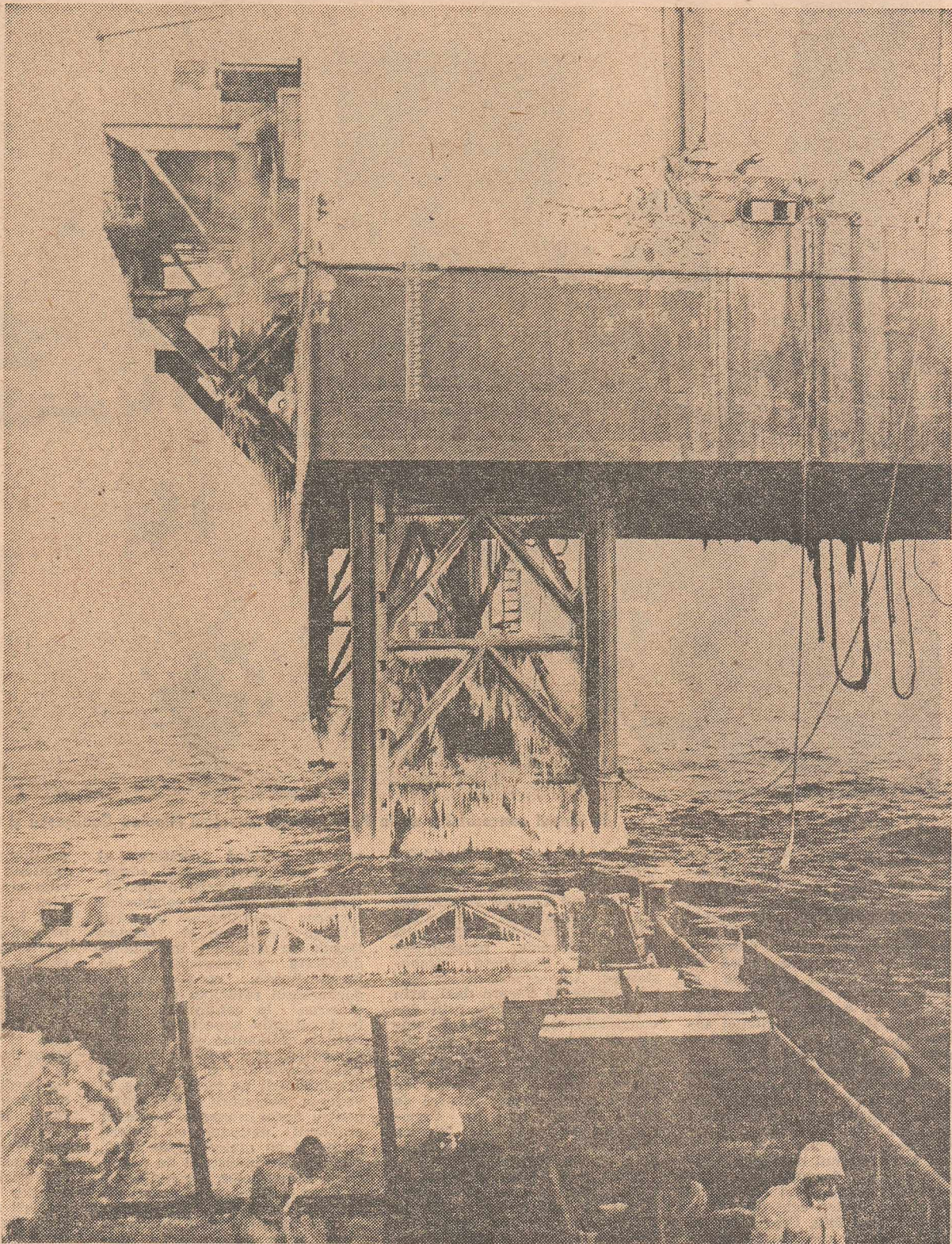
Cu bucuria primului raport

La sfârșitul săptămânii trecute, cind atit de bogata istorie a petrolului românesc s-a innobilat și cu această semnificativă filă — extragerea primelor cantități de țiței și gaze naturale din subsolul marin al platoului continental românesc al Mării Negre, bucuria celor ce au contribuit la acest succes deosebit și a noastră, a tuturor celor ce știm că astfel de remarcabile realizări duc tot mai ferm la împlinire aspirațiile de progres și bunăstare ale țării, și-a găsit expresie și în cuvintele telegrammei pe care Comitetul județean Constanța al P.C.R. a adresat-o conducătorului iubit al partidului și statului, tovarășului Nicolae Ceaușescu: „In numele comuniștilor, al tuturor celor care au contribuit cu mintea și brațul la reușita acestei temerare acțiuni care confirmă, încă o dată, capacitatea economiei noastre naționale de a face față problemelor complexe pe care le ridică aplicarea, în toate domeniile activității economice și sociale, a noilor curcieri ale revoluției științifice și tehnice contemporane vă adresăm, mult iubite și stimate tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu, expresia recunoștinței noastre profunde pentru rolul și contribuția determinante pe care le aveți în elaborarea și înlăptuirea programului de exploatare a zăcămintelor din subsolul Mării Negre, în fundamentarea științifică și aplicarea neabătută a întregii politici a partidului și statului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Adresăm mult stimatei tovarășe academician doctor inginer Elena Ceaușescu mulțumirile noastre profunde pentru contribuția deosebit de prețioasă la succesul deplin al începerii extracției țițeiului și gazelor naturale din platoul continental al Mării Negre, premieră tehnico-științifică și economică de importanță națională”.

Profunda recunoștință pentru gîndul inspirat și fapta cutezătoare din care s-a nutrit succesul acesta, ca toate succesele noastre, se însoțește de reafirmarea angajării tot mai puternice pe drumul de izbîndă pe care ne călăuzește Partidul Comunist Român, acționînd „cu pasiune și dăruire revoluționară” cum se arată în menționata telegramă — pentru a întîmpina Conferința Națională a partidului cu noi și importante fapte de muncă”.

O logică firească: noi succese, noi bucurii.

„Aurul negru” al Mării Negre a ieșit la suprafață

O știre „fierbinte” a scurtcircuitat în aceste zile telexurile agențiilor de presă: din platoul continental al Mării Negre specialiștii români au extras primele cantități de țiței și gaze naturale, România intrînd astfel în rîndul țării, a pușinelor țări, cu o tehnologie dezvoltată în acest domeniu care ne permite forajul la mare adîncime și extracția de hidrocarburi din subsolul marin.

Evenimentul s-a petrecut în chiar ziua sărbătorească a aniversării, creării partidului, 8 mai, și aceasta îi conferă o semnificație deosebită; succesul, care a presupus mari investiții, un imens efort tehnic, tehnologic și uman desfășurat pe parcursul a zece ani, are la bază orientările de perspectivă stabilite la Congresul al IX-lea al P.C.R. cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat în magistralul său raport — moment ce deschide o nouă eră în istoria patriei — imperativul sporirii rezervelor de hidrocarburi și minerale, care să răspundă necesităților presupuse de dezvoltarea economică fără precedent stabilite în același istoric forum al comuniștilor români.

De la vorbă la faptă

Zeci de institute de cercetare și proiectare din cele mai mari centre industriale și tehnice — științifice ale țării, unități ale industriilor petrolifere, constructoare de mașini, navale, electrotehnică, etc., au conlucrat strîns pentru realizarea primei platforme românești de foraj marin Gloria, plămădită din oțelul Galațiului, cu miinile constructorilor de nave de la mila 80 a Dunării și a celor de la șantierul din Constanța, dotată cu echipamente și instalații realizate în premieră la Ploiești, București, Brașov, Reșița, Cluj-Napoca, Craiova, Tîrgoviște, Iași, Timișoara. În această complexă uzină care o reprezintă platforma Gloria se regăseau toate ramurile de vîrf ale industriei românești.

În biroul său, inginerul Septimiu Seiceanu, astăzi director tehnic al Întreprinderii de foraj și exploatarea sondelor marine PETROMAR, păstrează într-o sticlă de jumătate de litru o mostră de lichid cafeniu care dacă nu miroase a Chanel, este mult, infinit cu mult mai prețioasă, fiindcă reprezintă cea dintîi dovadă „palpabilă” a existenței stratului de țiței din străfundurile mării, strat evidențiat de sondorii de pe Gloria în 1979. Acest eșantion de „aur negru” a reprezentat poate cel mai puternic imbold pentru înzecirea eforturilor în lupta cu ineditul unui domeniu de pionierat, cu ostilitatea mării (nu degeaba i s-a spus Marea Neagră), cu vînturile aspre din nord, cu cîte alte impedimente ivite pe parcursul temerarei întreprinderi a oamenilor hotărîți să înlăptescă acest demers național de cuprindere a bogățiilor mării în „bugetul” resurselor noastre curente.

15 octombrie 1979 — dată de referință în istoria și ea de dată nouă a forajului marin românesc, cînd, la cea de-a treia sondă forată stelele de diamant din sapele Gloriei au dat de țiței. Aceasta se întîmpla, să ne amintim, în zilele premergătoare unui alt mare eveniment din viața țării, Congresul al XII-lea, de

la tribuna căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu avea să facă cunoscută această strălucită izbîndă: „Aș dori să anunț Congresul că cei ce lucrează pe prima platformă din Marea Neagră au reușit să găsească surse de țiței. Sperăm că ele vor fi așa de mari încît să poată fi exploatate industrial și să ne ajute la realizarea prevederilor programului nostru de a satisface complet necesitățile de combustibil și energie, asigurînd din acest punct de vedere independența energetică a țării...”

Speranțe adevărate, dar prin cîtă muncă, prin cîte eforturi și, mai ales, prin cîtă dăruire, s-ar putea spune că fără nici un fel de exagerare, o dăruire dusă pînă la sacrificiu. Căci au fost și momente de cumpănă din iernile în care furtunile nășteau valuri de aproape 2 m înălțime, ștergînd puntea sprijinită de cele patru uriașe picioare sau alte momente de cumpănă ca acelea, survenite în timpul transportării platformei Orizont din portul Constanța spre locația Lebăda. Atunci o puternică furtună născută din senin, parcă în ciuda tuturor previziunilor meteorologice ce garantau un timp frumos, era gata să ducă la fund întreaga platformă. S-ar fi pierdut în van imense valori materiale, s-ar fi istovit poate ceva din entuziasmul acestor pionieri ai forajului marin românesc; ar fi fost, desigur, considerate întîrziate datele cercetării, delimitării și punerii în valoare a zăcămintului. În acele momente grele s-a cerut celor de pe platformă să părăsească instalația în bărcile de salvare. Credeți că a plecat cineva? Nu. Ei, oamenii adevărați, marinarii petroliști au învins și de această dată adoptînd o soluție de mare curaj, singura salvatoare.

În anii următori Gloriei i s-au alăturat alte patru platforme de foraj marin: Orizont, Prometeu, Fortuna și Atlas, pe care s-au asimilat din ce în ce mai multe echipamente și instalații construite în unități specializate ale industriei noastre, gradul de

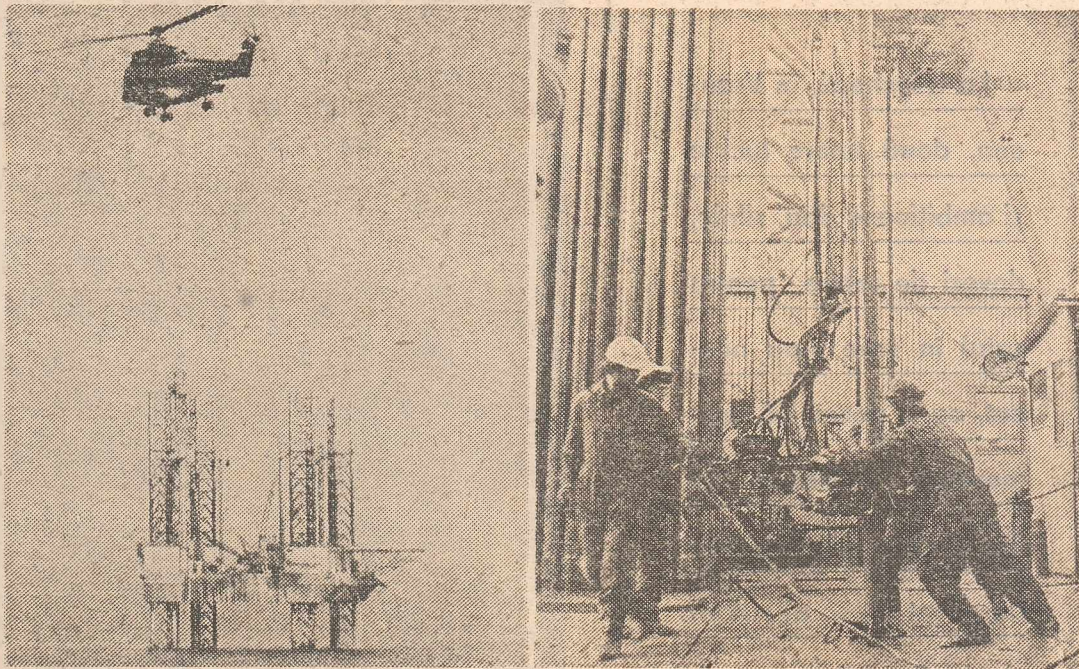
DIN MAREA NOASTRA NEAGRA

■ O strălucită izbândă a petroliștilor marini de la țărmul Mării Negre ;

■ În România, țară cu tradiții în valorificarea resurselor naturale se inaugurează o nouă eră în domeniul extracției de hidrocarburi ;

■ „Arhipelagul insulelor de oțel” cu tricolor este construit acum din șase platforme de foraj marin : Gloria, Orizont, Prometeu, Fortuna, Atlas, Jupiter, o a șaptea, Saturn, fiind în stadiu avansat al construcției la Galați ;

■ „PETROMAR” — Întreprinderea de foraj și exploatare a sondelor marine — un nume nou, dar prestigios în nomenclatorul unităților și industriilor românești.

Astfel s-au deschis noile orizonturi ale petrolului românesc

Adus, spre suprafața Mării noastre Negre, petrolul românesc poartă cu sine o izbândă a muncii eroice, un triumf al credinței că vom reuși, un succes istoric al clarviziunii politice pe care s-a întemeiat această măreață epopee a zilelor noastre.

Odată cu această zi, marea a devenit mai blândă, țara — mai prosperă.

integrare ajungând, în cazul platformei Atlas, la 90%. Ele au configurat „arhipelagul insulelor de oțel” românești din Marea Neagră de pe care s-au executat numeroase foraje de explorare și exploatare, pînă la adîncimi de 6000 m apropiindu-se astfel și mai mult clipa cînd țiteiul din fundul mării avea să fie împins la suprafață. În aceeași perioadă a fost montată și o conductă în lungime totală de 80 km, din care 60 km pe fundul mării prin care vor fi pompate la țărm gazele de sondă.

S-au întrebat mulți : „Dacă s-a descoperit țitei, de ce nu-l scoatem mai repede ? de ce a trebuit să treacă atîta timp ?”

— Pentru că, răspunde inginerul Paul Berbecaru, unul din specialiștii în domeniu, aici lucrurile nu stau nicidecum aidoma ca în forajul de uscat, evidențierea stratului de hidrocarburi nu atrage după sine imediat și punerea sa în valoare. Sînt probleme total diferite în ceea ce privește extracția și transportul spre locul de destinație, siguranța operațiilor, rezolvarea unor situații impuse de specificul straturilor geologice submarine și, dacă vreți, chiar de starea vremii de la o zi la alta. Pot să afirm că aici s-au realizat în condiții atmosferice deosebite, de multe ori total nefavorabile, veritabile performanțe tehnice și chiar premiere tehnologice industriale, cum sînt : montarea jackete-lor destinate sondelor de exploatare țitei și gaze, montarea tripodului facilă, a punctului de ancorare și transfer, o uriașă geamandură pe care se ancorează tancul de stocat și transfer specializat „Buștenari”, alte numeroase echipamente și instalații de pe platforme de foraj. Însăși noile funcționalități tehnice pentru care a fost adaptată platforma Gloria reprezintă o noutate în domeniu, după cum o premieră absolută a constituit-o și imensul plang cu care a fost realizat pe fundul mării un șant adînc de doi metri — patul în care a fost așezată conducta pe o porțiune a traseului său.

Intr-adevăr, avea să ne certifice inginerul Con-

stantin Naclad — directorul cu exploatarea la PETROMAR, în acest efort conjugat s-au omologat nenumărate reușite tehnice și tehnologice, dar esențială, determinantă, a fost în cele din urmă hotărîrea de nezdruclinat a oamenilor ce îmbracă aici haina patriotismului fierbinte, dorința pleneră a celor chemați să împlinească un cutezător program energetic, așa cum puține țări din lume au forța și se încumetă să o facă.

Pentru onorarea exemplară a sarcinilor de mare răspundere încredințate de partid petroliștilor, la Constanța au sosit cadre ingineresti, maiștri, muncitori, cu o înaltă calificare și cu o vastă experiență din centre cu tradiție în domeniu, specialiștii din bazinele petrolifere ale Olteniei, Munteniei, Transilvaniei și Moldovei, pentru a da viață noului „leagăn” al petrolului românesc. Ei, acești oameni mîmunați care se pot chema Ion Părvu — geolog, participant la primele foraje efectuate în Marea Neagră, Eugen Mihăilă, Doru Lucaț, Iuliu, Decuseară, ingineri, Ioan Popa și Dumitru Urs — șefi de platformă de pe Gloria, Claudiu Ionescu, Mircea Vellescu, Eugen Ungureanu, Ion Chiced, Dumitru Țăranu, Ion Găman, Dumitru Constantin și mulți alții, sînt cu toții specialiști sau muncitori petroliști cu o înaltă calificare, școliți la schelele petrolifere din alte bazine ale țiteiului.

Cum i-am putea omite însă din această succintă enumerare, căci, fără îndoială, aici ar fi trebuit înscrisi marea majoritate a celor ce poartă ecusonul PETROMAR, cum i-am putea omite pe marinarii de pe navele Vega, Orion, Boldești, Ocnîța sau de pe celelalte vase ale flotei întreprinderii, condusă cu mină forte de un vechi „lup de mare”, comandantul Constantin Drăgan ? ! Dar de scafandrii a căror contribuție a fost neprecupețită în fixarea picioarelor de sprijin a platformelor, ca și în așezarea conductei în lăcașul său de pe fundul mării ! Sau pe elicopteristii ce i-au obișnuit pe

constanțeni cu zborurile lor zilnice pe ruta : Portul Constanța — zona de locație a platformelor !

Imaginați-vă o clipă chipurile fericite ale tuturor acestor oameni aflați acolo, la „gura” conductei în momentul suprem în care pentru prima oară țiteiul izbucnește din străfunduri și veți intui ceea ce înseamnă cu adevărat, dincolo de clișeu pe care-l presupune îndelunga sa uzitare, satisfacția deplină a împlinirii muncii. Și mai ales atunci, așa cum ne mărturisește inginerul Viorel Ionescu, e vorba de un țitei de calitate, fără mult sulf, consistent, tocmai „bun să-l pui pe pline” cum zic petroliștii. Și cum să nu te bucuri, cum să nu-ți ridi fața de satisfacție atunci cînd cercetările preliminare probează posibilitatea extinderii forajului și în alte zone.

Extragerea primelor cantități de țitei va fi urmată de alte lucrări intense de cercetare și prospecțiuni pentru intensificarea unor noi rezerve de hidrocarburi. În acest scop la dana specială a întreprinderii PETROMAR se află noua platformă Jupiter care va deveni operațională în foarte scurt timp, iar la Galați se găsește în stadiu avansat al construcției o a șaptea platformă de foraj marin, Saturn.

Rodnic raport la ziua partidului, 8 mai 1987. Din această zi România, țară cu o certificată tradiție în domeniul extracției de țitei, inaugurează o nouă eră petrolieră, spre prosperitatea și bunăstarea poporului său. 8 mai 1987 — o dată memorabilă în noua istorie a patriei, ziua cînd țiteiul adormit de milenii în straturile geologice submarine vine la suprafață adus de forța oamenilor, ca o realitate dintre cele mai tonifiante într-o lume adeseori zguduită de crize energetice.

8 mai — o zi cu mereu îmbogățite semnificații pentru istoria devenirii socialiste și comuniste a patriei noastre.

CONSTANTIN ISMAILEANU ■

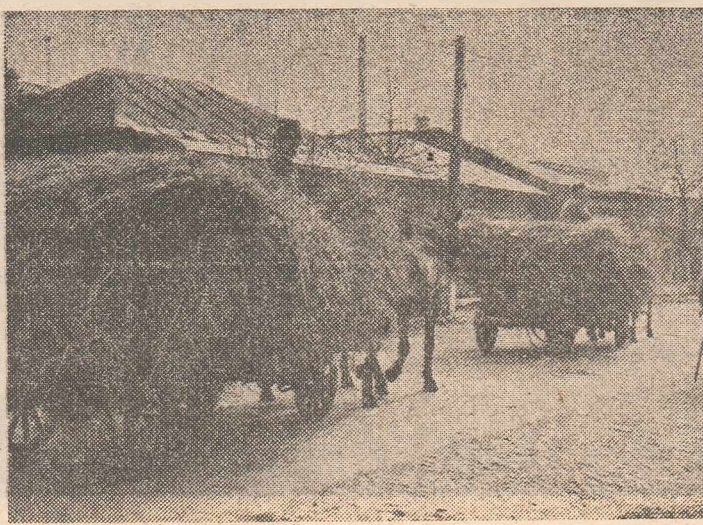
La Urechești, în Vrancea, două tinere lucide și ambițioase dau, zilnic, dovezi de iubire pentru satul în care s-au născut, ca și dovezi că promovarea femeilor în funcții de conducere este un drept firesc al valorii și al afirmării acestora în țara noastră.

Pământul ca iubire, pământul ca chemare a două tinere femei. Primărița Aurelia Spiridon în câmp, alături de ingineră șef Aura Perjaru

Inginerul Lucian Grosu, unul din specialiștii unității, fiu de podgorean, într-o primăvară întârziată, grija pentru animale înseamnă alături de colaboratorii săi apropiați — tractoriștii

Două femei conduc un sat. Și îl conduc bine!

S-au întors, fiecare după un număr de ani, s-au întors pentru a-și restitui datoriile, pentru a înapoia, cu dobinzile firești, ceea ce luaseră mai de preț din zestrea satului cu oameni harnici, drepti și buni. Luaseră, fără să deposeze pe nimeni, ca orice copil de țaran din Urechești, prin naștere, prin creștere, prin inițiere în viață, prin învățătură, absorbite ca pe aer, prin toți porii și prin toate arterele, hărnicia, tăria de caracter, mândria neînduplecată, ambiția, luciditatea și dorul de mai bine. Aurora Perjaru a fost prima care s-a întors, cînd și-a încheiat studiile universitare în 1974. Putea să-și aleagă un I.A.S., putea să-și aleagă una dintre acele cooperative agricole de producție vestite, cu titluri, ordine și medalii, unde treburile sînt mai bine rostuite în mîta lor și unde i-ar fi fost mai ușor unui tînăr agronom. Urechești este o comună grea, ca toate comunele din pragul orașelor (se află în centura Focșanilor, la numai 25 de km), cu pămînt mult și cu țărani-navetiști, muncitori în fabrici și pe șantiere. Urechești este o comună mai altfel decît toate comunele, ea deține cea mai mare suprafață viticolă existentă într-un C.A.P. din țară, aproape 1 100 de hectare. Or, se știe, podgoriile cer muncă nu glumă, cer pricepere și multă iubire, via de vie e delicată și capricioasă ca un copil. Strugurii dulci și vinurile tari de Vrancea nu urcă ușor în ierarhia lumii. În plus, Urecheștii mai au cam tot atîta pămînt pentru piine, pentru celelalte cereale și culturi agricole, ca și pentru furaje, căci o economie agrară modernă nu e de conceput fără zootehnie. Timp de 12 ani, Aurora Perjaru a pilotat frumos și sigur prin toate uraganele și anotimpurile mica ei navă cu încărcătură zdravene în cală, cu un echipaj destul de restrîns. O fermă cu multe hectare, muncită de oameni puțini, însă cu dăruire, din zi în noapte și în respectul sever al tehnologiilor impuse de șefa lor, aflată mereu alături.

Aurelia Spiridon s-a întors în 1983, după o experiență tenace de activist U.T.C. în capitala județului. Aleasă ca primar, la nici 29 de ani, este conștientă de forțele sale, de adevărul trăit cum că valoarea nu se numără în ani. A revenit cu gânduri mari de a ridica Urecheștii la înălțimea bogățiilor ei native — podgoriile, pămîntul și hărnicia oamenilor. O comună de podgoreni nu poate să fie decît bogată și exemplară. Forța sa tînără se multiplică și iradia din și în

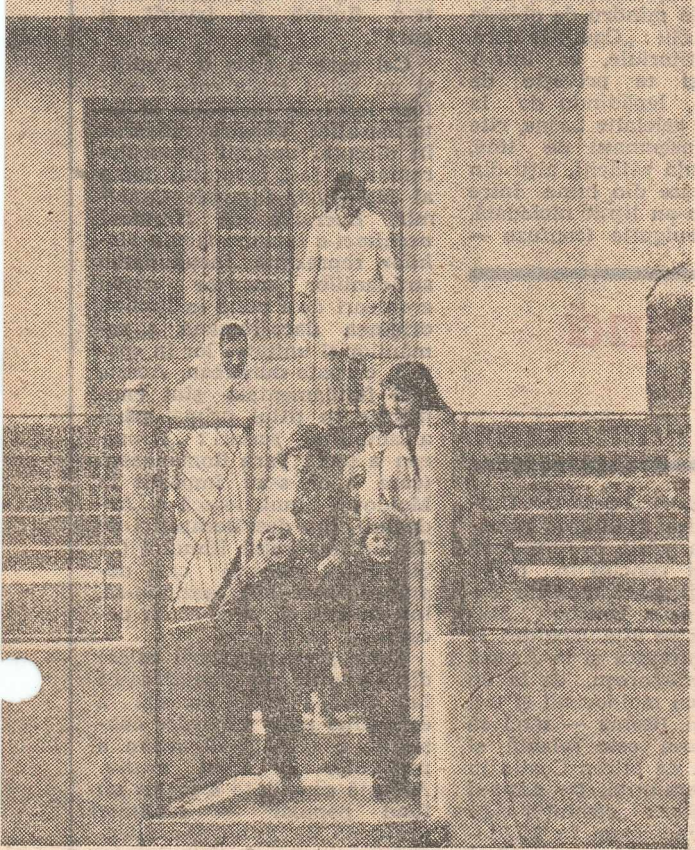
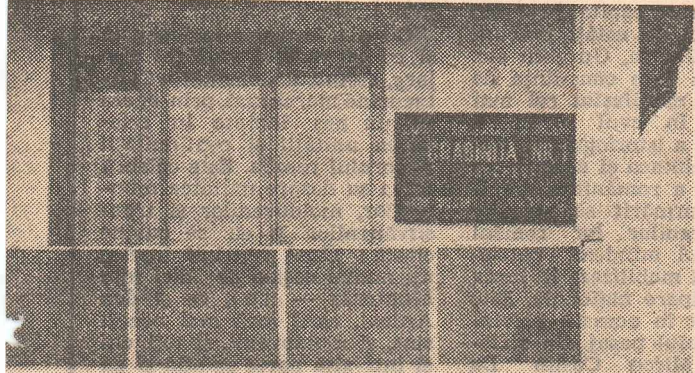
ambițiile consătenilor ei. Li cunoștea prea bine, știa pe ce porți să pătrundă în sufletele lor. Forța acestei femei-activiste a fost și este știința de a uni forțele sătenilor și de a-i aduce în Agora, de a-i face să depășească pragul casei spre pragul și interesele obștei. Ordonat, metodic și blind-autoritar a luat în stăpînire toate sectoarele, așezînd omul potrivit la locul potrivit și apoi, lăsîndu-le dreptul la decizie, mîna liberă în muncă și răspunderi. Unul dintre lucrurile ce trebuiau puse la punct era și un inginer șef bun pentru C.A.P. Și-a fixat ochii, pînă la urmă asupra Aurorei Perjaru, fosta ei colegă mai mare de școală primară. Aceasta nu voia și pace, ocolind explicațiile frontale. Dar, la județ, testul de competență susținut în fața a 4 directori de la direcția agricolă, i-a înfrînt rezistența. Orgoliul profesional n-a rezistat, n-a putut să reziste. Iar acasă, între patru ochi, la o cafea, oferită de primarul care știe să deschidă pînă la urmă inimile, a acceptat. Teama de a lua pe umerii bănuți fragili, a unei prea mari greutăți s-a spulberat; primarul îi promitea să ducă împreună „dulcea povară”. „Cadoul” îl primește în ziua de 8 Martie 1986. În toamna aceluiași an, la C.A.P. Urechești se obține cea mai mare producție de struguri din istoria comunei, 13 000 kg la hectar, ocupînd locul doi pe județ (locul întii fiind de 14 000), ca și recordul absolut la floarea-soarelui, cu 3 050 kg la hectar, față de un plan de 2 300 kg, ceea ce nu înseamnă că celelalte culturi și sectoare au fost cumva neglijate. În același an, conducerea CUASC Cimpeneanca a desfășurat la Urechești două schimburi de experiență, — unul în iunie, altul în august — oferînd un model de organizare a fermelor, de întreținere a culturilor, de recoltare, în respectul fiecărui bob.

Comunitatea celor 4 sate, de unde se pleca în valuri spre oraș, după un cîștig mai bun, se reasează în matcă. Cîștigul mediu al cooperativelor a atins 70 de lei la norma de muncă și nu puțini au depășit 90 de lei, iar faptul se resimte în înfățișarea și starea de prosperitate a satelor, a gospodăriilor.

Planurile și perspectivele locuitorilor urcă vertiginos ca sevele în vestitele lor podgorii, primăvara.

CICI IORDACHE ADAM
Fotoreportaj de ELENA GHERA

Oameni și mere la Seini

Pe măsura muncii, îndestularea piinii, din brutăria locală

La ora stabilită, ca și la oraș, cu mașina sau cu căruța, producția rumenă a cuptoarelor ajunge în toate cele 4 sate ale comunei

Urechești ființează una din cele mai moderne grădinițe sătești din țară

"Începerea vieții este munca și hărnicia", obișnuiește să spună, și mai ales să arate cu întreaga familie, Petre Olteanu. Împreună cu soția și cei doi copii ai lor, a realizat, anul trecut, 1 100 norme

În podgoriile Urecheștilor solicită forță și pricepere. Așa se nasc beneficii de peste 18 milioane lei

Dimineața, obrajiții oamenilor pe care-i văd când cobor din trenul care mă lasă în comuna Seini sint roșii ca merele ionathan. De altfel drumul meu se îndreaptă spre Ferma pomicolă din comuna Seini. S-ar putea pune întrebarea: ce să vezi primăvara într-o livadă? Chiar, ce să vezi? Mai bine du-te toamna, să vezi culoarea astrală. Nu-i nici primăvară deplină să iei miros de flori pentru parfumul domnișoarelor. Vă spun că am fost și în anotimpurile privilegiate pentru rod și miros.

Da, o iarnă cu omături mari a însoțit cu biciul frigului ferma pomicolă din Seiniul Maramureșului. N-am venit așa, într-o doară, ci am preferat anotimpul calm, să discut cu un om care se numește Gheorghe Tudoran, inginer, șeful fermei.

Îmi aduc aminte pe când l-am cunoscut, cu un timp în urmă, într-o împrejurare, năstind cine este, din locul în care mă găseam mi-am zis, așa, de dragul comparației: ce bine seamănă omul ăsta cu un actor drag mie, Anthony Quinn. Atunci mă uitam la el ca la un actor, ca la Zorba, dacă vrei, ca la un om al ecranului. Bucuria mare a fost când am aflat că întâmplătoarea mea comparație nu a fost zădărnice: da, inginerul Tudoran seamănă cu actorul amintit, cum se aseamănă oamenii între ei, dar el cu adevărat a ieșit doar pe scena meseriei. În toamna care a trecut a obținut 38 260 kilograme mere la hectar. Cantitate record în istoria fermei, una care stă la loc de frunte în Maramureș dar și în țară.

Caut omul. Unde poți să-l afli la prima oră a dimineții de lucru? În fermă. Se încălzește puțin. Ceafa alburie din livadă mă duce cu gândul la o pictură a lui Mihai Bandac. Îi spun fermierului impresia. Dă din cap cu un zîmbet reținut: „Da, este”. Răspunsul scurt al inginerului Tudoran nu mă încurcă. Mi se pare potrivit să pornim de la un peisaj exterior la ceea ce gîndește și face omul cu oamenii lui în cele patru anotimpuri pentru pregătirea rodului. Pentru ceasul toamnei.

Aici, în fermă, facem o recapitulare a vieții lui de pomicultor. Evident scurtă.

Aflu că e de prin părțile Bistriței și a venit la Seini în 1963.

Hopa, zic, cum ai opri un joc de copii, hopa: ce-ai aflat în anul când ai venit aici? Inginerul Tudoran își potrivește mal bine șuba pe umeri cu o garanție că e stăpîn pe ceea ce știe: „Erau livezi vechi, răzlețite, cu specii amestecate. Erau pomi numai să fie. Atunci eram inginer și am participat la plantarea a 50 de hectare cu meri din soiuri superioare. Era anul în care s-au pus bazele acestei ferme”.

Din 1971 inginerul Tudoran a preluat conducerea fermei pomicole din Seini. De aici a început lucrul: să adune oameni cu tragere de inimă pentru pomicultură, să găsească ceasul exact al solului, cu un cuvînt să discute de la egal la egal cu pămîntul. El de o parte, cu gînduri și proiecte, iar de cealaltă parte, bunul pămînt cu tăcerile și darurile sale, dacă îl pricepi. Inginerul Tudoran a știut să vorbească mai întii. De atunci, interlocutorul lui, pămîntul, l-a ascultat. Iar pomii au fost meseria lui, nu era o dificultate.

Iaca, îl mai întreb „ce-ai mai făcut pentru ca ferma pomicolă din Seini să aibă aceste recolte neconsemnate încă în istoria pomiculturii acestui județ?” (La stațiune, îmi

spune inginerul, sînt doar 34 000 kg la hectar.) Aflăm că inima acestui succes este modul cum îngrijește terenul. Dă la hectar 30-40 tone gunoi de grajd, din trei în trei ani. Dacă-i dai îngrășămint pomului, fructele cresc mari, frunza se colorează, este mai rezistentă. Zice: ca omul e și pomul! O ofensivă declarată au pornit-o pomicultorii din Seini împotriva acidității solului. Din cinci în cinci ani s-au administrat amendamente calcaroase iar în ultimul timp pentru corectarea deficitului de microelemente de bun augur a fost dolomita. Aici, inginerul Tudoran apasă chiar pe cuvînt. „Da, este foarte important pentru pomi!” Aflăm că ea completează necesarul de magneziu. Fructelor le trebuie magneziu! Zic eu: ca la om!

În fermă, inginerul Tudoran mă duce peste tot. Fiecărui pom îi știe istoria, îi știe bucuria, dar și hiba. Nimic nu crește aici fără știrea lui, a oamenilor deosebiți pe care îi are și pe care îi numește pe toți: tehnicieni, adică oameni care se pricepe la toate secretele pomilor. Da, și ei au secrete, boli, necazuri, împi-lări. Vine peste ei boala aia urîță, numită rapăn, mai ales la noi, că ploile-s dese. Nu o împiedici, e mai rea ca gripa pentru om. Trebuie stropiri înainte de a înflori pomul și după. Că dacă rapănul îl scapi, apoi noaptea bună, recolta unui an. Și nu-i joacă cînd ai lucrat atîția ani.

Și ce mai face omul cînd îl roagă pomul? Multe. De pildă Tudoran ca să fie sigur de polenizare, a solicitat să vină albinarii circumspecți, din cauza stropirilor, au ezitat. Atunci inginerul și-a procurat el cîteva familii de albine și le-a spus: „Dacă mor ale mele, mor și ale voastre, deci nu despre asta este vorba”. Albinarii vin aici, acum, să ajute pomii fermei dar, să fim drepti, să ajută și pe ei.

Și iar veni vorba despre oameni, despre acești frumoși constructori de mere. I-am văzut la temperatură de nu știu cite grade minus (știam doar că temperatura se schimbă din oră în oră) dar ei lucrau la tăieri. O idee a inginerului Tudoran ca pomii să fie tăiați, aerisiți, gata de floare în primăvară. Atunci ei sînt fericiți de boli și dăunători. Acum, în mai, livada e curată ca lacrima.

Multe am putea scrie din ferma pomicolă Seini. Mai ales despre modernizarea ei, despre terase, mecanizare, despre rangul ei de fermă-etalon în pomicultura Maramureșului.

...Îeșim din fermă. Lăsăm în urmă oamenii care lucrează de zor. Inginerul Tudoran îmi spune în liniștea galopului de cai, cu aerul lui calm, bonom: „Fără oamenii aceștia ferma nu era ce este. Cu ei am garanția fiecărei toamne, ei gîdesc ca la propria lor casă. Fie că se numesc Ioan Petrușe, Gavril Roatiș, Teodor Doros, Petre Nistor, Carol Szekely, Vasile Pop, poartă emblema hărniciei pomiculturilor din Seini”.

Ferma pomicolă din Seini este pe mîini bune. Producția record, pe care o reamintim și acum de 38 260 kilograme de mere la hectar, este truda unor oameni care știu ce vor: mere multe și frumoase. Și, să nu uităm că nu numai pe mesele noastre românești inginerul Tudoran cu oamenii lui ne-au oferit mere de calitate ci și alți europeni au mușcat cu pofta omului care mîncă un măr cu adevărat de calitate. Firma Seini.

GHEORGHE PĂRJA ■

Constituirea statului național unitar român s-a aflat în centrul de interes al istoriografiei române, lucrările ce i-au fost consacrate alcătuind o bogată literatură, care a reliefat efortul multiseclar al poporului român de a se regăsi în frontierele unui singur stat. Departe de a constitui un joc al hazardului istoric, România anului 1918 a fost încununarea unui proces istoric de esență obiectivă, care s-a manifestat într-un lung șir de acțiuni politice și militare desfășurate în spațiul carpato-dunărean-pontic de-a lungul mai multor secole.

Unitatea procesului istoric de dezvoltare a societății românești s-a grefat și a beneficiat de un cadru geografic unitar prin structura lui. O simplă privire pe hartă arată „simetria arhitectonică” (S. Mehedintzi) a pământului românesc. Podișul Transilvaniei aflat în centrul ariei locuite de români este înconjurat de un brâu muntos — Carpații — cu care formează o adevărată cetate; cununi de munți îi urmează o cunună de dealuri, apoi alta de coline și, în sfârșit, cîmpia care coboară în luncile de ape sau litoralul Mării Nerege.

Existența în vatra străvechii Dacii a mai multor state feudale românești — Muntenia, Moldova, Transilvania și Dobrogea — a constituit manifestarea pluralismului statal în aria de locuire a poporului român. După cum se știe, prin pluralism statal se înțelege existența mai multor formațiuni politice create și locuite de același popor. În întreaga Europă medievală se constată existența unei perioade de accentuată diviziune politică și teritorială. Așadar, pluralismul nu constituie un aspect specific românesc, ci se integrează unei realități de structură a societății feudale. El nu poate fi confundat cu un pluralism etnic și nici nu poate constitui dovada existenței unei multitudini de popoare. Existența unui regat sardo-piemontez și a altuia napolitan, spre exemplu, nu a afectat existența unui singur popor italian, după cum existența unui stat al Țării Românești deosebit de cel al Moldovei și de altul al Transilvaniei nu a modificat unitatea etnică a poporului român. Românii sînt continuatorii direcți și unici ai dacoromanilor, iar existența mai multor state feudale românești nu poate fi invocată în nici un caz ca o dovadă a unui pluralism etnic. Românii sînt un popor unitar, muntenii, moldovenii și transilvănenii fiind mari grupări regionale ale unei realități etnice unice.

Este incontestabil că limba română a fost unul din factorii cei mai puternici ai uni-

tății de neam a românilor de-a lungul întregului ev mediu. Pe deasupra diviziunilor politice generate de vicisitudinile istorice, limba a unit pe românii din cele trei state românești.

Statele feudale românești, despărțite prin frontiere politice, au fost unite printr-o amplă și densă rețea de relații economice. În secolele XV—XVI, Brașovul, Sibiu și Bistrița au fost centre economice ale întregului spațiu românesc, această situație fiind determinată de strînsele raporturi pe care cele trei orașe transilvănene le-au întreținut cu Țara Românească și Moldova. Nicolae Iorga a exprimat poate cel mai sugestiv unitatea economică a societății românești medievale: „cea dintîi unire a românilor a existat cînd în capul cărțurilor nu răsărise această idee, în unitatea perfectă a vieții economice, așternută pe unitatea perfectă a vieții gene-

lupta împotriva expansiunii otomane, care amenința însăși existența lor ca stat, cooperarea dintre cele trei țări românești a căpătat forme durabile, care au avut uneori aspectul unor confederații. Astfel, Iancu de Hunedoara, voievodul Transilvaniei, a organizat un adevărat front al celor trei țări române, care a rezistat cu succes și timp îndelungat șocului otoman. Ștefan cel Mare s-a străduit să creeze o adevărată uniune militară moldo-muntenă, ceea ce explică enumerarea sa de către *Letopisețul cantacuzinesc*, între domnii Țării Românești. Este graitor pentru conștiința unității românești la acest mare voievod, faptul că în solia adresată senatului Veneției în 1477 el folosea termenul de „l'altra Valachia” (cealaltă țară românească). Este limpede că pentru Ștefan cel Mare, de o parte și de alta a Milcovului se aflau țări care reprezentau creații poli-

prezența unor căpitani români într-un șir de cetăți precum Făgăraș, Gherla, Gurghiu etc. Sfera în care conștiința de neam s-a manifestat cel mai pregnant în evul mediu a fost aceea a istoriografiei. Relevind vechimea și ascendența strălucită a românilor, cronicarii au urmărit să însuflească contemporanii lor români sentimentul mîndriei patriotice și să-i mobilizeze în lupta de emancipare națională. Este concludent în această privință cunoscutul pasaj din scrierea lui Miron Costin *De neamul moldovenilor*, în care cronicarul își îndeamnă lectorul să fie mîndru de obirșia neamului său: „Caută-te dară acum, cetitoriule, ca într-o oglindă și te privește de unde ești, lepădîndu de la tine toate celelalte basne, cite unii au însemnat de tine, din neștiință rătăciți, alții din zavistie, care din lume între neamuri n-au lipsit niciodată, alții din buiguite (confuze —

mai tîrziu.

Cu o informație mai bogată și cu un orizont cultural mai larg, stolnicul Constantin Cantacuzino marchează prin opera sa un pas înainte în relevarea unității și continuității poporului român. Este celebră fraza sa despre unitatea muntenilor, moldovenilor și transilvănenilor și ea se cuvine citată: „Însă rumânii înțeleg nu numai ceștea de aici (din Muntenia — n.n.), ce și den Ardeal, carii încă mai neași sînt, și moldovenii, și toți ciți și într-altă parte se află și au această limbă (...) tot românii fi ținem, că toți aceștea dintr-o fîntînă au izvorit și cură”.

Cel care a adus o erudiție și un spirit critic care-i conferă locul de începător al istoriografiei noastre moderne în discuția unității poporului român a fost învățatul domn al Moldovei, Dimitrie Cantemir. Lucrarea sa *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor* reprezintă încununarea strădaniilor marilor noștri cronicari de a pune în lumină originea daco-romană a românilor și unitatea lor în spațiul carpato-dunărean. Aceste idei fundamentale sînt enumerate în titlul primei părți a amintitei scrieri: „Hronicon a toată Țara Românească (care apoi s-au împărțit în Moldova, Muntenia și Ardealul), din descălecatul ei de Traian, împăratul Rimului (...) Și pentru românii cari de-atuncea într-însa așezîndu-să, într-aceștea și pină acum neconțin lăcuiesc”.

Toate aceste mărturii culese din literatura cronicărească fac dovada incontestabilă a existenței unei puternice conștiințe a unității de neam a românilor în evul mediu. Această conștiință a inclus un fond popular — realitate profundă de psihologie colectivă, sedimentată de-a lungul unei perioade multiseclare — și un elaborat ideologic, rezultat al secolului al XVII-lea.

Procesul de formare a națiunii române — de caracter obiectiv-logic și de durată multiseclară — a intrat în faza sa finală în secolul al XVIII-lea. Destrămarea relațiilor feudale și apariția celor noi, capitaliste, au constituit baza economică a ultimului stadiu de constituire a națiunii române. Comunitatea de teritoriu, limbă, viață economică și cultură materială și spirituală care definește poporul, capătă acum trăsături noi prin amplificarea și adîncirea relațiilor economice care se încheagă într-o piață națională ca și prin trecerea de la conștiința unității de neam la conștiința națională, cu corolarul ei firesc, lupta pentru realizarea statului național român.

ANDREI BUSUIOCEANU

„Toți aceștea dintr-o fîntînă au izvorit și cură”

rale, și Ardealul a intrat și el în această viață prin intercerculația românească: un singur corp, un singur sistem, am zice, vinos, prin care străbate același singe viu”.

Caracterul unitar al structurilor instituționale românești este pus în lumină în chipul cel mai puternic de existența în toate cele trei țări românești a voievodatului. Creație specifică a poporului român, el a reprezentat instanța supremă, politică, militară, administrativă și judecătorească. În Transilvania, regatul ungar s-a văzut constrîns, după cucerirea acestui teritoriu românesc, să păstreze instituția politică a autohtonilor majoritari. Voievodatul transilvănean s-a menținut pînă la căderea regatului ungar (1526), după care a devenit un mare principat autonom (1541), desfăcut de coroana Ungariei. Aceiași similitudine de structură s-a manifestat în toate sferile instituțiilor publice. În toate zonele românești, libere de ingerințe străine, se întilnesc aceleași instituții administrative, militare, fiscale și judecătorești. Ele sînt tot atitea dovezi ale caracterului unitar al procesului de evoluție a societății românești de-a lungul întregii orînduiri feudale.

Confruntate cu aceleași primejdii, Țara Românească, Moldova și Transilvania au dezvoltat o strînsă colaborare politică și militară pentru a uni și consolida forțele lor în fața inamicilor comuni. În

tice ale unuia și aceluiași popor.

Stăpînirea de către domnii moldoveni a unor domenii în Transilvania, precum Ciceul și Cetatea de Baltă, Bistrița, Rodna, și Ungurașul, ca și sprijinul acordat de domnii munteni și moldovenii românilor din Transilvania, supuși unei politici de discriminare națională și confesională, au consolidat relațiile dintre autohtonii spațiului carpato-dunărean-pontic și au dat o vigoare sporită conștiinței unității lor de neam.

Unirea celor trei țări române sub Mihai Viteazul a fost continuarea și încununarea multiplelor relații economice, politice, militare și culturale statornicite între Muntenia, Moldova și Transilvania. Domnul român a adus sub cîrmuirea sa teritorii ce aparțineau vetei vechii Dacii, locuită în covîrșitoare majoritate de români, descendenții fără întrerupere pe această arie a daco-românilor. Contemporanii și urmașii lor el le-a apărut ca un „Restitutor Daciae”, altfel spus noul ctitor al străvechii Dacii. Politica lui Mihai Viteazul în Transilvania poartă din plin sigiliul apartenenței domnului la neamul românesc: pășunat liber pentru satele românești pe izlazurile satelor ungurești și săsești, scutirea clerului românesc de sarcinile iobăgești, sprijinirea mitropoliei ortodoxe de la Alba Iulia, prezența unor boieri români în sfatul princiar,

n.n.) scripturi și deșarte”. Unitatea etnică a tuturor românilor și-a găsit o formulare limpede și concisă în opera celui dintîi mare cronicar român, Grigore Ureche: „Rumânii, ciți se află lăcuiitori la Țara Ungurească și la Ardeal și la Maramoroșu, de la un loc sîntu cu moldovenii și toți de la Rîm (Roma — n.n.) să trag”. Ideea este reluată și dezvoltată de Miron Costin în lucrarea amintită, *De neamul moldovenilor*: „seminția care trăiește pină acum în Moldova și în Țara Muntenia și cit norod este în Ardeal” reprezintă un singur popor cu acestu nume român”. Și mai departe: „Și așa este acestor țări și țării noastre, Moldovei și Țării Munteniaști numile cel dreptu de moșie, ieste rumân, cum să răspundu (numesc — n.n.) și acum toți aceia din țările ungurești lăcuiitori (referire la românii transilvăneni aflați sub regimul politic din Principatul autonom al Transilvaniei, care asigura preponderența politică nobilimii maghiare — n.n.) și muntenii țara lor și scriu și răspundu cu graiul: Țara Românească”. Este limpede, așadar, că pentru Miron Costin, exponent el însuși al conștiinței unității de neam, Muntenia, Moldova și Transilvania alcătuiau o singură realitate etnico-politică, pe care el o denumește corect Țara Românească. Ceea ce Mihai Viteazul realizase în 1600, Miron Costin exprima în scrisul său cîteva decenii

Cine dorește să înțeleagă mai bine ceea ce s-a petrecut la Oarba de Mureș în septembrie 1944 și să descifreze puternicele sentimente ale iuoirii de patrie, dusă pînă la jertfa supremă, de care au fost stăpîniți cei 11 mii de eroi căzuți pe dealurile Singeorgiului, poate citi ampla frescă istorico-militară înfățișată în cartea „Epopoea de pe Mureș”, editată sub egida prestigioasei reviste Vatra din Tg. Mureș.

Mărturisesc însă că am preferat să văd mai întîi cu ochii mei acele locuri pentru a-mi înlesni astfel o întoarcere în timp cît mai apropiată de adevăr.

...Oarba de pe Mureș este un sat aparținător de comuna Iernut, situat la aproximativ 7 km de gară. S-a întimplat să ajung la Iernut, cu trenul, într-o zi de duminică; cum campania de toamnă era în plină desfășurare, oamenii necunoscînd odihna cînd este vorba de adunarea roadelor bogate ale toamnei, renunț din capul locului să-l întilnesc pe primar pentru a-mi vorbi despre evoluția comunei în peste patru decenii de transformări socialiste pe aceste meleaguri. Îl găsesc în schimb în gară pe tovarășul Gheorghe Spiridon care conduce stația de cale ferată de peste 16 ani. bun cunoscător al locurilor, al transformărilor din ultimii ani. În-

te de a porni pe drumul de istorie spre Oarba de Mureș stăm de vorbă; află că Iernutul de astăzi este un puternic centru agroindustrial care numără peste 20 000 locuitori și în care funcționează între altele cunoscuta termocentrală avînd puterea instalată cît jumătate din aceea a Porților de Fier I, un complex de creștere și îngrijire a porcilor cu un septel de

ționează nu mai puțin de 100 cadre didactice, de cele 25 cadre medicale precum și multe alte asemenea realizări la fel de reprezentative pentru ceea ce înseamnă o așezare rurală cu frumoase perspective urbanistice.

După acest scurt intermezzo din istoria contemporană a Iernutului să reînnoim firul istoric, pășînd în areopagul sim-

ber de sculptură monumentală. Șeful de gară îmi vorbește de tabăra de sculptură de la Oarba de Mureș dar nu credeam că la ora aceea voi avea posibilitatea să intru în intimitatea actului creator al celor 11 artiști plastici.

Se stabiliseră pentru o lună în acest peisaj cu puternice rezonanțe istorice și afective. Am stat cu ei vreo patru ceasuri și

ficînd cele 11 mii de jertfe lăsate de oamenii Mureșului și din alte colțuri de țară în luptele din toamna anului 1944, duse împotriva agresorilor fascisto-hortisti. Monumentul înălțat acum aproape 40 de ani, pe o colină din imediata apropiere, ca un simbolic și etern omagiu, este îngrijit în permanență de moș Ion Chirilă, fost luptător pe acele locuri. El va fi înconjurat într-o simbioză artistică și sentimentală unică de 11 sculpturi; fiecare în felul ei specific va contribui la crearea unei fresce ample, în viziunea artistică personală, a evenimentelor pe care le-au trăit Mureșul și oamenii pe acele locuri. Sculpturile ediției de anul trecut a taberei erau deja amplasate la locul convenit. cele ale ediției 1986 s-au apropiat și ele de apoteoza sublimului estetic. Pe o lespede de marmoră albă am citit aceste cuvinte simple dar emoționante, lăsate de participantii la tabăra din anul trecut: „În memoria eroilor, cu pioșenie, gestul nostru de recunoștință”.

Îmi vin mereu în memorie și în inimă versurile pline de substanță a diafană a sincerității lui Nichita Stănescu, în care ne recunoaștem simțirea tuturor.

CONSTANTIN CHIFANE
— DRĂGĂȘANI

Istorie și sculptură la Oarba de Mureș

60 000 capete, un I.A.S. în cadrul căruia își duc viața efemeră 20 000 berbecuți și 10 mii de vitei, o fabrică de nutrețuri combinate, 10 ferme legumicole, 4 C.A.P. și încă alte unități de producție în plină și continuă dezvoltare.

Cît despre înflorirea edilitar-gospodărească și social-culturală a comunei este de ajuns să amintesc de cele 1 000 apartamente construite sau în finisare, de începerea lucrărilor de termoficare a locuințelor, de cele două licee — unul energetic altul cu profil agroindustrial — de celelalte școli, în care func-

plu dar puternic evocator al dealurilor Singeorgiului care-și ridică spinările golase deasupra unui cot al Mureșului. Părăsesc șoseaua încadrată într-o geometrie asimetrică de case frumoase, din grădinile cărora se ridică parfumul diafan al vilor ruginii; pe neașteptate îmi apare în fața ochilor riul. Un băietandru mă trece pe malul celălalt și-mi continuă drumul pe o alee splendid decorată cu două perdele dense de plopi, mirosînd și ci a toamnă. Peste numai cîteva minute aveam să mă află față-n față cu un imens atelier în aer li-

am înțeles ceva din mesajul lor artistic. Fiecare dăltuia în piatră chipuri de soldați-eroi, ori soldați-simbol; toți transfigurau în piatră, cu instrumentele dure ale artei lor delicate și sensibile dar și cu căldura inimii, simboluri estetice ale recunoștinței pentru faptele vitejești de arme ale miilor de eroi căzuți în slujba libertății și a integrității României. Începînd cu anul trecut timp de 11 ani, un număr de 11 sculptori — de fiecare dată din alte zone ale țării — vor veni în acest loc sacru pentru a-l înobilă cu cîte o operă, cifra 11 semnifi-

Lăcașul de cultură, bucuros de oaspeți

Între gestul, care privește pe fiecare, al lecturii unei cărți și realitatea, care ne privește pe toți, a marii culturi naționale, tot mai necesară a devenit o instituție intermediară: casa de cultură. În București, pe strada 11 iunie există un vechi corp de clădiri, lăsate cam în voia soartei. Emilian Petreanu, 65 de ani, cel care este acum administrator delegat din partea Întreprinderii Metalurgice de Utilaj Chimic Bercești, le stia din vremea copilăriei sale. Se numeau „Pariziana” și „Luzana”, localuri vestite în epocă pentru viața lor de peste zi și de peste noapte. Dar cu greu se mai putea întui ce-a fost odată aici.

Spre aceste clădiri s-a îndreptat gândul gospodarilor Sectorului 4 de a face o casă de cultură pe măsura pretențiilor actuale și a nevoilor actuale. Resortul de propagandă a devenit un fel de „antreprenor general”, coordonând și lucrând efectiv, în ritmuri alit de familiare Bucureștiului de azi, la scoaterea în lumină a vechilor spații. De sub tencuieli au reapărut fresce, balustradele scăriilor au recăpătat auriul bronzului, lambriurile au redevenit strălucitoare, în „serpăria” de la subsol s-au amenajat și mobilat spații demne de cel mai elegant protocol. S-a lucrat vreo patru luni în flux continuu, cu proiecte (arh. Dan Bucicovici) făcute ziua, discutate seara în comandament și puse a doua zi în operă. O mare ambiție și o mare pasiune pentru lucruri care rămân au catalizat eforturile activiștilor, ale personalului casei și ale lucrătorilor din mai multe întreprinderi din sector, toți făcând corp comun în dorința renovării, modernizării, înălțării a ceea ce este astăzi unul dintre cele mai frumoase edificii din această parte a Capitalei.

Am insistat asupra acestor eforturi pentru că însăși ideea și însăși munca brută pentru realizarea ei mi se par a fi

autentice acte de cultură. Dincoace de utilitatea incontestabilă a lucrării, dincoace de respirația prezentă a unei intense vieți culturale, a existat impulsul inițial al înțelegerii unei necesități și al gășirii soluțiilor care s-o satisfacă. Un impuls pe care harnicul colectiv de instructori și metodisti ai casei de cultură (Dan Angheliescu — director, Steluta Dandescu, Viorica Rădulescu, Mihai Bosard, Gheorghe Tească), îl desăvârșesc și-l onorează prin continutul de muncă și creație pe care-l conferă spațiului de care dispun.

Alături de activitățile obișnuite oricărei asemenea instituții (și care aici se numesc ansamblul folcloric „Plai românesc”, corul „Gheorghe Danga”, cenzicla „Bacovia”, orchestrele de muzică simfonică și de cameră, formațiile de teatru, brigadă, muzică ușoară s.a.), la Casa de cultură a Sectorului 4 se pune accent și pe domeniile „tehnice” ale culturii — electronică, mașini de calcul, design și desen tehnic etc. —, fapt născut din preocupările dominante ale tinerilor din sector, în majoritate pasionați de asemenea lucruri. Și dacă, de pildă, George Petcu, controlor de calitate la „Steaua Roșie”, a reușit să intre la I.A.T.C. după cinci ani de teatru făcând aici, mult mai numeroase sint cazurile în care casa de cultură a realizat perfecționarea profesională a unor muncitori ce lucrează astăzi în ateliere sau secții de proiectare.

Asemenea izbînzi „anonime”, ca și premiile (vreo 17, anul trecut) obținute în faza republicană a „Cintării României”, constituie o răsplătă a muncii oamenilor de aici, dar și un prinos de recunoștință adus celor prin osirdia cărora s-a putut născă această casă de cultură. O casă de cultură care de acum este dornică și bucuroasă și „aptă” să-și primească oaspeții.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Literatura și viața

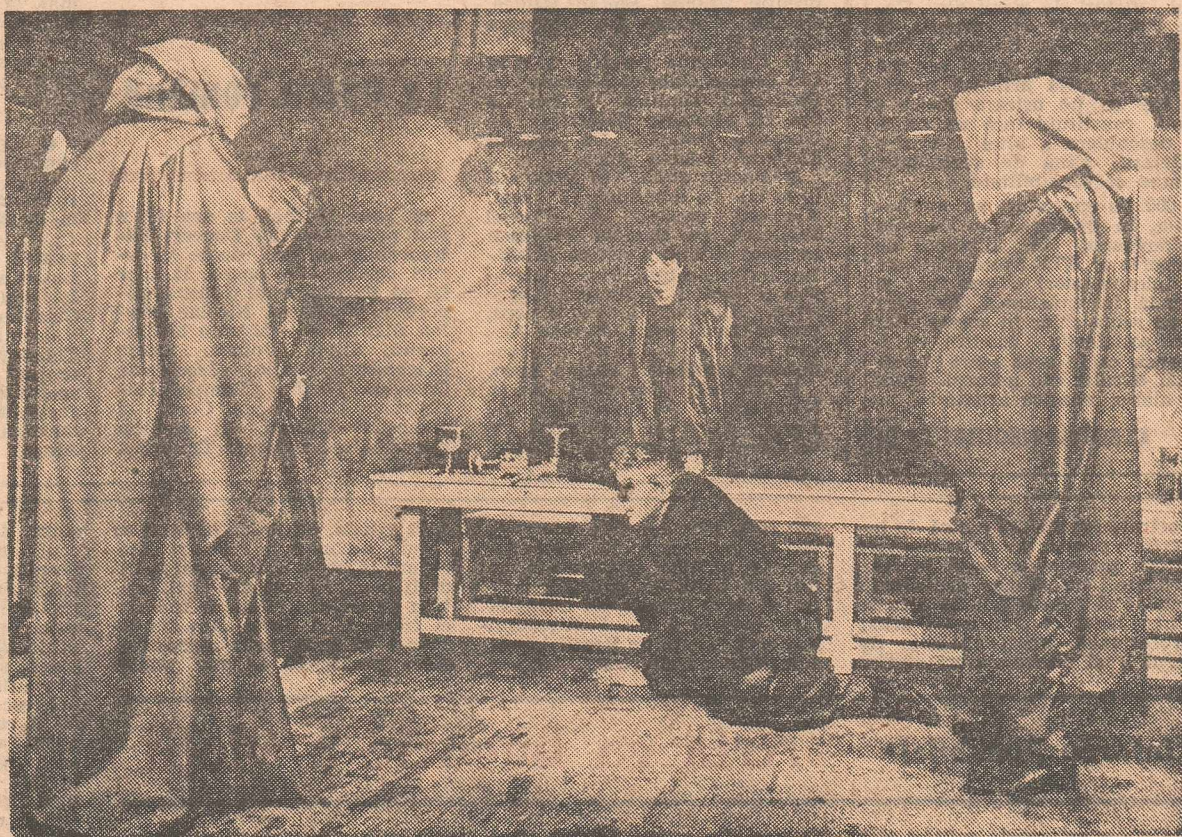
Nu știu în ce măsură experiența de viață a pătruns în cărțile mele. Mai de rene sau mai târziu, sintem „pradă propriilor noastre adevăruri”, cum spunea Camus pe undeva. Iar cînd este vorba de „experiența de viață” — și ea diferită și relativă de la om la om — chiar uneori supralicitată de o publicistică sprintară ce o folosește cu V mare, trebuie privită (și primită), cu reticență, dacă ne referim la „creația artistică”. Sigur că are importanța ei — uneori covârșitoare — dar așa cum nu există boli ci bolnavi și impactul „vieții” cu literatura este interpretabil. Se pot alcătui lungi (și, poate, inutile) liste de exemple, de la noi sau de aiurea, din care să reiasă transferul faptelor „de viață” în planul realizării artistice. Chopin, dacă nu s-ar fi dus după George Sand în ploioasă și friguroasă insulă Majorca, nu ar mai fi compus celebrul său studiu pentru pian „Picătura de ploaie”. Experiența de viață? Da, umezeala nu a priit plămînilor sensibili ai romanticului polonez. Picasso n-ar mai fi pictat Guernica cu aceeași vigoare și indignare dacă ar fi fost norvegian de pildă și nu spaniol republican plin de temperament. Din experiența — dramatică și eroică — a lui Camil Petrescu în tranșeele Războiului de Reîntregire a Neamului s-a născut romanul **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**. Dar nici acest fapt nu e intrinsecul definitiv. Sadoveanu a făcut campania din Moldova și a scris... **Nicoară Potcoavă**. Vreau să spun că, în ultimă instanță nu experiența „de viață” directă e cea care decide: pot interveni factori aparent neînsemnați care să hotărască opțiunea pentru un subiect, o temă etc. sau altele. Unele se ițesc din materialul faptic brut, altele nu, o idee extrasă dintr-o carte, lucrare muzicală sau film, să spunem, este sau poate fi tot atît de viabilă — și artisticeste productivă — ca și experiența nemijlocită, nemediată, de viață. Sigur că Oscar Wilde nu ar fi scris **De profundis** sau **Balada închisorii din Reading** dacă un accident biografic nu i-ar fi modificat structural felul de a gândi, simți și chiar scrie despre... viață. Capote a scris **Cu sînge rece** din experiența de viață a altora, pe cînd Radu Petrescu și-a croit al său **Matei Iliescu** din experiența de bibliotecă a lui însuși. Putem judeca romanele lor altfel decît prin prisma reușitei lor artistice?

Experiența de viață rămîne doar „materia primă” care se va valorifica superior datorită „tehnologiilor” folosite de fiecare artist în parte. De aceea repet: nu știu în ce măsură a intervenit experiența de viață în propriile cărți. Important mi se pare ca subiectul și personajele să fie creditabile, veridice, plauzibile, „autentice” din punct de vedere artistic și nu în ordinea „vieții”. Altfel am cădea în reportaj, și el de o anumită factură, pentru care există, din păcate, o nejustificată rezervă și marginalizare a genului ce a dat un Brunea-Fox sau un Geo Bogza, ca să dăm doar două exemple dintre cele mai răsunătoare. Și dacă ar fi să fim iar circotași, poate că nici aici experiența de viață directă nu e cea hotărîtoare, ci „talentul”, „măestria artistică” etc. Experiența de viață a lui Panait Istrati a fost mult mai mare decît cea a lui Flaubert, Liviu Rebreanu sau Buzura. Dar ea nu a decis primatul tematic și nici finalitatea operelor. Cîțiva ani buni literatura noastră — și nu numai — a trăit

(Continuare în pag. 14)

BEDROS HORASANGIAN ■

La primul gong

O nouă premieră pe scena Teatrului Mic din București: **Coriolan**, de W. Shakespeare, în regia lui Dinu Cernescu și scenografia Mariei Miu. În rolul titular, actorul Dan Condu-

rache. Din distribuție mai fac parte Leopoldina Bălanuță, Nicolae Pomoje, Gheorghe Visu, Nicolae Iliescu și alții. Reproducem din Caiet-

ul-program cîteva considerații semnate de directorul teatrului, Dinu Săraru: „Opțiunea pentru **CORIOLAN** a fost, sigur, cea dintîi atunci cînd — au

trecut zece stagioni — am decis, la Mic, să ne dedicăm ideii de Program și să consacram acest Program justificării convingerii că sfîrșitul de veac 20 a făcut din po-

litică și din barlucada politică dimensiunea esențială, hotărîtoare a destinului uman și a umanității. (...) Tragedia lui Coriolan ni se infățișează astfel, în

spectacolul nostru, sperăm, drept unul din cele mai convingătoare argumente ale tezel care îl impune pe titanul de la Stratford drept contemporanul nostru”.

Vitrina artelor

Triumf!

Actuala stagiune muzicală a Radioteleviziunii Române pare a fi mai bogată ca oricând de idei novatoare și generoase care, adeseori, depășind previziunile inițiale, se transformă în adevărate acte de cultură. Astfel, de la serile camerale destinate prezentării unui creator, iată că Studioul de Concerte al RTV a găzduit și prima seară de interpret, protagonist fiind celebra soprana Eugenia Moldoveanu. Folosim tocmai acest termen — în ultima vreme cam demonizat, căci el este întrebuit mult prea des și nu întotdeauna la locul potrivit — deoarece solista noastră este într-adevăr foarte cunoscută, solicitată și apreciată pe plan mondial, cîntînd și jucînd pe marile scene ale lumii, acolo unde au acces doar cei mai buni dintre cei buni! Căci Metropolitan Opera, din New York, Covent Garden din Londra, „La Scala” din Milano, Staatsoper din Viena și Opera din Hamburg constituie o „garanție în alb” în ceea ce privește calitatea și valoarea montajelor, ca și a interpretelor; iar partenerii solistei române, Luciano Pavarotti, Placido Domingo, Alfredo Krauss, Piero Cappuccilli, Nikolai Ghiaurov, Jose Carreras, Ruggiero Raimondi, Giacomo Aragall și alții alți monștri sacri ai artei lirice au fost fascinați de vocea, știința de a cînta, grația, frumusețea, inteligența și farmecul compatriotei noastre, una dintre marile ambasadoare ale artei și școlii românești contemporane, care-și merită cu prisosință adjectivul propus la început: **celebritate mondială!**

Serile de interpret nu constituie chiar o noutate în materie; ele se practică și în teatrele lirice, la posturile de radio și televiziune, sau în alte diferite concerte speciale. Inovația adusă de redactorul Luminița Constantinescu, și organizatorul manifestării, ni se pare a fi luată, însă, în considerare și lăudată ca atare, deoarece acum — pentru prima dată, credem noi — solistul principal al serii și-a prezentat singur concertul, și-a caracterizat invitații și, a lăudat pe cei mai tineri și s-a aplecat respectuos în fața celor mai vîrstnici colegi; cu alte cuvinte, rămînd solistă și dăruindu-ne opt momente de vrajă muzicală înălțătoare, Eugenia Moldoveanu s-a dedublat tot timpul și într-un foarte cald, plăcut și inteligent compeur; să recunoaștem, a vorbi și a cînta (și încă!) la ce nivel! aproape trei ore, indestul timp și cu orchestra simfonică a RTV condusă de Cristian Brăncuși, nu stă la îndemîna oricui!

Dincolo de toate acestea, jucînd mai în profunzime lucrurile, citeva fapte rare, poate singulare, au ieșit în evidență. Eugenia Moldoveanu se află, fără îndoială, la apogeul carierei sale. Să prezinți, așadar, de pe piedestalul incunat cu laurii gloriei, cu atîta încredere și generozitate pe o tină și autentică speranță, în speță Angela Burlacu, care, poate, miine îi va lua locul: „mă revăd, mă recunosc în ea așa cum eram și eu în urmă cu mai bine de 20 de ani, studentă ca și ea la clasa marelui artist, profesoara Arta Florescu, căreia, din nou, îi aduc prinosul meu de recunoștință”.

ori să reafirmi cu experiența pe care o ai marile talent al altei valori autentice, recte soprana Liliana Văduva — Ciobanu, iată fapte și cuvinte care trădează o stare de noblețe sufletească, o căldură și o dăruire de sine exemplară, pentru însăși noțiunea de OM! Să-ți aduci aminte de foștii tăi colegi, e drept, artiști de mîna întâia, ca Dan Grigore și Dorin Teodorescu, să te bucuri de prezența și succesele lor, să-i îmbrățișezi de parcă vremea a stat în loc, constituie o altă trăsătură care vorbește singură despre prietenia și atașamentul existent în această generație de aur. Să te încumeti să lauzi solisti de marcă din generația medie, înzestrați cu glasuri fenomenale, așa cum este soprana Mioara Cortez David, sau să inviți la rampă, cu mindrie și afecțiune, pe neuitații marii artiști din generația vîrstnică, neomițînd că ai cîntat cu ei — așa cum a fost cazul cu Valentin Teodorian — ilustrează și siguranța de sine dar și gîndurile pline de recunoștință pentru cei care fiind deja stele, au avut aceeași tărie să recunoască în tine, la timpul respectiv, o stea! Apoi, să inviți în cadrul acestui concert, cu o sală supraaglomerată, nume mari din arta națională, ca trompetistul Iancu Văduva, organistul Nicolae Licareț, cvartetul „Voces”, din Iași, corul mixt al Radioteleviziunii (dirijor Aurel Grigoras), pe compozitorul Marius Teicu (ce a demonstrat că știe să scrie și pentru marile voci ale lumii) ori „glasul de tulburătoare învălire” al lui Ion Caramitru, vădește o bună cunoaștere și preocuparea continuă pentru toate valorile culturii românești contemporane. În sfîrșit, să te încumeti a-ți pune prestigiul în joc, cîntînd alături de copiii din „Voces Primavera” și propria ta fiică, opuri din Enescu, Schubert și Dupare, avînd aceeași emoție și grijă artistică manifestate ca pe oricare scenă a lumii, constituie încă un prilej de deschidere a altei ferestre sufletești, plină de seninătate, farmec și sensibilitate.

1000 de spectatori au ovaționat-o, în picioare, pe Eugenia Moldoveanu, în Studioul de Concerte al RTV; alte milioane de telespectatori o vor iubi și aprecia în emisiunea TV care se va relua chiar în aceste zile; iar satisfacția estetică va fi aceeași, ca în acea seară minunată, dăruită din adîncul inimii de marea noastră artistă!

CLAUDIU NEGULESCU

Insolite, conferind lemnului calități imprezvizibile, cum ar fi, de exemplu, maleabilitatea și mai apoi, chiar fluiditatea, ceea ce vrea să fie, în fond, o obsecantă imixtiune în însăși structura unui material, considerat indeobște static, mai vechile lucrări ale lui Bela Crișan s-au bucurat de atenția cuvenită, autorul lor dovedind nu numai o curiozitate artistică în sine, fapt intrutotul lăudabil, ci și o putere imaginativă aptă să susțină o astfel de viziune. Ceea ce ținea Bela Crișan era să propună un semn al său, inconfundabil, în jurul căruia să se alcătuiască mai apoi un univers specific. Se consideră că, în bună parte a reușit, Bela Crișan integrîndu-se acelor mai tineri sau mai vîrstnici sculptori ce tind să se debaraseze cit mai mult cu puțință de chingile și frînele unui subiectivism facil. În ceea ce face și, deopotrivă, gîndește Bela Crișan se pot desluși, dacă am voi să literaturizăm, citeva sugestii privind neconținutul curgere a

lunii, devenirea ei dialectică, artistul avînd menirea să ilustreze prin forme cit mai incitante acest postulat de sorginte filozofică. Am insistat asupra acestui demers artistic intrucit în recenta expoziție pe care Bela Crișan a încredințat-o Galețiilor „Simeza”, mai pot fi înțelnite citeva ecouri ale dezba-

Lecturi în oglindă

terii în cauză, dar mai ales pentru că Bela Crișan încearcă de această dată un nou limbaj, mai abstract, mai în afara subiectivității, mai apropiat de forma pură și neutră a materiei. În locul unor lucrări purtînd încă semnul realului recunoscut, spațiul este populat acum de-o serie de forme imbrăcate în piele (vrea să fie, oare, acest înveliș tentația de-a

conferi formelor respective o idee de viață?) și avînd la extremități citeva suprafețe licioase (sînt acestea niște oglinzi ce vor să încorporeze lumea exterioară?) și reci și dure, pe măsura luminii și a gîndului care le izbește. Cu alte cuvinte, ceea ce face Bela Crișan ne obligă, acum, ca și mai înainte, nu neapărat să admirăm, să ne extaziem, cit mai ales să medităm, să descifrăm sensurile actului său, să citim, dacă se poate spune așa, în interiorul lucrărilor sale. Poate că este prematur să vorbim despre împlinirea totală sau parțială a acestui demers, dar, cum am spus, lăudabile sînt la Bela Crișan curiozitatea și ingeniozitatea, dorința de-a se defini într-un context în care, uneori, goana după originalitate se transformă într-un exces de zel. Bela Crișan, dimpotrivă, se arată a fi un sculptor prob și autentic, profund implicat în tentativa sculpturii de-a se redefini.

VICTOR NIȚA

Dacă ne place șampania și nu sîntem obișnuiți să cîntim asupra onora dintre calitățile ei „organoleptice”, trebuie să acceptăm că Ion Popescu-Gopo face film într-un stil personal, a cărui principală trăsătură este imaginația, lipsa de prejudecăți, combinația mereu ingenioasă de mijloace; în doze mici, în zile anume, cînd dorim relaxare și cînd vrem să sărbătorim ceva (de pildă, primăvara!) un film de Gopo sau o cupă de șampanie au aproximativ același efect. Jucîndu-se (cu abilitate), regizorul construiește filmul ca pe un castel de cuburi colorate, cu o fericită lipsă de inhibiții, înălțîndu-l uneori primejdios, suportînd chiar, citeodată prăbușirea. Dar un castel de cuburi se poate lua mereu de la capăt fără sentimentul unei catastrofe. Tonică, destinsă, senină, personalitatea lui Ion Popescu-Gopo își pune amprenta pe fiecare din creațiile sale. Printre reușite și eșecuri, printre momente savuroase și gaguri ieftine, răzbate ideea (contestabilă, dar posibilă) a filmului ca divertisment, ca odihnă și desfătare. **O zi în București** (scenariul și regia Ion Popescu-Gopo) e o fantezie muzicală cu participări strălucite, luminată în mod deosebit de candoarea și

firescul odihnit al Cesoniei Postelnicu (deja la al doilea film, iată, după **Licenii**).

Anita, o fată drăguță, ghid la Muzeul de istorie din Tulcea, e îndrăgostită în modul cel mai evident cu puțință. Incurcă feburile borcane și e trimisă două zile în recuperare (!). Aleargă

O cupă de șampanie

la București, către numitul Mihai, (Ovidiu Bădilă) contrabasist și băiat serios pină la urmă, dar și acasă, unde mama (Anda Călugăreanu) se alege cu o entorsă din îmbrățișarea cu vișelioasa fiică, sora mai mică (adorabila Medeea Marinescu) are prilej să ironizeze junele sentimente ale Anitei iar tatăl (Iurie Dărie) cîteste dimineata ziarul de ieri. În rest, neșazuri, mai mult sau mai puțin adolescentine: iubitul n-o așteaptă la gară (pentru că nu primise mesajul!). Anita trebuie

să împartă corespondența în locul mamei care e factor poștal — prilej de flănări melancolice printr-un București în plină primăvară, desfrunziți brusce de tristețea fetei, doi soți (Rodica Bitănescu și Jorj Voicu) nu nimeresc Bucureștiul la volanul Daciei lor, pe strada Timpului se intră... în București de altă dată, cu patefoane și bodegi, cu trăsuri și băiețai îmbrăcați „mariner”.

O zi în București este de fapt o compunere liberă, în care ideile principale sînt cuminte respectate (un moment Ioana Radu, ceva mai amplu decît celalalte, un altul Giică Petrescu, altele cu Horia Moculescu, Nicu Alifantis, Angela Similea — toate muzicale), iar către sfîrșit, putem trage și învățăminte: „Tine minte, tine minte, de ești mare sau ești mic, / Frumusețea niciodată nu se naste din nimic”, prin glasul lui Nicu Alifantis în vreme ce camera (imaginea, Alecu Popescu) panoramează generos cartiere noi, în imagini de tipul „ieri și azi”.

Deci, un film spumos, care umple cupa unui ceas și jumătate, lăsîndu-ne însă, ca orice șampanie, numai jumătate din conținut.

TANIA RADU

● Din categoria baletelor romantice franceze cu libret buf, **Precauțiuni inutile** (*La Fille mal garçée*) de Herold-Lanchbery este programat vineri 15 mai (ora 18). În distribuție figurează Carmen Angheluş, Laurențiu Guinea, Ștefan Bănică, Cătălin Caracaș ș.a. Dirijează Carol Litvin.

● Cu Sanda Șandru în Cio Cio San și Gabriel Năstase în Pinkerton, sîmbătă 16 mai, la ora 18, **Madame Butterfly** de Giacomo Puccini. La pupitrul dirijoral, Lucian Anca.

● Pentru copii, în matineu (ora 11) de duminică 17 mai, **Motanul încălțat** de Cornel Trăilescu, cu Daniela Vlădescu în rolul titular, Cristian Mihăilescu (Împăratul), Florin Diaconescu (Ionică) și Marcel Angelescu, Nicolae Constantinescu, Ștefan Teodorescu, Nicolae Andreescu (cel 4 slujitori). Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Baletul **Cocoșatul de la Notre-Dame** (Esmeralda) de Pugnî, Glier și Vasilenko, pe un libret după romanul „Notre-

Dame de Paris” de Victor Hugo, prilejuiește debutul, în rolul Esmeraldei, al Anne-Mariei Vretos. În alte roluri Adrian Gheorghiu, Ioan Tugearu, Ștefan Bănică. Dirijează: Lucian Anca.

La Opera română

● Luni 18 mai, la ora 18, a fost programat un **Concert extraordinar** cu arii, duete și coruri celebre din opere, la care își va da concursul artistul popularului, baritonul Nicolae Herlea, alături de: Eugenia Moldoveanu, Silvia Voinea, Florin Diaconescu, Florin Georgescu, Octavian Naghiu, Pompei Hărășteanu, Dan Zancu. Corul și orchestra Operei, în direcția muzicală a lui Cornel Trăilescu.

Dirijorul corului: Stelian Olariu; regia: Vasile Calomfirescu; scenografia: Viorica Petrovici.

● **Faust** de Charles Gounod — pe afiș în ziua de marți 19 mai, la ora 18. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici vor interpreta: Ștefănița Lascu — Faust; Elvira Cirje — Margareta; Dan Zancu — Mefisto; Lucian Marinescu — Valentin; Marina Mirea — Siebel.

● Tripticul de capodopere simfonice ale muzicii franceze în textură coregrafică: **Simfonia spaniolă** de Ed. Lalo, **Preludiul la după-amiaza unui faun** de Cl. Debussy și **Simfonia fantastică** de H. Berlioz, în reprezentarea de joi 21 mai (ora 18). Își dau concursul balerini: Cristina Teodorescu, Mugur Valsami, Maria Stan, Mihaela Tîgănuș, Ioan Tugearu, Laurențiu Guinea. În **Simfonia spaniolă**, solo-ul de vioară este susținut de Lidia Opreșan. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

Sînt oameni care, într-o clipă fastă a vieții lor, se încumetă să treacă în fapt un anume gînd, i-aș zice de taină, pe care nici măcar lor însiși nu și l-au mărturisit cu voce tare. Inginera chimistă **Ioana Scăunaș** din Sinaia este un astfel de om. În urmă cu numai un an și jumătate s-a hotărît să picteze. Acum citeva zile, în holul elegantului hotel „Sinaia”, a avut loc vernisajul primei sale expoziții. Evenimentul în sine — destul de rar, pictorii amatori din acest oraș neîndrăznind, din cine știe ce motive, să se confrunte cu opinia marelui public — s-a constituit într-o reală și plăcută surpriză, artista etalînd nu doar corectă însușire a cîtorva din lecțiile de bază ale desenului și ale culorii, ci și multă sensibilitate, o luminoasă predispoziție pentru frumos, pentru verie. Am remarcat între uleiurile sale (a expus numai uleiuri!), citeva

portrete (veritabilă piatră de încercare pentru un artist amator) citeva peisaje de iarnă în care griurile de alb se decantează subtile și exacte (cit de dificile sînt, chiar și pentru un artist profesionist, aceste peisaje de iarnă!) și citeva naturi statice

Cîntarea României

ale căror principale calități sînt căldura, vibrația intensă a tușei, sau linia ușor naivă a desenului, inclusiv paginația obiectelor, în general vase cu flori, milimetric centrate, voit pueril, fapt ce conferă naturilor un plus de ingenuitate. Firește, pentru Ioana Scăunaș, ca pentru oricare alt artist, mai ales amator, mai e mult pină departe, dar primii

săi pași, primele sale confruntări cu publicul, inclusiv cu exigențele jurilor (menționăm că trei din lucrările sale, un portret și două peisaje, au intrat în faza județeană a Festivalului Național „Cîntarea României” și sînt toate șansele și argumentele

Arta ca bucurie a vieții

ca una din aceste lucrări, dacă nu chiar toate trei, să fie selectată pentru faza finală, pe țară) au fost incununați de izbîndă. În ceea ce ne privește am căutat să aflăm motivația interioară, ceea atît de ciudată încen-gătură de cauze care a determinat-o pe ingenera Ioana Scăunaș să înceapă a picta. „Există împrejurul nostru, ni s-a destăi-

nuit artista, o frumusețe ce ni se dăruie neconținut. Aceasta este natura. Aici, la Sinaia, mai mult decît în alte orașe ale țării, natura ne include în ea, în marelui ei frîmînt, zi de zi. Am simțit nevoia să arăt, prin modestele mele lucrări, că un om poate

sigur, toți oamenii, cînd sînt copii, desenează. Desenele mele de-atunci, ca ale tuturor copiilor, erau frumoase, naive, proaspete, curate și foarte colorate. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că prin tot ceea ce fac azi încerc să o redescopăr pe fetița aceea de atunci, că încerc să mă hrănesc din nepieritoare lumină a copilăriei. Nu vîd de ce, adică, nu se poate să nu reușesc, mai ales că am tot timpul în fața ochilor mei, în preajma mea, nu doar amintirile mele, ci chiar copilăria copiilor mei”. Curată și caldă această mărturisire ce se bizuie pe bucuria descoperirii frumosului ce ne înconjoară și ne contopește, dar, amănunt foarte important, și pe gingășia cu care trăiește miracolul copilăriei propriilor săi copii. Un astfel de demers artistic nu poate avea decît o singură finalitate: bucuria creației, a vieții.

N. VICTOR

Vitrina cărților

4 poeme de Dărie Novăceanu Goethe

S-aude-un ceas bătind. Nu mi se pare:
de mult îl așteptam, doream să bată
și-acum, zmulgind din singe secunda
așteptată,
își risipește bronzul peste depărtare.

Ce clipă clipa asta pe care niciodată
nici eu nu mai credeam că e în stare
să vină! Și-i venită. Ea, singura în care
definitiv și brusc s-adună viața toată.

O mai auzi? Precum o amintire
ce vrei s-o uiți, iertându-i chipul,
ecoul mai durează dezlinat, subțire,

nedumerit că-n față e prea departe pasul.
Și nu-l va mai ajunge. Cu un deget, timpul
șterge-așteptarea și oprește ceasul.

Povestea codrului

Păcat de trupul tău care se pierde
încet și singur și necunoscut,
pe drumul stins al orei în care a tăcut
foșnetul cald al clipei, minunatul verde.

Splendori atitea, singuru-ți avut,
minuni clădite-anume să dezmerde
se șterg neimpărtășite sub un cer de
toamnă fără sfârșit și fără început.

Ca un copac ce-și scutură, uitat
la marginea pădurii, florile aiurea,
tu lași să treacă anii, și-i păcat

de-atitea sinucise în tine căprioare
fără să știe vraja cind în adinc pădurea
preschimbă-n muget pajști și izvoare.

Către Galatea

Lasă-ți umerii goi, măcar odată
Pigmalion să simtă-n el divinul
fior al dragostei și să indure chinul
pentru statuie vie și adevărată.

Adună în privire tot seninul
și fă să-i fie mintea tulburată,
cu singele să afle că lumina toată
să o aprindă poate doar suspinul.

Că nu-i în Paros marmură din care
să poată dăltui o ființă vie,
precum ești tu. Niciunde-n lume nu e

fildeş mai cald; oricit de pieritoare
sortită frumusețea ta a fost să fie,
n-o risipi-nchizind-o în statuie.

Vînătoare în vis

N-a mai rămas prin codru neumblat
nici o pofcă, însă el ezită,
așteaptă trăgătorii de elită
să-i scoată-n cale ființa minunată.

Ci ființa știe că i-a fost sortită
căderea în genunchi, de odată,
și vine fără preget, împăcată,
lăsindu-se de placul lui jertfită.

Minunea însă dacă e minune
mai apără din cind în cind de moarte
splendoriile pădurii sub viața lui deșartă.

Dar el ignoră clipa, pe armă mina-și pune
cind cerbul vine-n goană de departe
și îl ridică-n coarne și nu-l iartă.

(Din volumul „Lumina toamnei”, în curs de
apariție la „Cartea Românească”)

● „Despre cîți (scriitorii — n.n.) se poate afirma, peremptoriu, că au, la 45 de ani de viață, o operă?”, se întreabă Valentin Silvestru în ingenioasa prefață la volumul **Noaptea** (Editura Eminescu, seria „Teatru comentat”, 1986) de Mircea Radu Iacoban. Așezînd cu abilitate și obiectul studiului său sub incidența acestei întrebări. Concepută ca o **Scrisoare către autor**, în ton afectuos familiar, dar, pe alocuri, de o dezarmantă sinceritate, fără menajamente, prefața este, fără îndoială, cea mai consistentă abordare de pînă acum a dramaturgiei lui M.R. Iacoban. În căutarea formulei sintetice, Valentin Silvestru descoperă „arheul”, principiul fundamental al acestei creații dramatice: „scepticismul vesel captușit cu un meliorism lucid și înfășurat într-un spirit justiciar minios ironic”. Cele 7 piese (**Noaptea, Simbătă la Veritas, Omul din baie, Stress, Hardughia, Ceafa (Cabana) și Reduta și soarecii**) sînt comentate de 13 critici (Edgar Papu, Dinu Săraru, Margareta Bărbuță, Constantin Ciopraga, Alecu Popovici, V. Silvestru, Miruna Ionescu, Ștefan Oprea, Ludmila Patlanjoglu, Carmen Mihalache-Popa, Victor Parhon, Ion Cocora și Florin Tornea). Răspuns implicit la întrebarea de mai sus a prefațatorului, recentul volum de teatru cimentează receptarea unui dramaturg interesant și prolific.

● Editura „Junimea” publică, sub îngrijirea profesorului Mircea Handoca, o culegere de eseuri de Mircea Eliade, intitulată **Despre Eminescu și Hașdeu**. Pe o sută de pagini sînt adunate considerațiile lui Mircea Eliade (în majoritate, mai de tinerete, volumul cuprinzînd articole, studii și conferințe radio apărute în presa interbelică românească) asupra celor doi titani ai literelor românești, pe care, consideră autorul, îi unește o operă dominată de istorie, un spirit ardent și responsabil față de problemele timpului. Un **Cuvînt înainte** (de Mircea Handoca) redactat atent și cu sobrietate, așază cele paisprezece texte atît în ordinea celorlalte scrieri ale marelui istoric al religiilor, cit și în exegeza eminesciană și hasdeiană. Dacă asupra lui Eminescu, Mircea Eliade a revenit în diverse etape ale vieții sale creatoare, pe coordonate care depășeau simplul comentariu de critică și istorie literară, atitudinea sa

față de Hașdeu s-a materializat într-un timp ceva mai compact, prin aproape treizeci de articole studii, cinci conferințe și o extrem de importantă ediție — **Opera literară a lui Hașdeu** (1937). Interesantă în primul rînd ca adaos la bibliografia unei mari personalități literare și, pe de altă parte, dar nu în ultimul rînd, ca semn al aplicației față de studiul pe verticală al unui savant impus mai ales prin puterea de cuprindere, prin extensie, volumul **Despre Eminescu și Hașdeu** (apariție neostentativă, de condiție grafică modestă) reprezintă totuși un eveniment.

● Continuă, sub îngrijirea istoricului literar Nicolae Mecu (care semnează de asemenea notele și indicii) publicarea corespondenței lui G. Călinescu. Cu însemnele Editurii Minerva, a apărut recent, în seria „Documente literare”, volumul al doilea (corespondență primită)

din G. Călinescu și contemporanii săi. Scriitori de la Iorgu Iordan, Magda Isanos, G. Ivașcu, Eugen Lovinescu, Ion Sofia Manolescu, Simion Menedinți, Dumitru Micu, Ion Minulescu, G. Murnu, G. Opreșcu, Ramiro Ortiz, Hortensia Pașadat-Bengescu, Ovidiu Papadima, I. Peltz, Perpessicius, Ion Pillat, Dinu Pillat, Philippide, Al. Piru, Stancu Ilin și mulți alții (ordinea în sumar este alfabetică și cronologică) — alcătuiesc un fascinant „roman” al cărui erou principal rămîne nevăzut (cel puțin pînă la tipărirea corespondenței expediate de Călinescu), dar cu atît mai interesant cu cît el se lasă presupus. Corespondența călinesciană tînde să restituie literaturii noastre nu doar întimitatea intelectuală (și uneori, și umană) a marelui critic, ci și un remarcabil personaj.

TANIA RADU ■

Cronica literară

„Zece porți chinezești”

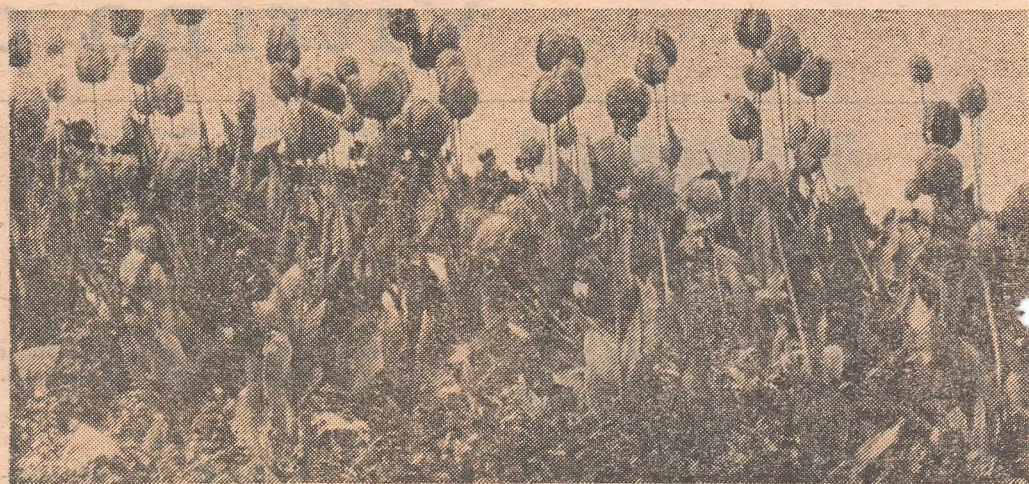
tică, în ultimă instanță, impenetrabilă. Elie Faure mărturisește incapacitatea unui anumit mod de a gândi, „european”, de a pătrunde în miezul altei esențe. Din unghi europocentrist, moștenit de la vechii greci, „celălalt” este alteritatea, străinul impenetrabil: misterul rămîne, în fața acestui mod de a privi, ca un zid fără fisură. „De ce sîntem oare astfel făcuți — se întreabă autocritic acest istoric și filozof al artei — încît nu putem concepe decît propriul nostru mod de asociație și numai mecanismul nostru rațional?”

Este probabil că Victor Vântu a trecut și el prin asemenea întrebări în lunga sa călătorie în China și în... bibliotecă. Este tot atît de probabil că, într-un contact preventiv, avizat cu acest imens rezervor de fizionomii, forme și simboluri chineze inventariate și descrise minuțios în cartea sa, a privit insistent de-a lungul aceluia zid aparent impenetrabil, l-a scotocit piatră cu piatră, i-a urmărit unghiurile, legăturile, consistențele, părțile însoțite și pe cele umbrite: spre a găsi „fisurile”, locurile de pătrundere, porțile. Le-a găsit în număr de zece: a tenacității sau a „sfidării imposibilului”, a demnității unui popor reînviat periodic precum pasărea Phoenix, a extraordinarei puteri de asimilare a unei lumi considerate „incremenită” și refractară influențelor, a genului inventiv căruia umanitatea îi datorează atîtea din fundamentele ei științifico-tehnice, a monumentului minuscul „nu” victorios în teribila confruntare cu forțele distructive ale Dragonului, a marșului lung, inclusiv al cărții („un popor călare pe carte”), a îndelung comentatului „peisaj chinez” și, în genere, a acestei arte inimitabile în care spațiul este complice perpetuu al artistului ce năzuiește nu numai să-l exprime, oglindindu-l, descrie, dar în care să și trăiască (potrivit idealului lui Guo-Xi, pictor din epoca Song, „pictura trebuie să trezească în cel care o contemplant dorința de a se afla într-însă”). Mereu atent și receptiv la ce s-a scris și spus despre universul și mentalitatea chineză, selectînd și însușindu-și ce i se pare conform realității și propriilor sale opinii, polemizînd deferent, civilizînd cu opinii pe care nu le împărțeaște (de exemplu: memorabilele rînduri despre destinul minții în civilizația viitoare), Victor Vântu este, în același timp, un reporter sensibil la nou, un scriitor viguros

în reconstituirea cadrului și fizionomiilor umane, un eseist remarcabil, un politolog avizat, un sociolog la curent cu rezultatele altor cercetători și, în fine, un subtil critic de artă cînd comentează cu multă justete configurația peisajului și a grădinii chineze și, surpriză, nu mai puțin atunci cînd, într-una din porți, a ospitalității, se ocupă de efectele multiple ale gastronomiei chineze. Dintre toate aceste ipostaze — expresie a unei concepții moderne, actuale despre viziunea pluridisciplinară în absența căreia spațiul, civilizația, cultura rămîn parțial închise, enigmatice, ermetice — le prefer pe acelea de comentator de artă și de... poet. Sînt în „Zece porți chinezești” admirabile poeme în proză, pline de o seninătate senzuală coborîtă parcă din contemplarea și asimilarea statuarei budiste, cu contradictoriile și savuroasele ei înfășurări. În fine, mai există în această frumoasă și substanțială carte o „poartă”, a unsprezecea, nevăzută dar prezentă mereu printre rînduri, discretă ca o umbră chinezească, poarta unor analogii, identități, similitudini care fac ca popoare atît de îndepărtate geografic să se simtă aproape. Este, în primul rînd, locul aparte pe care tradiția și legenda îl ocupă în civilizația și mentalitatea chineză iar Victor Vântu acordă un spațiu consistent acestei componente inestructibile a fizionomiei spirituale a poporului chinez. Respectul pentru trecut, pentru istoria îndelungată, pentru tradițiile poporului concretizate în profunziunea de legende ce întretin cultul strămoșilor, al eroilor — constituie o dimensiune esențială pe firul căreia popoare atît de îndepărtate se pot întîlni, au ce să-și spună. Se desprinde apoi, din această specifică înțelegere a istoriei și legende, a tradiției cu modernitatea acel simț al măsurii, al echilibrului definitoriu pentru civilizația căreia îi aparținem. Aflat la Hangzhou, scriitorul este sensibil tocmai la acest raport (în limba chineză: complementaritatea Yin-Yang): „Un oraș cu dublă personalitate. Sălășluiesc în el două așezări: cea veche, aristocratică, pitorească, retrasă, liniștită, meditativă, cufundată în propriul său trecut și cea nouă, activă, muncitoare, dinamică, întrepidă, absorbită de propriul său viitor. O sinteză originală dintre tradițional și modern... Oraș despre care se spune că a moștenit din trecut „mai multe temple decît uzine și mai multe pagode decît coșuri”. Hangzhou de azi, cuprins în freamătul prefacerilor înnoitoare, și-a înmulțit uzinele fără a-și pierde însă templele și pagodele. Și-a înălțat ziduri noi fără să le dărîme pe cele vechi. A deprins indeletniciri moderne fără să le uite pe cele tradiționale. Și-a sporit eficiența fără să i se destrame farmecul”. Sub semnul acestei armonii, al echilibrului și măsurii, compatibile cu cele mai revoluționare prefaceri, vede existul întreaga evoluție a Chinei contemporane.

„Zece porți chinezești” este o substanțială introducere, enciclopedică și literară, în universul unei civilizații străvechi și actuale, un „dicționar” elaborat cu o minuțioasă și acuratețe într-adevăr chinezești.

C. STANESCU ■

A zecea Simfonie

Despre ceea ce dă durată unei lucrări
cu implicații economice, științifice, culturale

Poeți ai florilor

Timp de două zile am fost martorul uneia din acele sărbători menite nu numai să fie doar o încintare pentru ochi, nu numai să ne desfete privirile ci să se înscrie ca o expresie a iscusinței, îndemnării și talentului unor oameni care dau meseriei lor un sens și o finalitate artistică. Prin intermediul televiziunii, al unor fotografii văzusem crîmpeie din ceea ce se numește **Simfonia lalelelor**, dar pînă săptămîna trecută nu fusesem martorul acelei splendide desfășurări cromatice de o bogăție luxuriantă și delicată a nuanțelor ce părea să tindă către un infinit al frumuseții și de o varietate a formelor ce își refuza identității și repetiții. Toate aceste impresii mă solicitau aflîndu-mă printre sutele și sutele de oameni care, vineri și sîmbătă, priveau expoziția dendro-floricolă **Simfonia lalelelor** din Pitești care în acest an trăia un moment jubiliar: cea de-a X-a ediție. Și în timp ce gîndurile îmi erau solicitate de nenumăratele corespondențe poetice pe care le stîrnesc fiecare floare în parte și toate laolaltă, de parcă imagini din versurile lui Alexandru Macedonski și Dimitrie Anghel, dar și din paginile în proză ale celui dintîi îndrăgostit de lalele și trandafiri prindeau viață într-o fastuoasă interferență de planuri livrești și vizuale, amplificînd și trecînd dincolo chiar de imaginația luxuriantă și delicată a celor ce au rămas în istoria literaturii române ca adevărați neîntrecați „poeți ai florilor”. Strădania organizatorilor: Comisia Centrală de Floricultură, Dendrologie și Arhitectură Peisagistică, Consiliul Popular al Municipiului Pitești și Institutul de Cercetare și Producție pentru Pomicultură Pitești a fost pe deplin răspîndită nu numai prin participarea a patruzeci și trei de unități de la cele specializate în această materie și al

cărora nume și renume ne erau de mult cunoscute și pînă la institute și stațiuni de cercetări și producție, întreprinderi de gospodărie comunală etc. Edili piteșteni care și în ceea ce privește înfățișarea din acest punct de vedere al orașului lor au realizat fapte vrednice de laudă au dat acestei ediții jubiliare atenția cuvenită oferindu-i spațiul corespunzător unei desfășurări ce a permis etalarea talentului, ingeniozității și a bunului gust al fiecărei unități exponante în parte și a tuturor laolaltă într-un ritual al formei și al culorii menite să ne facă să trăim momente de adevărată bucurie și încintare sufletească încît niciodată nu știai dacă te afli într-un muzeu al picturii impresioniste și expresioniste sau înaintea adevărului naturii însăși. Dar în același timp organizatorii au înconjurat acest spațiu mirific cu alte manifestări culturale mergînd de la expoziția sculpturilor lui Brîncuși aflate în Muzeul de Artă de la Craiova pînă la filmul retrospectiv al celor nouă ediții. Pasionatul și talentatul cineast amator Ion Butnicu ne-a prilejuit o jumătate de oră de trecere în revistă a ceea ce a fost pînă acum și posibilitatea să apreciem această ingenioasă sărbătoare a frumosului care în acest an a cunoscut nu numai un jubileu calendaristic ci și o împlinire de valoare. Și la sfîrșitul acestor zile de sărbătoare cînd împreună cu prietenul meu inginerul doctor Ilarie I. Isac căruia îi datorez cunoașterea acestor fapte cu nobile semnificații mi-am spus că oamenii ce au smuls naturii asemenea frumuseți, pe unii dintre ei avînd prilejul să-i cunosc și să-i apreciez acum, nu pot fi numiți decît poeți datorită pasiunii, ingeniozității și iscusinței lor.

VALERIU RAPEANU ■

Cîndva, un mare sportiv spunea — avînd ca argument propria sa carieră — că este relativ ușor să-l faci pe un atlet să sară peste ștacheta ridicată la 2,10 metri, dar este infinit mai greu ca el să ajungă la 2,21. De la un asemenea exemplu se poate porni în aprecierea — prin vreme — a **Simfoniei lalelelor**, acțiune de mare anvergură, găzduită de un deceniu de municipiul Pitești. Organizată de către Comisia Centrală de Floricultură, Dendrologie și Arhitectură Peisagistică, de Consiliul Popular al Municipiului Pitești și de Institutul de Cercetare și Producție pentru Pomicultură Pitești — „Simfonia lalelelor”, aflată anul acesta la cea de-a X-a ediție, reprezintă un veritabil model de impunere, în timp, a unei inițiative menite să aducă în atenția și în conștiința miilor și miilor de vizitatori ai expoziției de amenajări exterioare de spații verzi și aranjamente florale de interior, relația indisolubilă om-natură, în cea mai gingașă ipostază a sa: rolul florilor în viața omului de azi.

O spuneam fără pic de ezitare — ediția jubiliară din acest an, desfășurată în perioada 3-10 mai, este, incontestabil, cea mai reușită dintre cele de pînă acum. Participanții — circa 40 — au realizat adevărate opere de artă, aducînd în această mare expoziție (care a ocupat holul Casei de cultură a sindicatelor și întregul platou din fața acesteia), dovezile certe ale unui spor de calitate și ale unei imense apetențe pentru frumos și util în întreaga lor activitate din ultima vreme, sugerîndu-ne astfel că noul chip al localităților patriei depinde și de priceperea și hărnicia horticulturilor.

Întregul municipiul Pitești a trăit acest eveniment. „Simfonia lalelelor”, cu întregul său cortegiu de acțiuni — de la expoziții de pictură și carte, pînă la expoziții filatelice și seri de poezie — capacitînd efectiv atenția piteștenilor și a celor aflați, în trecere prin frumosul și cochetul oraș care și-a cîștigat — nu fără trudă — renumele de „capitală a lalelelor”. Dintr-un film proiectat la Palatul culturii (realizat de către pasionatul cine-amator Ion Butnicu), am reușit să ne facem o imagine exactă asupra desfășurării, de la o ediție la alta, a „Simfoniei lalelelor”. A

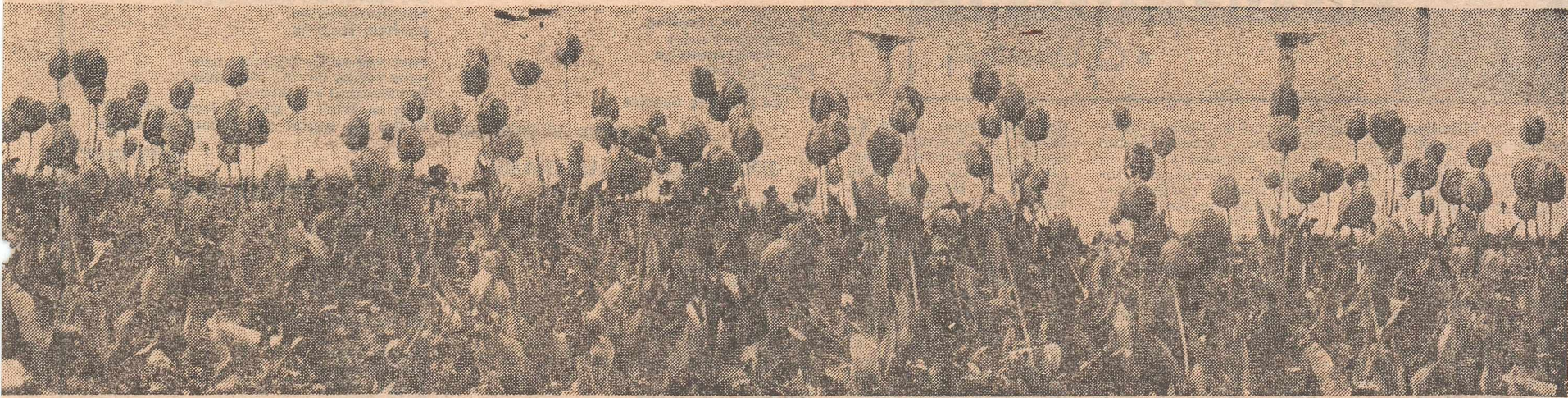
fost limpede pentru toți cei care au vizionat pelicula că ediția din acest an (completată cu chip fericit de alte manifestări culturale avînd ca tematică florile — frumusețea lor indici și posibilitatea lor, greu de calculat, de-a înbîla și infrumuseța existența umană) — este mai reușită din șirul celor zece de pînă prezent.

Se spune indeobște că, nu e din cale afară de greu să inițiezi o acțiune, chiar cu caracter național — deși o asemenea întreprindere solicită eforturi serioase din partea gazdelor, multă simne și entuziasă încredere în viitorul acțiunii inițiate. Este, însă, cu totul laudabilă străduința piteștenilor de a face ca „Simfonia lalelelor” să crească, an de an, din punct de vedere interesului pe care-l suscită, din punct de vedere al valorii exponatelor prezentate. Un perb „drum al vieții”, compoziție a concurenților din Rîmnicu Vilcea, colecția impresionantă a cactușii a profesorului Petre Dobrotă din Brașov sau aceea aparținînd floriculturului amabil Ion Ionescu Ciobanu Florea din Ștefănești — Pitești au adunat, în juru-le, sute și mii de vizitatori iubitori de culoare, iubitori de natură, din școlă-gazdă sau din alte colțuri de țară.

Manifestare de prestigiu — atît din punct de vedere științific (avînd în vedere faptul că s-a desfășurat, cu acest prilej, și lucrările Plenarului Comisiei Centrale și a comisiilor județene de floricultură, dendrologie și arhitectură peisagistică), cît și din punct de vedere sensibil (știută fiind, dintotdeauna, dragostea omului pentru cromatica și diafanul florilor din preajmă) — „Simfonia lalelelor” a dovedit privitorului că, adăugîndu-și frumusețea naturii, viața omului devine mai plăcută, mai plină de încredere.

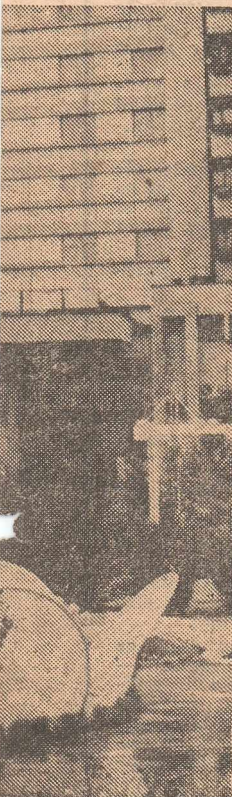
Și a mai spus ceva „Simfonia lalelelor”, cu parcă anume desprins din scrisul meu actual al unui mare poet: „dacă pe acest pămînt ar fi atîtea flori cîte poate cuprinde ochiul unui copil, ne-ar fi teamă să mai purtăm atîtea războaie”. Au fost mulți copiii printre vizitatorii superbilor expoziții florale de la Pitești. Și i-am văzut cum, cu privirea încărcată de culori, pe cau de-acolo mai fericit. Mai puri.

cu lalele

le inițiative
e și estetice

Un oraș
cu flori
c
un oraș
frumos

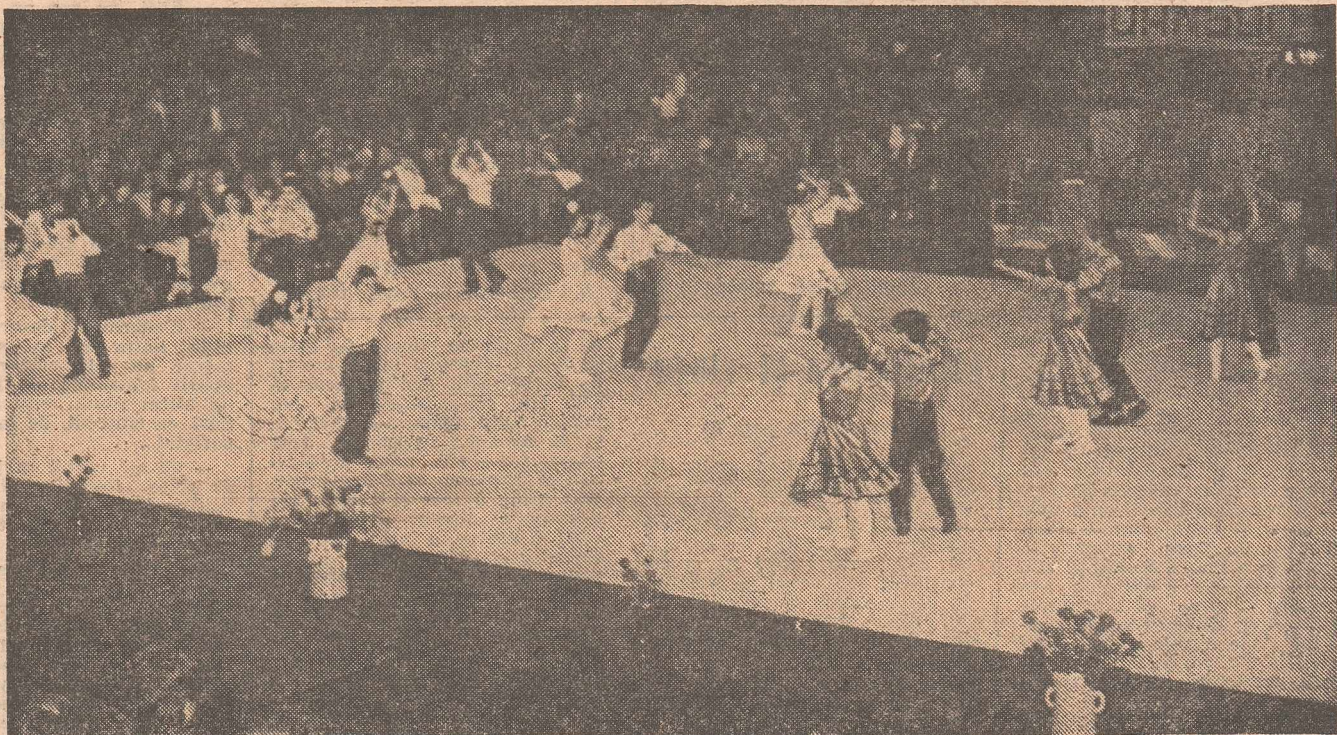
Fotoreportaje de
DAN MUCENIC
și VICTOR RĂDULESCU

Educația se face în fel și chip. Chiar și cu o astfel de invitație:

Poftiți la dans!

În fața mea, la câțiva metri de mine, acel miracol fără taine care este dansul, dansul adevărat — exista. Asistam la o nouă ediție, a IV-a, a Concursului de dans de societate „Dansul florilor”, găzduit, ca de obicei, de sala Sporturilor din Pitești și beneficiind de o organizare atentă, de o regie inspirată și, mai ales, de un public minunat. Un public tânăr, urmărind cu sufletul la gură evoluția participanților, veniți din șapte județe. Am părșit pentru cîteva momente centrul de interes al tuturor — ringul de dans — pentru a-mi arunca ochii în jur, în tribună. Spectacolul din față-mi era cel puțin la fel de interesant — cu acela de pe scenă. Erau, în jur, tineri frumoși, îmbrăcați cu mult bun gust, respectînd momentele de artă autentică la care erau părtași. Se uitau cu încordare la fiecare pas al dansatorilor, urmăreau fiecare mișcare a fiecărei perechi și mi s-a părut — cu totul dincolo de orice dubiu că voiau să învețe dansurile acelea, despre care unii dintre ei (impresie confirmată de spusa multora, la terminarea spectacolului-concurs) le știu doar din filme. Tinerețea e plină de elan, nerăbdătoare, se pasionează pentru ceea ce numim îndeobște dansul modern — o perpetuă inventare de mișcări ce țin de felul de-a fi al fiecăruia, de dispoziția momentană sau, pur și simplu, de setea de mișcare. Cu toate acestea, am putut observa îndelung, tinerii nu sînt deloc refractari la dansul clasic. „Dans-club“-ul din Oradea, ființînd de opt decenii și avînd de 20 de ani un același profesor, a cucerit, an de an, numeroase premii la Pitești. Dar nu doar aceste distincții sînt importante, cit semnificația adîncă (fără exagerare — adîncă) a deprinderii dansului. Componentă a vieții moderne, mijloc de relaxare, de apropiere între oameni, de la cei mai tineri pînă la cei traversînd „a treia tinerețe” — dansul poate însemna, în viața și educația tineretului, foarte mult. I-am văzut pe adolescenții și tinerii ce evoluau pe scena piteșteană (mi-e greu să aflu cuvintele de laudă pe care le merită cei care au avut și au materializat ideea acestei încîntătoare manifestări) și i-am simțit apropiindu-se cu drag și bucurie unul de celălalt. E, oare, puțin lucru ca, în delicatul moment al „vîrstei critice”, dansul să fie una din curatele modalități de îndepărtare a excesivei timidități? A inutililor complexe? Cred că nu. Și mai cred că astfel de competiții, al căror singur cîștigător e tinerețea însăși, ar trebui să se desfășoare și în alte părți ale țării, ele avînd darul de a-i modela atît pe participanți cît și pe spectatori. Era suficient să vezi fetele acelea frumoase, îmbrăcate cu mult gust, în rochii lungi, de voal, și băieții purtînd costume decente și papioane pentru a înțelege cît poate contribui un astfel de concurs — dincolo de orice didacticism ori îndemnuri formale — la educarea estetică a tineretului, la apropierea lui de frumosul fiecărei zile, la cultivarea unei necesare eleganțe comportamentale, la trăirea firească, sensibilă, a vîrstei.

În Sala sporturilor din Pitești, în acordurile orchestrei conduse de cunoscutul tînăr dirijor și compozitor Dumitru Lupu, s-a predat o veritabilă lecție de educație întru grație, întru noblețe de mișcare și simțire, o lecție de tinerețe. Iar cînd pe scenă au apărut și elevii clasei a III-a de la Școala generală nr. 16 din Pitești, sub conducerea profesorului Viorel Năstase (unul dintre inițiatorii și animatorii concursului), oferînd publicului un frumos dans de echipă, am înțeles că asemenea manifestări precum „Dansul florilor” sînt și vor fi totdeauna bine venite spre bucuria privirii și a sufletelor tuturor.

atelier literar

G. Dumitrescu

Angelica Mihalea : Surprinzătoare pagini ! Grezoale, poticnite, „bătrine”, unele copiate parcă din albumele bunicii... Nu prea mai seamănă cu cele trimise anterior. Ar trebui să vă puneți la curent cu poezia contemporană. (Și să vă iscăliți cu numele întreg și adevărat, chiar dacă răspunsul îl veți primi sub pseudonimul pe care-l doriți.)

A. Mat.-București, N. Moisa : Nu ne ocupăm de asemenea lucrări (aforisme, proză, teatru...)

Ela Condei : Felicitări pentru ael zece (ușor de obținut, de altfel, fie vorba-ntr-o noie...). Dar versurile de acum sînt neastăutate de slabe — improvizatii grăbite, superficiale, dezamăgitoare.

M. Dir. : Multe lucruri „făcute” (cîteva, sub semnul lui N. Stănescu). Alegem : „O tăcere”, „Cerule tot”, „Arta neliniștii”.

P. Ionescu : Dacă veți continua să ne trimiteți plicuri „cu grămada”, cîte două-trei pe săptămînă, nu veți grăbi cu nimic apariția răspunsului, ci dimpotrivă. E necesar să așteptați răspunsul la fiecare plic, înainte de a trimite altul. Spațiul nostru,

după cum se vede, e foarte mic, corespondența foarte abundentă și, ca urmare, răspunsurile întîrziate adesea, independent de voința noastră, mai mult decît s-ar cuveni. Așadar, răbdare !...

C. Ionescu : Un iz conservator, stagnant, de plafonare, nici un zvon de noutate, de schimbare, de încercare a unor mijloace și sunete noi, cum ar fi fost de așteptat, după atîta pauză !... Cîte ceva, în „Dor de ducă”, „Amurg pe jumătate”, „Sejur” (oribil barbarism, care pare inevitabil în limbaul agențiilor de turism, dar nu chiar în fruntea unei poezii !...). Cît despre vestea surpriză, să fie-ntr-un ceas bun !

Cr. Silveanu, M. Ghioc, I. Bidică, S.-L. Sava, D. Modoran, C. Boboc, Al. Tutunaj, M. Manric, C. Dirmină, P. Marius, Cr. Vasilescu, G. Crijanovschi, Al. Gh., Ghiță Fl. M., N. Bălărețu, D. Candoi, Mocan I. S., C. Toma, D. Zamfirescu, A. Vernescu, Alina Pandeia, Ion Stoian, Alex. Petrea, Mit. (2 plicuri), R.M.D., N. Badea, Matei Georgescu, D. Mușuțan, M. Boboc, Ionuț

Constantinescu, Lelia C., Maria L., Sorana, P.V. Sandrina, Ștefania Dan, Gh. Vlăsceanu, Mihaela Vintilă, D. Galațian, Al. Duma, G. Dunăreanu, P.R. — Constanța, Grigore Neagu, Dragoș Gabriel, Irina Alexe, Costel Cosma, S. Micucie, E. Tone, Lili Andrei, Alias N. Iulică, O. Pislaru, G. Cimpoeru, Ion B. Nicoară, Cezar Manea, Remus Alexa, M. Hădărig, C. Hostiuc, Al. C. Năstase, Carmen Georgescu, Dan Alexander, Florin-Ovidiu, Daniela Ciuse, Gh. Văcăriuc, M. V. Petrachi Est, Ion Ionescu, Ioana Miromnescu, S. Kelemen, T. Mușă, M. Roșca, Sinatrec, E. Șimonca, Costel Ungureanu, Nicoleta Șerban, C. Muscă, Fl. Enescu (e prea devreme !), L. Slujitoru, Roberto Freda, Carmen-L. Nicolae, Sorina Vlaicu, Doina Enache, Valerian Chiriac, G. Belkine, I. Vian, M.F. — Brașov, D. Ungurianu, Iosif Gabriela, Luminița Botez, M. Gîngășu : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ACUARELA

Culorile ne respirau și curgeau încet amestecîndu-se Pasărea trecea susținută de privirile noastre

VIOREL ANDRIESCU

EXERCITIUL DE APĂRARE

Inventez o iarnă înzăpezită vizcolul, gerul, lupii haitele lor hămesite pe care le infrunt cu miinile goale cu ochii țintă la colții strălucitori la ochii înroșiți Înaintez căutînd o spaimă vindecătoare mai adîncă decît cea pe care o implintă în mine memoria mea incendiară. Împotriva amintirilor fișind din creierul meu în flăcări, ridic această induioșător de subțire baricadă.

ILEANA BIJA

PUTERI

Celelalte puteri te-mprejmuiesc mute una este seva urzicii una este goul ramei așteptînd un tablou una este bilețelul parfumat al iubitei

celelalte puteri nu asediază, n-atacă ci mereu în prag te privesc mute ca și cînd dator pururi le-ai fi așteptat în veșmintul lor cenușu

PAUL GON

FORMA APEI

Eu sînt ca apa.

Trupul acesta e doar vasul care mă conține.

Eu nu conțin nimic

Umplu eu mine toate ungherle acestui vas. Îi iau forma atît de bine încît s-ar putea crede că asta e chiar forma mea. Eu nu am formă.

Dintre toate formele pe care pot să le iau cuvintele sînt totuși cele care mă conțin cel mai bine.

C. DANIEL

SETE

Eu și în apă imaginea mea care se-apeacă și mă bea...

CONSTANTIN SAVIN

Desene pe asfalt

Despre generațiile literare

Cîteva prejudecăți păgubitoare continuă să-și afle loc în comentariile de literatură în ciuda faptului că se convenise, parcă, să se renunțe la ele. Una a fost (și a rămas) jocul de-a generațiile (de poeți mai cu seamă), joc prilejuind false dispute, iritînd, fără să incite demersul critic și eșuînd în ilaritate.

Unei generații a războiului (cu titlu din păcate exact, din păcate „fericit”), brutal constituită și susținută de reprezentanții străluciți, i-ar urma una a scriitorilor „de după război” ceea ce trebuie să recunoaștem sună cam vag ; apoi s-ar fi produs cincizecistii (poetul ales care e Ioanid Romanescu ar zice cincizecistii), apoi șazizecistii (cu un lider necontestat decît postum : Nichita Stănescu), șaptezeceștii și, firese (deocamdată), optzeceștii.

Dar să numeri din zece în zece nu e din cale-afară de complicat și-atunci ni se propun formule mai plastice ca de pildă generația în blugi sau generația cenaclului de... luni și altele.

Termenul de generație e vehiculul abuziv și cam anapoda, el hrănește discordii și nu e luat în serios de nimeni cu atît mai mult cu cît „listele” compuse de critici sînt provizorii de nu „fluide”. De la caz la caz un personaj e admis ori excomunicat dintr-o generație (cum i se întîmplă, adesea, mult-înzes-tratului Traian T. Coșovei expulzat din triumviratul alcătuit cu Iaru și Cărtărescu și trimis „înapoi” la șazizecisti, la nichitiști, ceea ce sună mai mult a promovare decît a „pedeapsă”), alkeori, forțînd... starea civilă tineri care... au fost sînt înregimentati noilor unități de desant. De ce desant ? Fiindcă așa am citit eu pe coperta unei excelente cărți de proză.

Nemulțumiți de modul în care criticii „împart cărțile” (formula nu e una de cazinou) eroii pomelnicilor încep la rîndu-le să facă ordine în fatidicele liste de generații stupefiindu-ne adesea cu nume de care nimeni n-a auzit, nesfiindu-se să se laude pe sine și prefațîndu-și opțiunile (expfimate adesea în interviuri) cu o „bărbătească” negare a aceluiași Nichita Stănescu. Dar a-ți refuza tirania unui model excepțional cum e acest Stănescu nu duce automat la constituirea unei... generații (fie ea compusă chiar dintr-un singur om) în stare să-l continue fertil, chiar polemizînd cu scri-sa lui, de e nevoie, spre „creșterea limbii românești”, și implicînd creșterea poeziei românești.

Nebătîndu-și capul cărei generații îi aparține și nepreocupat de locul nădragilor în fe-

ericul joc al literaturii poetul mai înainte citat se declara cu îndreptățire dar, și cu emfază „cel mai bun Nichita Stănescu”.

Butada amenda cu delicatețe graba unora de a împărți în etape perfect distincte promoțiile de noi scriitori și invita, cred, întreaga suflare a muncitorilor cuvintului la truda în stare să-i conducă la afirmarea propriei identități și — e în programul tuturor „generațiilor” — îi mai soma, cu vocabulele unui vers baudelairean, „să dea de ceva nou”.

Altfel modul jocului de-a generația va semăna grație rudimentarei tehnici cu moda vestimentară : în anul trecut erau la preț sonetiștii, poeții cu sunet „sombriu și regal”, azi se poartă ludicii, devastatorii formelor fixe, reinventatorii avangardismului (cărui va, nu i-a urmat nici o gardă !), bășcălioșii, poetesele morbide și „abia miine îi vom saluta pe redescoperitorii eurițmiilor savante și pe cei ce-au înjunghiat avangarda, etc... etc...”

De rămas în Istoriile literaturii, dacă se vor mai compune (acum un deceniu se anunțau vreo zece din care n-a apărut nici una, „genul” nemălfînd la modă) se rămîne îndeobște cu cărți mari ori barem bune, nu cu programe estetice ori extra-estetice și se va intra sub arcadele ei „în flanc cite unul” și nu cu grupul, oricît de vesel ar fi el.

Am profitat de faptul că nu mi-a cerut nimeni părerea și... mi-am dat-o, adăugînd în final și puțina înțelegere pe care o am față de un critic drag inimii mele ce pune deasupra remarcabilelor lui analize ale literaturii tinerilor ștampile ca „Ardeleii”, „Muntenii”, „Moldovenii”, etc. Putem vorbi despre anumite influențe ale mediului, tradiției, peisajului care te fac să ghicești obșirăa unui artist dar ea nu impune în sine ci în corelație cu mirabilitățile tuturor țărilor ce ne compun țara. Ce ne facem cu moldoveanul (practic bucovineanul) Eminescu, cel ce-a bătut cu pasul drumul spre Transilvania adorată, cel ce-a trudit în Valahia, cu nostalgia unui sfîrșit pe malul mării ?

GHEORGHE TOMOZEI

Literatura și viața

(Urmare din pag. 9)

sub modelul (de împrumut) al acestei „experiențe de viață” care știm bine la ce rezultate „artistice” a condus tocmai prin alterarea adevărului (și de viață). De aceea cred că putem considera ca loc al experienței de viață șantierul, uzina și sala de clasă, frontul, sufrageria, dar, și nu în ultimul rînd, bibliotecă.

Am scris un roman — în mare parte istoric — plecînd nu de la o experiență de viață ci de la un fapt de viață : un unchi, fratele cel mare al buni-

Fata morgana a doinei din Cimpia Dunării

Cînd am poposit la locuința modestă din bulevardul bucu-reștean Republicii nr. 40, la această adevărată fata morgana a doinei din Cimpia Dunării, cîntăreața inimitabilă, veritabil rapsod, Ileana Constantinescu, aveam avantajul de a fi copilărit cu cîntecul ei încă din adolescență, cînd se lansase și se bucura de aprecierea mai mult decît elogioasă a lui Mihail Sadoveanu, după cum atestă scriitorul Demostene Botez în Știința din 12 februarie 1957 și pe deasupra mai publicasem încă din 1963 în volumul „Fișă personală” o poezie „Cîntec pentru Mierliță”, replică la o melodie interpretată de marea cîntăreață, „Mierlița cînd e bolnavă”, pe care o pusesem drept motto și în care spuneam : Mierliță, soră bolnavă, Cîntecul sânu-ți mai plîngă, Nici prin crîng, nici prin dumbravă ; Viers ca frageda otavă Să ivesti din vechea-ți țîngă.

ci, a căzut pe cîmpul de luptă în cursul ofensivei lui Averescu de la Mărăști. Am încercat să aflu cîte ceva despre un om pentru care viața s-a încheiat la 22 de ani : au rămas doar cîteva fotografii, hîrtii dispartate, un carnetel cu însemnări. Atît. Cine a fost el ? Așa am descoperit, încet, încet, din cărți și arhive, o întregă lume. Chiar daeă apusă. Asta nu se poate numi tot experiență de viață ? Și ea, experiența de viață, îmi spune că despre cărțile fiecăruia e mai bine să-și exprime opiniile criticii literari. Am primit întotdeauna cu o doză de neîncredere afirmațiile publice ale scriitorului. De ce să complicăm lucrurile mai mult decît trebuie ?

La remarcă mea poetică interlocoțoarea de zilele trecute mi-a precizat :

— Eu nu cînt cîntec de jale, eu doinesc, cînt moleam, dulce, cum se mai spune, chiar dacă textul uneori sună aspru, trist.

Replica e cit se poate de întemeiată, fiindcă altfel Ileana Constantinescu e repezită la vorbă ca una ce este din satul, de aproape 800 de ani atestat documentar, Comani de lingă Drăgăneștii de Olt.

— Și totuși de cînd cîntați că doar nu sînteți copilul dintr-un cîntec al Mariei Tănase pe care l-a lăsat mama plîngînd, l-a găsit doina cîntînd...

— Copil sînt, de suflet, al celeilalte Mariei celebre ! Lătarețu, cu toate că Maria Tănase mi-a fost profesoară la liceul de muzică unde colegi mi-au fost Benone Șinulescu și Victoria Darvai, printre alți cîntăreți mai mult sau mai puțin la modă.

— Profesorul Tiberiu Alexandru, ilustru folclorist, scrie pe coperta unui disc de-al dumneavoastră că prin 1951 v-ar fi descoperit Constantin Prichici, cercetător științific la Institutul de folclor din București, actualul Institut de cercetări etnologice și dialectologice.

— Dumnealui și directorul adjunct al acestei prestigioase instituții de cercetare și conservare a folclorului, profesorul Mihai Pop, alt reputat folclorist, mi-au recomandat încă de pe cînd eram în sat să mă prezint la concursul căminelor culturale, manifestare ce a prefigurat actualul Festival național „Cîntarea României”.

— Apropo, de ce nu ați face parte din juriul de cîntec popular al acestui festival ?

— Știți, eu am un defect la ochi, și poate că nu mă văd prea bine mai marii unor asemenea jurii. Cîntecul e cîntec însă, și mie îmi sună în urechi. De altfel acest defect de ochi la mine s-a schimbat într-o calitate deoarece nevăzînd prea bine publicul, conțez numai pe melodie și textul acesteia, mai puțin atentă la ghiduşii, ocheade și alte artificii...

— Sînteți o adversară înverșunată a oricărui artificiu nu numai scenic, dar cu atît mai mult melodic.

— E-adevărat, de-aceea n-am putut imita nici un model, nici măcar pe cele celebre. Mi-a plăcut totdeauna să fiu eu. Eu de altfel rămîn totdeauna singură cu cîntecul, de mă-ngin cu sufletul...

— Mi-ați vorbit mai înainte de niște folcloriști, cercetători sau profesori. Care au fost însă dirijorii de specialitate cu care ați colaborat ?

— Înaintea de toate marile Victor Predescu, apoi Ionel Budișteanu, și la înregistrarea unuia din ultimele discuri Marius Olmazu, dirijorul orchestrei de muzică populară a R.T.V. Și fiindcă a venit vorba de Radioteleviziune, nu pot uita dreptatea pe care mi-a făcut-o această instituție de difuzare a cîntecului popular.

— Tot datorită Radioteleviziunii, mai exact redactorei cu mare dragoste pentru folclor de la emisiunea „Tezaur folcloric”, Marioara Murărescu, mă și aflui în vizită la dumneavoastră... M-ar interesa totuși cîteva opțiuni ale dumneavoastră în materie de cîntec popular...

— O cîntăreață mai puțin cunoscută din Vrancea, Lina Petrescu și Marinică Iordache. După cum țin oricît de controversat ar fi și o vreme criticat aspru, la Ion Dolănescu. Fie-mă mi-a dictat o conduită mai puțin obișnuită, în mediul nostru, un mare respect față de înaintași precum și o mare încredere în cei mai tineri. E, de altfel, chiar principiul suprem al Festivalului național „Cîntarea României”.

— N-ați vrea să ne destălmuiți pe oamenii cei mai dragi inimii dumneavoastră...

— Cum să nu. Unul e chiar mama mea, Constantinescu Gica, altul tata mare, Petrică Constantinescu, și maica mare, Tina. Tot printre cei care au avut o înfuriere asupra mea îl număr pe cîntărețul lăutar Dumitru Cercel din Muscel, căruii îi datoriez Balada neînregistrată încă a voinicului străin.

— Din cite îmi dau seama, încă sînteți în puteri să mai înregistrați unele melodii unice. După modestia în care trăiți, nu s-ar putea zice cum că sînteți marea cîntăreață care vă știe lumea...

— Principiul meu a fost cel al poporului, dintotdeauna : sărac și curat. Dacă un domnitor ca Mircea își apăra sărăcia și nevoile și neamul de ce m-aș burzului cu să niște funcționari birocrati nu s-au îngrijit de dreapta mea pensionare. Eu totdeauna față de popor m-am plătit cu cîntecul...

— Buna dumneavoastră cuvîntă e exemplară, dar cîntecul dv. face parte din ceea ce numim tezaur folcloric.

— Satisfacția vieții mele rămîne aceea că mi-a fost dat să cînt în zeci de turnee, zile și săptămîni și ani la rînd cu mari cîntăreți.

— O întrebare-fulger : cîntecul dv. preferat ?

— „Dragă-mi este ulița”. Cu toate că nici de „Mierlița cînd e bolnavă” nu mi-e rușine de loc...

— Și totuși aveți un fel aparte de a cînta...

— Eu cînt cum respir. Cîntecul e respirația mea.

— Mi-ați dat un răspuns vital. Așa că prefer să mă opresc și să vă ascult. De pildă, acest „Dunăre, Dunăre, / drum fără pulbere, / Și fără făgaș / Inima-mi seacă”. În „Dunărea” dv. se varsă toate cîntecetele Țării, ca apele acesteia...

— Să punem punct deci, ca și cum am ajuns la vîrsare — îmi spune pe gînduri interlocoțoarea mea din mijlocul Bucureștilor în care de o vreme a venit primăvara, ca într-un cîntec al Ilenei Constantinescu.

NICULAE STOIAN

Prof. dr. Gabriel Răcz:

„Mai presus de toate cercetările, am iubit munca la catedră“

Interlocutorul nostru s-a născut la Arad, în 1928, a urmat în paralel facultățile de științele naturii și farmacie din Cluj-Napoca și Tg. Mureș. Este profesor titular al disciplinei de farmacognozie la I.M.F. Tg. Mureș. Autor și coautor, a 16 volume de specialitate, între care lucrarea de referință „Plante medicinale și aromatice“, în colaborare cu dr. ing. Evdochia Coicui, este tipărită de Editura Academiei. A publicat în 35 de reviste din țară și străinătate este autorul mai multor medicamente și a mai multor brevete de invenție. Președinte al Comisiei de cercetare în domeniul plantelor medicinale a Academiei R.S.R., membru și membru de onoare în numeroase societăți științifice internaționale. A ținut lectii și conferințe la universitățile din Ankara, Istanbul, Hamburg, Bonn, München, a participat la numeroase congrese de specialitate de la Atena, Bruxelles, Budapesta, Innsbruck, Poznan, Viena. Decorat cu Ordinul Muncii, cl. a III-a.

— Înainte de a bate la ușa acestui cabinet, am citit pe ea: „Farmacognozie“. Ce înseamnă, de fapt, farmacognozie, tovarășe profesor Răcz?

— Disciplina de plante medicinale. Titlatura sună mai greu accesibil, dar, în fond, este egală cu noțiunea acestora, fiind totodată una dintre materiile de bază ale oricărei facultăți de farmacie.

— Interesant că se menține în epoca exploziei medicamentului de sinteză chimică. Pe vremea studenției dumneavoastră se predau multe cursuri cu acest subiect?

— În perioada imediat post-belică s-a făcut, practic, tot atita botanică farmaceutică și farmacognozie cât se predă și astăzi. Poate durata lucrărilor de laborator este ceva mai lungă, conform planurilor de învățământ din ultimele decenii, și asta foarte profitabil pentru studenți, pentru viitorii farmaciști. Ceea ce s-a schimbat însă, în perioada respectivă, s-a conturat o cu totul altă orientare privind terapeutică. Prognoza de atunci era în favoarea așa-zisului medicament de sinteză. Eu nu prea sint de acord cu acest termen, dar este cel unanim folosit. Nu sint de acord, deoarece o bună parte a principiilor active vegetale se obțin astăzi prin sinteză. Faptul că un medicament se realizează prin extracție sau prin sinteză prezintă interes tehnologic, prezintă interes economic, însă nu este strins legat de valoarea acestuia.

— Și credeți că optica s-a schimbat? Că balanța ar inclina (din nou) spre lumea vegetală, spre fitoterapie?

— Pe undeva e o idee preconcepțivă să afirmi că valoarea unui medicament depinde de origini; n-ar corespunde realității afirmația că tot ceea ce este vegetal este bun, precum și inversul ei, că tot ceea ce se realizează în laborator, în industrie și nu se găsește în natură este periculos. Din păcate pendulările acestea între unul sau altul dintre medicamente au adus un foarte mare rău terapeutic. Poate voi ocoli un răspuns direct. În general, când se vorbește de plante medicinale, de modul lor de utilizare, lumea se gîndește la ceauri, ceea ce este prea puțin și oarecum perimat, iar cunoștințele empirice până ce nu sint confirmate științific sint privite, pe bună dreptate, cu scepticism din partea corpului medical. Foarte frecvent, sub denumirea unui medicament se ascunde însă o plantă, dar, uneori, nici bolnavul, nici medicul care l-a prescris nu se gîndește că întreprinde un tratament fitoterapeutic. De pildă, unul dintre citostaticele mult căutate — în sfîrșit, e un domeniu unde nicăieri nu există încă suficiente posibilități terapeutice — Vincristina, se realizează în întregime din plante medicinale. Atunci, cînd în leucemie, de pildă, se aplică perfuzii ce conțin și Vincristina, probabil că nimeni nu-și dă seama că utilizează un produs vegetal. Pot să fac astfel trimiteri la o serie întregă de medicamente.

— Vă rugăm.

— Iată, Difebiom. Se realizează din fructele de afin, deci din afin. Ori, cînd se prescrie, să zicem, în oftalmologie, foarte probabil medicul specialist nu se gîndește că aplică un tratament fitoterapeutic. Nici nu este absolut necesar, medicamentul trebuie să se impună prin calitățile lui intrinsece, prin valoarea intrinsecă, indiferent din ce se obține. Sau Sillmarina, ce se realizează și la noi în țară în exclusivitate din fructele de Armurariu. Cînd se prescrie în hepatologie — nu știu ciți își dau seama că apelează la o plantă. În ceea ce ne privește, tot ceea ce încercăm să introducem în slujba sănătății omului este de origine vegetală.

— Ne-ați mărturisit, în con-

feșiunea incredințată nu demult revistei, că ați pornit și porniți de la etnoiatrie, de la medicina populară din țara noastră. Care a fost, care este demersul științific? Ați avut confirmări, ați avut decepții?

— Am considerat că, pe lângă tot ce înseamnă planta ca atare — elementele morfologice, conținutul în diferite substanțe chimice, accentul trebuie să se pună pe verificarea presupusei acțiuni. Cum altfel decît prin studii experimentale asupra animalelor de laborator, căci aceasta este filiera?! Așa au apărut primele dovezi, premisa pentru ca un medicament să aibă șansa, măcar șansa, de a fi introdus în terapeutică. Profilul nostru, al colectivului cu care lucrez de peste 25 de ani, acesta este: testarea, verificarea, controlarea diferitelor acțiuni posibile pe animale de experiență a unui număr cît mai mare de plante prezumtiv medicinale. Farmacognozia nu trăiește, nu este viabilă și utilă omului decît în strînsă colaborare cu farmacodinamia, această parte bine conturată a farmacologiei, cea care studiază reacția substanței respective asupra organismului. Am luat rînd pe rînd, diferitele acțiuni pe aparate — cardio-vascular, digestiv, hepato-biliar, cu posibilă acțiune asupra excreției rinichilor, antibacteriană, antivirală, antiinflamatoare sau asupra unor paraziți intestinali — a diferitelor plante. Remarcați, clasificarea nu mai este una botanică sau chimică, este farmacologică. În felul acesta, s-au adunat foarte multe cunoștințe, avem la ora actuală citeva duzini de specii de plante pentru fiecare acțiune.

— Adică, tot aștea medicamente posibile. Ați evidențiat pentru prima dată în literatura de specialitate acțiunea extrem de valoroasă a citorva plante, printre care zămoșița și iasomia. Ne dați amănunțe?

— N-aș începe cu ele. Ne-a interesat, de pildă, în mod deosebit, posibilitatea influențării tensiunii arteriale, cunoscîndu-se ponderea acesteia în evoluția patologiei, în general. Pornind de la primele însemnări existente în țara noastră, începînd din sec. 16, (bineînțeles, noțiunea de hipertensiune nu exista, ne-am ghidat după simptomatologie și am presupus că produsul respectiv a putut servi, în perioada aceea, la tratamentul bolii numite azi hipertensiune), am controlat un număr relativ mare de plante sub raportul efectului asupra TA. La cîini, și la pisici; sint metode relativ învechite, însă cu ele nu te poți înșela, au și astăzi un cuvînt greu de spus în cercetare. (Dacă s-a renunțat la ele și se lucrează pe șobolani este, într-un fel, pentru ușurarea muncii, al dîintr-o dată un număr mai mare de animale într-un spațiu mai redus). De pildă, pentru un singur produs, Hiporib — aflat în micro-producție curentă în laboratorul galenic al Oficiului farmaceutic Tg. Mureș, cu care colaborăm — obținut din Ribes nigrum, din frunzele de coacăz negru, — s-au sacrificat 90 de cîini, pînă ce s-a ajuns la cunoașterea tuturor factorilor ce influențează valoarea medicamentului. Un alt exemplu, de altfel, strîns legat de TA, dat fiindcă o bună parte a medicamentelor se bazează tocmai pe o îmbunătățire a excreției renale, este grupa diureticilor. De bună seamă, nici aici termenul de diuretic nu apare în consemnările din secolele trecute, se vorbește de hidropsie, mai tîrziu de formarea edemelor. În medicina populară din țara noastră se folosesc în jur de 80 de specii în acest scop. Deci, în prima etapă am stabilit plantele la care se relatează o atare acțiune și pe urmă am trecut la experimentare, la verificarea posibilității acțiunii. Un prim exemplu

este amintita zămoșiță, Hibiscus trionum, introdusă pentru prima oară în terapeutică modernă la noi în țară. Este o buruiană destul de răspîndită și fără vreo utilitate pînă acum. Mai este numită, în zona în care lucrăm, și pepenele sălbatic, or, este știut că nu există nici un pepene sălbatic, atunci am înțeles că poporul o definește astfel prin asociație cu efectul diuretic al pepenilor.

— Cu iasomia, cum a fost?

— Ca în toate celelalte, primul pas a fost ca dîintr-un număr oarecare de plante utilizate de medicina populară pentru un anumit scop, să selecționăm pe cele ce se adevăresc active. Începi cu cercetarea fitochimică. Este o condiție peste care nu se poate trece, este elementul ce poate fi controlat, este metoda de identificare, de dozare a conținutului în principii active, una din posibilitățile cele mai certe de a testa valoarea diferitelor proveniențe de la aceeași plantă. În tratamentul leucoreei, de fapt, leucoreea fiind un simptom al infestației cu protozoarul patogen Trichomonas vaginalis, am adunat, într-o etapă, 34 de specii utilizate la noi empiric, probabil mai sint și altele. Dîntre ele doar 4 s-au dovedit a distruge realmente acest agent patogen iar din cele 4, una singură este extrem de activă — iasomia, florile de iasomie, Philadelphus coronarius. Acțiune semnalată de noi prima dată în literatura de specialitate.

— De ce nu s-a ajuns la un medicament pe baza ei? Se pretează prea bine la cultură.

— Sint ani, sau perioade de ani, mai puțin favorabile pentru o oarecare produs, ceea ce nu înseamnă că peste cîțiva ani să nu incline balanța către el.

— Dumneavoastră, farmaciștii și toți cei care studiază plantele medicinale, sinteți, uneori, prea modesti, sau poate prea puțin luptători iar astfel de cercetări remarcabile, medicamente testate clinic nu ajung să fie incluse în Nomenclatorul anual al medicamentelor și, ca atare, în producția industrială. V-aș întreba în ce stadiu se află celelalte medicamente puse la punct aici, la Facultatea de Farmacie din Tg. Mureș, cu contribuția directă a prof. Răcz.

— Hepatosol, deosebit prin 2 litere de Hepatobil — inițial denumirea a figurat la noi, însă dat fiindcă pe acesta din urmă îl produce Plantavorel din Piatra Neamț, am rebotezat produsul nostru — se realizează de mai bine de 10 ani, fără încetare, în micro-producție și are la bază 3 constituenți vegetali bine cunoscuți — sunătoarea, anghinarea și izma bună —, înfrunzind calitățile a două tipuri de medicamente, ale Anghirului și Rovacolului. Coleol, este și el un succedaneu de Rovacol, are toate avizele Comisiei medicamentului și, de asemenea, constituie o micro-producție a Oficiului farmaceutic local, se desface în raza lui de activitate, suplinind importul.

— Întrebarea mea viza, vă mărturisesc, tovarășe profesor, alt răspuns. O reformulez, cum se face că nu au intrat în producția industrială?

— Vor intra, sint destinate producției întreprinderii de Medicamente din Tg. Mureș, aflată în faza de construcție-montaj, în ultimul trimestru al acestui an va trebui să dea primele șarje de produse farmaceutice.

— Explicit sau implicit, vi se recunoaște — bibliografia oricărei contribuții în domeniu o atestă — meritul de a fi creat o solidă școală în cercetarea plantelor medicinale, ați adunat și ați încurajat în jurul dumneavoastră o sumedenie de specialiști, efectuînd studii fundamentale, experimentale, aplicative. Ați semnat lucrări cu peste 100 de colaboratori. Care v-au dat satisfacții, cel puțin la fel de mari, ca și medicamentele create?

— La un moment dat, cercetarea genetică. Mai exact de ameliorare a conținuturilor în principii active ale unor specii și soiuri introduse în cultură. Am obținut rezultate extrem de interesante, de pildă, la o plantă comună în flora spontană — Coadă șoricelului, Achillea millefolium. S-ar putea pune întrebarea, ce rost are să fie introdusă în cultură? Răspunsul e simplu de dat, în flora spontană există exemplare complet lipsite de principii active. Deci, se poate întimpla să se recolteze o cantitate mare, la nivelul tonnelor, fără ca aceasta să prezinte vreo valoare. Ne-am apucat încă din 1967 să o ameliorăm iar, la ora actuală, soiul local la care am ajuns — și a intrat în cultură la Ferma de plante medicinale și aromatice de la Bod a întreprinderii de produse cosmetice „Nivea“, Brașov — reprezintă o materie primă industrială foarte bogată în azulene, principii active ce ne interesează. Dacă în flora spontană conținutul în ulei volatil ajunge pînă la cel mult 12 la sută, în ameliorare am atins 40—50 la sută. Un alt exemplu, ar fi și podbalul, Arnica montana care, la noi, este periclitată cu dispariția, populațiile s-au rărit foarte mult în zonele de munte. Am recomandat să fie înlocuită cu o plantă exotica — Arnica chamissonis — și care nu s-a folosit niciodată, pînă acum, la noi, în scopuri terapeutice. Am înființat primele culturi în ferma amintită. Produsul cosmetic Tonorelaxin, omologat anul trecut, se realizează inclusiv prin folosirea inflorescențelor de Arnica. Alte contribuții la cercetarea fundamentală ar fi și elaborarea de metode noi de analiză mai avantajoase decît cele consacrate, fiind mai rapide, mai ușor reproductibile, necesitînd o cantitate mult mai mică de reactivi și probe de analiză. În mod continuu, lucrăm la elaborarea unor asemenea metode, fie de identificare, fie de dozare a conținuturilor în principii active. Dacă rămînem la coada șoricelului, metoda pusă la punct se bazează pe dozarea cantitativă a azulenelor, pornind de la o singură inflorescență și atunci, afli ușor individul cel mai valoros de la care recoltezi sămînța pentru cultură. Sau, o metodă microchimică foarte utilă elaborată pentru macul de grădină (o materie primă industrială) menită să se poată doza conținutul în alcaloizi dîintr-o singură capsulă. La fel, pentru mătrăgună — Atropa Belladonna — unde se lucrează cu 1 gr. de material vegetal, față de metodele zis clasice, necesitînd cel puțin 100 gr.

— Dar nu vom putea introduce în cultură toate plantele medicinale existente în rezervorul natural al țării.

— Nicidecum. Sint o serie întregă de specii din care dispunem de rezerve imense. Pe de o parte, pe de alta, genofondul vegetal natural din țara noastră este periclitat prin recoltarea din flora spontană, uneori, iratională, prin devastare. Eu sint încîntat de optica foarte sănătoasă și hotărîtă a specialiștilor din Trustul „Plafar“, și mă refer, mai ales la biologul Mircea Alexan, care întreprind studii și acțiuni serioase pentru ocrotirea naturii, chit că, la prima vedere, cele două obiective se bat cap în cap. Unul vrea să valorifice iar celălalt să ocrotească. Cum vrem ambele elemente, printr-o strategie inteligentă le putem avea.

— Numele Gabriel Răcz, a intrat, se cunoaște, în literatura de specialitate internațională. Care dintre lucrări au avut un mai larg ecou peste hotare?

— Primul pas a fost în 1958, cînd am participat la Congresul internațional de științe farmaceutice de la Bruxelles, unde am relatat primele rezultate privind cercetarea plantelor folosite în medicina populară din țara noastră. Nu m-am așteptat la un ecou atît de însemnat. Iar la ultimul congres la care am participat, în septembrie 1986,

de asemenea un Congres mondial de farmacie, desfășurat la Innsbruck, în Austria, unde am abordat, înainte de toate, o comunicare asupra elementelor specifice folclorului nostru medical, a trezit un interes de o amploare egală. Este o bucurie pentru noi, faptul că multe dintre lucrările apărute în țară, sint recenzate în revistele internaționale mari și așa, prin forța împrejurărilor, devin o bancă de date, un bun comun al mediciniei în general. Au interesat, mai cu seamă, cele legate de acțiunea farmacologică, dat fiind că avem o ușoară prioritate, n-aș zice o categorică prioritate, existau asemenea preocupări încă de la Claude Bernard, din școlul trecut, dar atunci cînd ne-am apucat noi să urmărim acțiunea diferitelor plante folosite în medicina populară, nu era în vogă, nimeni nu se ocupa de așa ceva. Este foarte adevărat că în ultimii, cu aproximație, 10 ani, încetîșor, și pe plan mondial accentul a început să se pună (iar azi tot mai insistent) pe urmărirea efectului conținuturilor din plante. Lucrările noastre sint, într-adevăr, frecvent citate, teme și încercări pornite aici au fost reluate și de alte colective din lume.

— Dacă în toată lumea preocuparea pentru fitoterapie este în creștere, este recomandată ca o posibilitate a sănătății lumii moderne de către Organizația Mondială a Sănătății, considerați că sint bine înarmați studenții de la facultățile de medicină, în acest sens?

— Accentul se pune și pe homeopatie (unde cam 60 la sută dintre remedii se bazează tot pe fitoterapie) ca și pe alte metode și experiențe tradiționale, cum sint apiterapia, acupunctura și așa mai departe. Este o realitate, studenții nu prea sint pregătiți în această privință. Cum să vedea echilibrate lucrurile? Prin organizarea unor cursuri facultative de medicină naturală, de pildă, în care să se abordeze chiar și elementele cu care, eventual, cadrul didactic nu este de acord. Studentul să fie, în orice caz, informat.

— Vorbind despre studenți, dumneavoastră cum sinteți ca profesor?

— Nu sint prea sever. N-am spus niciodată unui student pe nume, l-am privit mereu ca pe viitorul meu coleg. Vine asta, cred, și dîintr-o vocație de dascăl, mai presus de toate cercetările mele și de satisfacțiile ce mi le-au adus, am iubit munca la catedră. Am și avut în casă mereu același climat și aceeași preocupări. Să vă fac o confidență. Am fost coleg de liceu și coleg de facultate cu soția mea, Elisabeta Răcz-Kotilla (Kotilla este numele ei de fată, așa a semnat primele lucrări), ea preda disciplina de farmacodinamie, iar toate temele pe care le abordăm le lucrăm împreună. Așa că, și la școală, și acasă, și cînd ne plimbăm într-un parc, discuțiile tot la probleme profesionale ajung. Și tot la școală și la elevii noștri.

— V-am pus atîtea întrebări cite lucruri am știut (vag) despre dumneavoastră, cercetătorul Gabriel Răcz. Cu siguranță am omis o multime altele ce ar fi interesat cititorul.

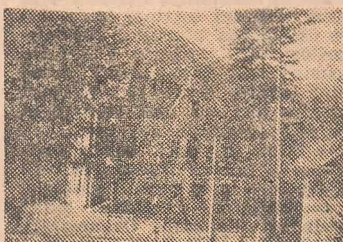
— Lipsește grădina botanică, grădina de plante medicinale și aromatice, pe care o îngrijesc din ziua înființării ei, din primăvara anului 1949, pe care am organizat-o cînd am absolvit facultatea și am rămas preparator aici. Se înțelege, sint foarte legat de ea. O bună parte din timpul meu îl petrec în acest parc, avem una dintre colecțiile cele mai bogate din întreaga zonă geografică a Europei. Îmi permit să fac această afirmație, fiind în relații de schimb, oficial, cu circa 100 unități similare din lume, iar grădini botanice și colecții mai bogate de plante medicinale nu prea vîd în cataloagele pe care le primesc.

CICI IORDACHE ADAM

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

„Vă scriu în numele mai multor tineri din satul Vlădeni, comuna Corlățeni, județul Botoșani: Avram Ștefan mă numesc, sint membru cooperator la C.A.P. Corlățeni și vă voi spune câte ceva despre o clădire care a înfruntat veacurile... unui vechi conac — o clădire impunătoare, dar a cărei valoare scade odată cu scurgerea anilor. Au funcționat aici, pe rând: școala satului, magazinul sătesc, sediul C.A.P., grădinița și Căminul cultural. Astăzi, clădirea se află într-o stare de nedrept: desi s-au încasat aici, anual, sume importante — fiind găzduite nunți, botezuri, baluri și alte petreceri — geamurile intrării sint sparte, curge tencuiala... e păcat, mare păcat! O clădire ca aceasta ce are în jur de 10 săli mari, o clădire care a înfruntat veacurile ajunge, iată, să-și găsească sfârșitul, tocmai în anii în care se construiesc atît! Nu cred că-i drept, și cu speranța că o să pledati și dv. pentru repararea acestui edificiu, închei cu regretul că nu dețin o fotografie pentru a vă da mai ușor seama ce se năruie aici, în satul nostru. Vă mulțumim anticipat... etc.”

Domnia Sa țăranul de mai sus n-a beneficiat, iată, de o fotografie; beneficiem însă de o alta, cea pe care o vedeți, și care — neavînd nici o legătură cu prima — se asociază însă ideii de a păstra, dacă nu chiar de a reconstitui, „cite ceva”; iată ce ne relatează Toma Chișăroiu, strada Armonia nr. 32, Râmnicu Vlcea: „La Băile Her-

culane, pe strada Zăvoiuului nr. 38, pe lângă complexul U.G.S.R. și „Podul roșu”, se găsește, într-o stare deplorabilă, „VILA EMILIA” — o clădire cu două etaje și circa 20 încăperi foarte frumoase ca arhitectură. Trecută în patrimoniul Băncii naționale a R.S.R., și folosită un timp de către aceasta drept Casă de odihnă, astăzi este părăsită. Autoritățile locale s-au multumit să-i zidească ușile de la intrare; as propune aici mutarea Muzeului băilor — actualmente aflat într-un local necorespunzător. Dar și așa, cum rămîne cu geamurile sparte, și cu tencuiala, și acoperișul în parte deteriorate?!”

Din partea Procuraturii Republicii Socialiste România: „În legătură cu scrisoarea numitului Ion Stănescu, adresată redacției și trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm: în urma examinării cauzei s-a constatat că obiecțiunile formulate sint întemeiate, împotriva hotărîrilor judecătorești criticate fiind declarat recurs extraordinar care a fost trimis spre soluționare Tribunalului Suprem cu nr. 11747/376/25. IV. 1987”.

Consiliul popular al municipiului Ploiești: „La scrisoarea lui Valeriu Ștefan Georgescu, domiciliat în municipiul Iași, Piața Voievozilor nr. 12, bloc X 7, apartamentul 1 — care solicită stabilirea domiciliului în municipiul Ploiești — vă facem cunoscut că cererea formulată de acesta a fost rezolvată favorabil”.

„Mă numesc Dan Botezatu, din comuna Săcălaz, județul Timiș, și vă aduc la cunoștință următoarele: sint pensionar de invaliditate gradul II, fără drept de muncă, și am plecat din comuna Brodina, județul Suceava, vechiul meu domiciliu, stabilindu-mă aici, în Săcălaz, strada a V-a, nr. 396. Din luna decembrie 1986 am făcut cerere la Oficiul de pensii și asigurări sociale din Suceava pentru a-mi transfera dosarul de pensionare nr. 201307 în județul Timiș, iar începînd cu luna ianuarie 1987, să primesc pensia la noul meu domiciliu. Au trecut aproape patru luni, iar eu nu am primit nici pînă acum pensia. Nu am alt venit, părinții mi sint și ei bătrîni, imi vine foarte greu. Aș întreba oare cît durează să se transfere un dosar din județul Suceava în județul Timiș? ! Cu speranța că acest caz va fi rezolvat... mulțumind foarte mult... etc.”

N.R. — Știți, nu de mulțumiri e nevoie într-un astfel de caz!

Si numai de eliminarea unei atitudinii, pe cit de bizară, pe atît de păgubitoare, numită BIROCRATISM!

„Referitor la scrisoarea adresată redacției noastre în noiembrie 1986, de către Marin Stoian din comuna Slobozia-Moară: trimisă și înregistrată ca atare, la Consiliul popular al județului Dimbovita, în decembrie 1986, ne sosește, iată, către sfîrșitul lui april — începutul lui mai, 1987 (dată la care a fost înregistrat răspunsul în cauză!), un referat din care reproducem „in extenso”: „În ziua de 19 februarie 1987, un colectiv condus de (...) — a verificat sesizarea petentului, adresată mai multor foruri, privind unele aspecte din activitatea tovarășului Stan Mihai, activist al Consiliului popular comunal și director al căminului cultural din comuna Slobozia-Moară. Pornindu-se de la măsurile stabilite în urma anchetei din anul 1986 (n.n. — ?!) i s-a arătat tovarășului Stan Mihai că nu a finalizat cele stabilite și nu a îndreptat nimic din neajunsurile stilului său de muncă. Din cercetarea documentelor s-a dovedit o totală lipsă de preocupare pentru planificarea și organizarea muncii, atît în calitate de presedinte al Consiliului de educație politică și cultură socialistă, cît și ca director al căminului cultural, cele două organisme neavînd nici un program de activitate. În cadrul căminului cultural se organiza numai discotecă, iar din ultimele luni ale anului și pînă în prezent nici această activitate nu mai putea fi susținută fiindcă s-a furat aparatura, fapt tratat cu multă superficialitate. Căminul cultural este negospodărit, înfățișîndu-se total necorespunzător pentru desfășurarea activității culturale-educative. Comuna nu are formatii artistice... iar pentru anul 1987 a fost aminată de mai multe ori adunarea generală a activului cultural pe comună, pentru dare de seamă și aprobarea planului de activitate pe anul 1987 a consiliului de conducere al căminului cultural. În urma celor constatate, au fost stabilite următoarele măsuri: a fost organizată adunarea generală de dare de seamă și a probare a planului de activitate al căminului cultural; se va organiza o întîlnire cu intelectualii din localitate în care se vor stabili sarcini în domeniul activității social-educative, politico-ideologice și cultural artistice pentru fiecare om al muncii din acest domeniu de activitate; urmează a fi reluată activitatea cinematografică sătesc stabilindu-se și proiectiunist nou; tovarășul Mihai Stan, activist al Consiliului popular comunal, a fost eliberat din funcție”.

Consiliul popular al județului Ialomița: „Referitor la scrisoarea Elenei I. Ioana din orașul Bals, inginer agronom, șef de fermă la C.A.P. Vlădeni, prin care solicita transfer în județul Olt, vă comunicăm: analizînd situația familială a numitei, Biroul executiv al Direcției generale pentru agricultură a județului Ialomița, cu avizul Ministerului Agriculturii, în ședința din 11 martie a.c. a aprobat transferul solicitat în județul Olt”.

Consiliul popular al municipiului Galați și respectiv, Centrala Industrială Siderurgică Galați ne anunță că — în urma scrisorilor adresate redacției de către Iosif Burian, om al muncii la Întreprinderea agro-industrială, și Costel Balaban, ambii solicitînd sprijin în rezolvarea situației lor locale. — lui I.B. i s-a aprobat atribuirea garsonierei nr. 45 din blocul A6 — Tîglinea I, iar celui de-al doilea i-a fost repartizat un apartament cu două camere în blocul D6 — în cartierul I.C. Frimu”.

„Mă numesc Vlad Tudora, din satul Sihleanu, comuna Scorțarul Nou, județul Brăila. Am încheiat în numele sotului meu Vlad Marin, care este suferind la pat, un contract cu nr. 52728 în ziua de 18 octombrie 1986 pentru creșterea unei juninci: contractul l-am încheiat cu achizitorul Pirlog Mușat, reprezentant al Întreprinderii de industrializare a cîrnii Brăila. Conform contractului am predat juninca pe data de 18 ianuarie 1987, odată cu mine mai predînd animale și alți săteni, urmînd ca actele de predare să ne parvină prin intermediul tov. Mușat la mijlocul lunii martie a.c. Ceilalți săteni au primit actele, cu care și-au ridicat sumele ce li se cuveneau, eu însă nu. Tov. Pirlog mi-a comunicat că actele mele s-au rătăcit, că

Scrisoare comentată

Testament pentru 31 de copii

Elisabeta Dósa din Miercurea Nirajului, județul Mureș, a fost farmacistă pînă în pragul pensionării, îndeplinindu-și cu prisosință nobila profesiune pusă în slujba sănătății omului. În timpul său liber dădea meditații la limba franceză, iar în concediul călătorei. La Tg. Mureș o avea pe mama sa, la Reghin, pe unica sa soră. Surorile Dósa nu erau căsătorite, nu aveau nici copii, ci doar cițiva veri îndepărtați, eu care însă nu întretineau nici un fel de relații. Mama surorilor Dósa decedează la 30 ianuarie 1983. Ca un făcut, în același an, pe 29 octombrie, se stinge subit din viață și sora mai mare, Elisabeta Dósa devine singura succesoare a tuturor bunurilor ce le aparțineau acestora.

În aceste condiții, farmacista Elisabeta Dósa printr-un gest profund uman hotărăște să lase întreaga avere — inclusiv cele trei case impozante — unor familii cu mai mulți copii! Zis și făcut. Primul testament este autentificat la 26 iunie 1982, iar de legitimele drepturi testamentale va beneficia Mihail Gál, tată a 9 copii, muncitor necalificat la Fabrica de mobilă din Odorheiu Secuiesc (domiciliat în Aleea Florilor nr. 8, ap. 13, județul Harghita). Al doilea testament este autentificat la un alt notariat de stat, pe 19 noiembrie 1983, și-l va avea ca fericit posesor pe Mihail Szabó, și numeroasa sa familie compusă din 10 copii. La data de 9 martie 1984 se autentifică, la un alt notariat de stat, al treilea și cel din urmă testament: familia Székely îl va avea „la purtător”, cum se zice indeobște și vor beneficia de drepturile izvorite din masa succesorală toți cei 12 copii ai săi. Așadar, trei testamente distincte — emise la date diferite, la notariate din trei localități diferite — să reținem acest aspect — în beneficiul a 31 de copii! Un gest de o înaltă ținută morală, ne dăm bine seama, denotînd alese calități umane ale farmacistei Elisabeta Dósa.

În chip cu totul surprinzător, s-au trezit însă peste noapte cițiva pretinși succesori cărora — nu-i așa? — nu le putea scăpa o carte atît de „grasă”? ! La numai 60 de ani, fără să fi fost bolnavă vreodată, fără să fi fost internată fie și numai o zi în spital, Elisabeta Dósa se pomenește, netam-nesam, tirită în spital, cu de-a sila, grăbindu-i-se oarecum și în acest fel grabnicul sfîrșit, la numai 20 de zile de la internarea abuzivă. Prin acest abuz încărcat de calomnii, pretinșii „verisori” doreau să demonstreze cu tot dinadinsul că testatoarea n-ar fi fost în toate facultățile mintale atunci cînd și-a testat întreaga sa avere celor trei familii „sărace”. Inși puși pe chiverniseală ieftină, au socotit că acesta este momentul propice cînd soarele le-a zîmbit din umbra propriului lor destin. Într-o oarecare măsură manevra le-a și reușit pînă la un punct. Numai că, în respectivul certificat medical nu se confirmă, negru pe alb, sau albastru pe alb, că Elisabeta Dósa ar fi în mod cert lipsită de rațiune, ci, numai că ar putea fi „posibil”; deci, putea fi posibil și invers, adică, să fie cu deplină rațiune. Scrisorile ei către cele trei familii, scrise în ultimele luni, săptămîni și zile înainte de-a se fi sfîrșit din viață — scrisori care se află la dosarul cauzei — sint pline de înțelepciune și de adînci învățăminte omenești, așa că, ele confirmă o dată în plus că Elisabeta Dósa a fost, așa cum toți cunoscuții ei afirmă că a fost o intelectuală adevărată, de o frumoasă și distinsă ținută morală, stăpîni deplină pe propriile sale sentimente și idei.

„Verisorii” hrăpăreți au mai uitat și un alt aspect, demn de relevat pentru a reliefa înțelepciunea legiuitorului. Legea permite — chiar și în cazul bolnavilor mintali — ca în intervalele lor de luciditate — aceștia să facă testament și să-l autentifice, în aceste perioade, conform uzanțelor. Ori, cele trei testamente au fost întocmite și autentificate cu foarte mult timp înainte de internarea abuzivă a Elisabetei Dósa, după cum am văzut. Iar ele au fost întocmite și autentificate la trei notariate din trei localități diferite, deci, au și parafat la temelii legal cuvenit. Pretinșii succesori nu se lasă însă cu una, cu două și la drept vorbind, nu vor să le scape printre degete o șansa atît de neașteptată, gîndindu-se pesemne că nu vor mai afla ei niciodată un atare moment cînd la masa intrigilor le-a picurat din cer nemurire... Astfel că, se dedau în continuare la tracasări și amenințări, ba chiar la traducerea în instanță a celor trei familii amintite mai sus, gîndindu-se, că tot vor izbîndi ei printr-o cale cit ar fi ea de nedreaptă...

Cele trei familii cu 31 de copii — respectiv, Gál, Szabó, Székely — au solicitat sprijinul revistei noastre pe lângă factorii de resort, pentru ca dosarul nr. 5281/1985 întocmit la Judecătoria din Tg. Mureș să fie evaluat corect, nepărținit. Prin scrisul lor simplu, defel sofisticat, nu se plîngeau personal împotriva nimănu. Solicitau doar, ce-i drept, examinarea, aprofundarea și judecarea atentă, corectă a întregului material probator existent la dosarul cauzei. Am înaintat memoriul Procuraturii Generale a R.S.R., și, iată, cu adresa nr. 47 999/13498/86, din 16 aprilie 1987, ni se comunică: „Vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis la Tribunalul Suprem, pentru judecare”.

Gestul uman își află apărarea în lege.

DORIN SALĂIAN

să mai aștept, eu am însă 74 ani, nu mai pot să umblu de colo-colo, poate că prin publicarea rîndurilor mele cei de la Întreprinderea de industrializare a cîrnii Brăila vor urgenta rezolvarea cererii mele”.

Din partea D.P.M.O.S.-Buzău: „Privînd rezolvarea scrisorilor Lidei Ichim din localitatea Tulcea, strada Taberei nr. 5A, adresată redacției FLACĂRA și trimisă spre rezolvare Consiliului popular județean Buzău, prin care numita solicita transferul ajutorului bănesc lunar din comuna Nehoiu, județul Buzău, la Tulcea; cu adresa nr. 13562/1987, dosarul pentru ajutor bănesc lunar, conform Decretului 410/1985, a fost transferat la D.P.M.O.S. Tulcea, de unde urmează să primească drepturile bănești începînd cu data de 1 septembrie 1986”.

Procuratura Generală a R.S.R.: „În legătură cu scrisoarea lui Constantin Mosinoi din Bacău, strada Narcisilor, blocul 11, scara B, apartamentul 52, vă

comunicăm că, examinîndu-se cauza la care s-a referit numitul, s-a declarat recurs extraordinar, dosarul fiind trimis la Tribunalul Suprem la data de 7 aprilie a.c.”.

„În cursul lunii curente, am cumpărat o cantitate de zahăr ce s-a dovedit a fi practic neutilizabil, avînd aspect de „sare și piper”, fiind umed și mai ales nefîind... dulce. Interesîndu-mă și la alți concetățeni din Cîmpina, am aflat că și zahărul cumpărat în ultimul timp de acestia este la fel, mulți întrebîndu-ne acum dacă poate fi folosit. Dezlegarea enigmei a venit într-un tirziu cînd în punga respectivă am descoperit eticheta pe care v-o trimit anexat (care se află la redacția noastră, și al cărei conținut este următorul: „I.I.S.Z. URZICENI — ZAHĂR TOS — Stas 11-68 — fabricat 1980 — Termen de garanție: 12 luni”). Aflîndu-ne în anul de grație... 1987, v-am semnalat cele de mai sus întelegînd a felicită pe seful servi-

ciului comercial din localitatea noastră pentru grija pe care o poartă pentru... starea produselor alimentare puse în circulație!” (Pavel Tîfigiu, strada Mărăsești nr. 2 — Cîmpina).

„Am mers zilele trecute la librăria „DACIA” din centrul Capitalei și am cumpărat o carte: „Maytrei. Nunta în cer” de Mircea Eliade, însă se vindea condiționat împreună cu pliantul în limba engleză „Saturn”. Merg pînă acolo încît să înțeleagă poate vinzarea condiționată a unor obiecte mai puțin solicitate împreună cu unele foarte solicitate, ce nu înțeleg însă este faptul că obiectul auxiliar costă mai mult decît cel solicitat: mai mult decît atît, este inaccesibil masei de cititori, fiind scris în altă limbă. În cazul de față cartea solicitată costă 13,50 lei, iar pliantul... 19 lei!” (Mă numesc Nicoleta Săvulescu, locuiesc în București, strada Trapezului nr. 3, blocul C 2, ap. 235, scara F, și vă scriu în numele unui colectiv de oameni ai muncii de la Institutul de Cercetări Tehnologice în Telecomunicații din Calea Victoriei nr. 37 B, care au cumpărat în aceleași condiții, aceeași carte).

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Braharu Aurel — Huneroara: 1. Adresa Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 9246/1986 avizată de Ministerul Muncii cu nr. 155/1986, se aplică și unităților din sistemul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei.

2. La trecerea în unitățile economice, încadrarea se face în funcții sau meserii corespunzătoare pregătirii sau calificării pe care o au maeștrii-instructorii, pe nivelul de retribuție sau rețeaua care se aplică în unitatea respectivă.

Sianciu Mirela — București: Conform precizărilor Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 12264/1980, adeverințele sau dovezi eliberate de casele de cultura, universitatea populară etc. nu pot fi luate în considerare pentru încadrare, așa că trebuie să practicați meseria în care v-ați pregătit în liceu.

Drăgan Elena — satul Maluri, oraș Pucioasa (Dimbovita): Ajutorul se acordă mamei care au în îngrijire 3 sau mai mulți copii sub 18 ani, sau 25 ani dacă își continuă studiile.

Cioabăniță Ion — București: Pentru a putea fi scutită de unele taxe, o persoană trebuie să fi lipsit de la domiciliu o lună calendaristică încheiată.

Kondor Ștefan — Cluj-Napoca: Au dreptul să li se închirieze locuințe din fondul de stat familiile care nu dețin locuință proprietate personală (art. 13 din Legea 4/1973, republicată în 1980).

Ciontoș Susana — satul Soporul de Cîmpie, com. Frata (Cluj): În conformitate cu prevederile art. 7 din Legea 4/1977, plata integrală se face pensionarilor din unitățile agricole care achită în totalitate contribuția de 9,5% la fondul de pensii.

Ghebenei Filimon — Sighișoara: Ați primit în fiecare an repartizare în muncă, dar nu înțelegem ce v-a determinat să lucrați numai cîte două luni în fiecare unitate. E timpul să cereți mai mult de la dv.

Condescu Niculina — Craiova: Dispozițiile art. 17 din Decretul 54/1975 privind repartizarea absolvenților din învățămîntul superior, coroborate cu cele ale art. 3 din Decretul 63/1976, în sensul că absolvenții institutelor de învățămînt superior repartizați în localități declarate de lege orașe mari își pot stabili domiciliul în aceste orașe în baza dispoziției de repartizare, nu se pot aplica situații dv., pentru că ați fost transferată la Craiova.

Matei Dumitru — com. Ibănești (Mureș): Pentru activitatea de tăiat lemne (cu motofierăstrău), norma de venit pentru județul Mureș este de 11 500 lei în mediul rural, cu un impozit anual de 2 590 lei. Trebuie în prealabil să solicitați și să obțineți autorizație de funcționare.

REGHINA VARVICI

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

ECOU

Pagina dedicată lui Paul Popovăț a suscitât un viu interes printre cititorii noștri. Una din primele reacții ne prilejuește o veste îmbucurătoare. Opinia aparține generalului maior dr. ing. Ștefan Ispas, membru în comisia de astrofizică a Academiei Republicii Socialiste România, care în 1980 a publicat lucrarea „Motorul turboreactor”.

În momentul apariției articolului nostru despre Paul Popovăț domnia sa punea la punct ultimele detalii ale unei lucrări pe aceeași temă, de astă dată însă, cu caracter istoric, „Motorul turboreactor - istorie, actualitate, perspective”, realizată în colaborare cu ing. Ionel Lazăr, în care îi erau dedicate și lui Paul Popovăț câteva rânduri.

În urma lecturii paginii noastre despre Paul Popovăț și a consultării lucrărilor savantului, puse la dispoziție de redacție, autorii au hotărât să mărească spațiul acordat prezentării vieții și activității lui Paul Popovăț, contribuției sale la dezvoltarea domeniului, la câteva pagini, conferindu-i astfel, pentru prima oară într-o lucrare de specialitate, locul ce i se cuvine.

Creția lui Paul Popovăț a anticipat cu genialitate dezvoltarea aviației reactive!

Paul Popovăț, încă un român pe care istoriografia nu l-a prezentat la nivelul mării sale vocații științifice și tehnice manifestate la începutul acestui secol care s-a dovedit a fi grăbit și foarte nervos prin marile evenimente tehnico-științifice, politice și sociale care s-au succedat cu repeziune și care au cuprins întreaga planetă.

A vorbi despre români și ideile lor îndrăznețe, fie și mai târziu, este un act de cea mai înaltă etică și justiție față de poporul care i-a produs — popor care are o înclinare spre creație. Reconstituirea societății umane în sine este o problemă dificilă, Engels, vorbind despre istoria științei, spune că „ea poate fi prevăzută nu numai ca o sumă de adevăruri din ce în ce mai mari, dar și ca o sumă de erori din ce în ce mai mici”.

Plecând de la aprecierea că „faptele neridicate în cuvânt se cufundă în uitare”, apreciez inițiativa constantă a revistei „Flacăra” de a scoate la lumină noi acte și fapte ale unor mari înaintași, cu atât mai mult cu cât unele din realizările lor sporesc prestigiul țării noastre și stimulează pe contemporani la noi și noi realizări în condițiile dezvoltării fără precedent a științei, tehnicii și economiei României. Noi, cei care lucrăm în domeniul aerospațial, acționăm având drept călăuză aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu care spunea: „Am reluat — și va trebui să impulsionăm — cercetarea în domeniul aeronauticii, domeniul în care am avut în trecut realizări și cercetări de valoare in-

ternțională. Va trebui să ne angajăm cu cât mai multă hotărâre în abordarea unor probleme largi, de perspectivă în domeniul cosmosului, care au un viitor important”.

Apariția invenției lui Paul Popovăț, prezentarea teoretică completă și experiențele făcute, au la bază, după părerea mea, în afara spiritului de observație, comun tuturor marilor creatori, un mare și ordonat travaliu care a constat în studierea documentațiilor și realizărilor „la zi”, acumularea și sistematizarea unui mare volum de informații, deosebita capacitate de selecție, interpretare și teoretizare a fenomenului reacției directe și folosirea acestuia pentru realizarea unor mijloace de transport aeriene și navale. Paul Popovăț a fost un erudit, fiindcă trebuie subliniat că nu putea elabora acest nou concept, propulsia prin reacție directă — fără a cunoaște legile fizicii și mecanicii, privind mișcarea, legile termodinamicii, legile navigației aeriene și maritime, informații complete despre combustibili, materiale etc.

Ideii privind realizarea unor motoare pentru propulsie au fost foarte multe, dintre care amintim: mașina cu aburi a lui John Newcomen (1711), mașina cu piston a lui James Watt (1769) mașina cu abur cu piston rotativ (1769), mașina cu vaporii cu dublu efect (1782) care au marcat punctul de plecare a primei revoluții industriale. De asemenea, ca marinari cred că a cunoscut foarte bine lucrarea lui I. Euler din 1754 „O teorie mai completă a mașinilor acțio-

nate de mișcarea apei”, legile curgerii fluidelor enunțate de Daniel Bernoulli în 1738, formularea legilor de funcționare a motoarelor termice de către francezul Sadi Carnot în 1824.

Încercări de realizare a unor sisteme de propulsie au fost mai multe dar fără a avea o bază teoretică și premise de aplicatie practică, dintre care se remarcă încercarea englezului John Barber, în 1791, „turbină care să funcționeze cu gaze calde”, descrierea construcției unui motor cu reacție a lui Jean Delouvrier (Charles de Lavurrie) în 1863 în propunerea de brevet „Note asupra motoarelor cu reacție”, propunerea unei instalații de propulsie directă „prin-un gaz sau lichid inflamabil” a englezului Matthew Boulton în 1868.

Nu îl putem uita pe românul Alexandru Ciurcu, care împreună cu francezul Just Buisson au lansat ideea realizării practice a principiului acțiunii și reacțiunii în anul 1886, acțiune care s-a împlinit în Franța. Principiul a mai fost enunțat în secolul XVIII de Newton „automobilul cu aburi”, dar Ciurcu și Buisson și-au propus să înlocuiască forța aburului cu forța de reacție a unui gaz combinate. Prima încercare reușită în aplicarea practică a principiului a fost consemnată în 13 august 1886, când motorul astfel realizat a fost montat pe o barcă, demonstrația făcându-se pe Sena.

Există suficiente cauze ale necunoașterii unor realizări ale inventatorilor noștri. Într-o situație similară oarecum celei a

lui Popovăț a fost și „Psihologia consonantistă” a lui Ștefan Odobleja, ca să dăm un singur exemplu. Tinerii cercetători, cadre didactice, toți oamenii cu spirit creator pot fi mândri și complet satisfăcuți de condițiile pe care partidul și statul nostru le-au creat printr-un sistem unitar de învățământ, printr-o amplă rețea de institute și centre de cercetare științifică și inginerie tehnologică prin casele științei și tehnicii pentru tineret, prin numeroase cabinete tehnice și laboratoare din școli, universități și întreprinderi în care pot să-și manifeste spiritul creator, beneficiind de cadre didactice cu experiență, de îndrumători talentați și consacrați în cercetare, de o bază materială în continuă dezvoltare și perfecționare.

Toate aceste condiții permit declanșarea unor inițiative și acțiuni care se armonizează perfect cu marile deziderate cuprinse în programele partidului de dezvoltare a științei.

Revenind la tăcerea care s-a aternut peste opera de geniu și pionierat a celui care a fost Paul Popovăț, trebuie să spunem că ea a apărut într-o perioadă istorică în care dezvoltarea industrială în țara noastră era la început, preocupările pentru elementele noi erau sporadice, iar multe din ideile noi erau privite, datorită necunoașterii, cu suspiciune. Așa s-a făcut că multe idei nu s-au putut materializa în țară. E suficient să amintim cazul lui Vuia care, desi a început realizarea automobilului zburător în țară, și-a perfecționat aeroplanul și a rea-

lizat primul zbor cu mijloace proprii de bord în Franța; Coandă, Gogu Constantinescu, Ciurcu, de asemenea și-au finalizat ideile în alte țări.

În această situație s-a găsit și Paul Popovăț, care a început experiențele la Galați, dar a continuat prin brevetarea invenției lui în Anglia și Franța. Elaborarea lucrărilor lui „Ethude théorique des appareils à réaction” la București și „Critique des propulseurs” la Paris în limba franceză, au constituit, după părerea mea, un dublu handicap: pe de o parte, accesul restrins în țară, dublat de faptul că specialiștii străini erau mai degrabă interesați în cunoașterea unor realizări ale conaționalilor lor, iar pe de altă parte, nouitatea problemei, care prin ineditul său provoca teamă și neîncredere.

Oricum, în baza datelor cunoscute, a materialului biografic existent în domeniu, creația lui Paul Popovăț se plasează în faza de început a dezvoltării aviației, de găsire a mijlocului de propulsie adecvat care să asigure realizarea zborului mașinii mai grele decât aerul. Scrierile sale, abordările sale teoretice au anticipat cu genialitate dezvoltarea aviației reactive. Continuarea studiilor asupra operei de pionierat a lui Paul Popovăț ar putea aduce în câmpul cunoașterii noi elemente, care ar întregi patrimoniul contribuției românești la dezvoltarea aeronauticii mondiale.

General dr. ing.
ȘTEFAN ISPAS ■

HOMEO- PATIA ȘI VISELE

Cel ce se adresează medicului homeopat, să zicem, pentru o afecțiune renală, este puțin surprins că, după ce acesta, îi ascultă oful, începe îndelung să îl întrebe dacă plinge ușor, dacă îl frământă mult o jignire la care nu a putut replica, dacă este bănuitor și ține mult o supărare, dacă manifestă afecțiune față de cei apropiați, dacă are încredere în el, despre amănunte legate de somnul lui etc. Nelămurirea îl cuprinde și mai mult când rețeta primită conține alte remedii față de cele recomandate unui pacient cu manifestări identice de boală. Explicațiile acestui ritual minuțios și puțin ciudat al consultației homeopatice ni le furnizează doctorul Gheorghe Bungețianu de la Centrul Metodologic de Acupunctură și Medicină Trațională, președintele cercului de homeopatie al Uniunii de Științe Medicale. „Homeopatia tratează bolnavii și nu boli. Denumirea bolii are mai puțină importanță decât modul particular al individului de a reacționa față de afecțiunea respectivă. Medicul homeopat trebuie să înțeleagă particularitățile specifice ale pacienților, tabloul întregii lor personalități, analizându-i ca unicate umane. Homeopatia a fost și rămâne medicina omului total, a omului luat ca întreg și nu separat pe organe, pe specialități, chiar dacă boala este strict localizată”.

Poate că ar trebui să reamintim aici principiul homeopatiei, această medicină blândă care folosește doze foarte mici, infinițezimale de extracte de plante, de animale, de minerale. Acestea se aleg astfel, încât să genereze aceleași manifestări cu ale bolii, dar mult mai atenuate datorită diluțiilor mari, ceea ce provoacă din partea organismului o reacție de apărare ce conduce la vindecarea bolii reale.

Bolnavul este ajutat să învingă boala prin mobilizarea propriilor mijloace. Devisa homeopatiei ar fi prin traducere din latină: „ceva asemănător vindecă ceva asemănător”. Cei mai mulți homeopați propun o triplă de remedii asociate: unul pentru afecțiunea dominantă actuală, unul de fond care să influențeze constituția pacientului și unul de drenaj menit să prevină agravările posibile. Căutând să „creioneze” cit mai bine tipul bolnavului pentru a-l obliga să scoată armele proprii cele mai potrivite de luptă împotriva afecțiunii, homeopatul se interesează de reacțiile care n-au nimic de-a face cu boala, de cele mai curioase, mai paradoxale, mai rar întâlnite, mai caracteristice omului respectiv. „Dacă am face o ierarhie a simptomelor ce ne interesează, ne spune doctorul Bungețianu, în primul rând am situa pe cele psihice, și anume, caracteristicile volitive și sentimentale, comportamentale, intelectuale. Pe locul doi am plasa reacțiile generale la munte, mare, frig, căldură, ca apoi să urmeze simptome locale ale bolii. Oricum, în decizia privind tratamentul, preponderent pentru noi este elementul psihic. De exemplu, dacă o durere de stomac ar indica prescrierea de Argentum Nitricum, însă caracteristicile psihice ale bolnavului nu se acordă cu acesta, vom prefera un remediu care să se „muleze” în primul rând pe temperamentul pacientului și care în final va rezolva suferința gastrică”. Într-adevăr, depresivul va primi „bobote” dintr-un anumit extract, colericul altele, diferite rețete îi vor fi recomandate omului calm față de cel intolerant, chiar dacă suferința los este aceeași. Un rol deosebit de important în această investigație psihologică îl are analiza somnului. Atunci când

intră în cabinetul pe ușa căruia scrie „Homeopatie”, bolnavul să nu se mire când este îndelung întrebat dacă somnul este odihnitor sau agitat și cu coșmaruri, dacă vestile plăcute sau neplăcute și tracul îi dau insomnii sau îi marchează odihna, dacă doarme în poziție ventrală, dorsală, laterală și cum își plasează mâinile și picioarele, care este conținutul viselor. În această sondare a viselor nu este nimic fantasmagoric și nici magic, nu se află nici o tangentă cu ghicitul ridicol al viitorului. Pur și simplu se desfășoară o mică expediție științifică în somnul paradoxal, a treia stare a omului, după veghe și somnul profund. Medicina a ajuns la concluzia că perioadele de somn cu vise, evidențiate de mișcarea globilor oculari, reprezintă o activitate cerebrală, imaginativă, dar scăpată de sub chinurile logicii, în care are loc o încărcare a bateriilor celulelor creierului, o rearanjare pe sertare a percepțiilor, impresiilor, acumularilor din timpul zilei. Visele fiind deci ecoul unei activități cerebrale, și pină la urmă și o „radiografie” a stării de sănătate a omului, nu puteau scăpa din paleta de investigații a homeopatului, pe care îl interesează în cel mai înalt grad psihicul bolnavului. Cum din experimentări a rezultat că unele substanțe generează vise cu o anumită tematică, homeopatia a făcut o paralelă între simptomele induse de acestea și simptomele pacientului. În acest sens, cei care au lucrat cu venin de șarpe au avut vise chinuătoare cu accidente, dezastre, căderi. Dacă suferindul înregistrează și el asemenea vise, homeopatul îi prescrie, conform legii similitudinii, extract diluat de venin de viperă în scop curativ complex. Tot din experiența practică a rezultat că celui care este chinuit în vis de

atacul unor ciini și prăbușiri trebuie să i se administreze tuberculină în doză homeopatică ca remediu de fond. Omul care visează escaladarea unor munți fără sfârșit cu eforturi extenuante, va primi diluții de Rhuss Toxicodendron specifice afecțiunilor mușchilor și ligamentelor. Iată cum întințirea noastră nocturnă cu Moș Ene poate conduce la adevărate „pansamente” pentru psihic și la tratarea unor afecțiuni. Cercetările specialiștilor români în această direcție sint alinate preocupărilor de ultimă oră ale școlilor avansate de homeopatie din lume. În toamnă va avea loc chiar un simpozion științific pe tema somnului și tulburărilor lui privity din unghi homeopatic.

Prin mijloacele ei de investigație subtile, complexe, nuanțate, prin remediile ei naturale, netoxice, ieftine, homeopatia se dovedește pe zi ce trece o terapie eficientă care ameliorează multe boli, readucând în rândul celor sănătoși numeroși suferinzi. Într-un secol în care „poluarea” medicamentoasă ocupă un trist și alarmant loc 4 în statistica deceselor, această disciplină naturistă a medicinei tradiționale câștigă justificat tot mai mult teren. Vom încheia cu unul din exemplele menționate de doctorul Gheorghe Bungețianu, revelator pentru eficacitatea homeopatiei. O femeie vîlăguită de o insomnie rebelă și îndelungată a primit tratamentul homeopatic adecvat. După 10 zile, a revenit fericită că noptile ei s-au transformat iar în odihnă, ba mai mult, i-au dispărut și crizele de astm, de care chiar uitase să-i atragă atenția medicului. Plurivalența remediilor homeopatice a făcut ca repararea mecanismului de echilibru al organismului să soluționeze și alte tulburări nelese în considerare.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

E limpede: de-un an, nu mai sînt la locul lor! Și tot de-un an, mii de nedumeriri ce-au generat legende de-a dreptul senzaționale, ajunse și la „urechile“ revistei Flacăra prin cele mai felurite mijloace: scrisori, telefoane, discuții directe. Ce-am aflat despre lei, punînd cap la cap informațiile? Ba c-ar fi fost „jefuiți“ și transportați în taină chiar undeva peste hotare, ba c-au ajuns pe mîinile unui bulibașă foarte înțepînzător, ba c-au fost pur și simplu topiți spre a fi înlocuiți cu te miri ce altceva, ba c-au fost „transferați“ spre alte clădiri monumentale din alte zone. O, dar cite gînduri negre nu circula și azi prin Cluj, căruia, orice s-ar zice, îi lipsesc leii. Și, de fapt, nu numai ei, ci întregul grup statuar, amplasat cu mai bine de opt decenii în urmă pe cele două turnuri ce străjuiesc spre est și spre vest fațada Teatrului Național.

Așadar, unde sînt leii? Vă invităm să pornim în căutarea lor, propunîndu-vă pentru „documentare“ să răsfoim arhive sentimentale. Data de „naștere“ e anul 1905, în atelierul firmei vieneze „Schlick“.

Montarea pe cele două turnuri s-a făcut imediat după terminarea clădirii, executată de către arhitectii vienezi Feldner și Werner, aceiași care au ridicat și teatrele din Viena, Iași, Timișoara, Odessa, Oradea, Berlin, Riga și încă multe altele.

Ce reprezintă grupul statuar „disparut“? Să încercăm reconstituiri prin câteva declarații... autorizate:

Constantin Căbleșan, scriitor, directorul Teatrului Național. Cînd am ajuns acum cîteva ani la Sofia, am tresărit. Eram în fața teatralui din Sofia și priveam uluit: sus, pe frontispiciu, lei ca și la teatrul nostru. I-am studiat atent, găsind pînă la urmă și o deosebire: jerba de lauri era înlocuită cu o trîmbiță. La Riga, am găsit tot un grup similar, dar Thalia și, respectiv, Apollo nu purtau în mîinile ridicate deasupra capului nici jerbe de lauri ca la noi, nici trîmbițe ca la Sofia, ci, din cite-mi amintesc, un vâl. Ce reprezintă grupurile statuare? Care alegoriile romane de luptă trase de o leoaică și cite doi lei care o încadrează. Pe car, la grupul din vest se află Thalia, sau, probabil Euterpe, iar pe cel din est, probabil Apollo. Ei sînt, de fapt, „patronii“ sau „muzele“ Teatrului și, respectiv, ai Operei...

Dorin Alicu, șeful Laboratorului zonal de restaurare-conservare a patrimoniului cultural național. Da, figurile umane de pe carul roman de luptă pot fi interpretate a fi Thalia și, respectiv, Apollo, zeul grec al luminii și artelor. Înălțimea la care se află grupurile statuare e de 23 de metri. Grupul propriu-zis are înălțimea de 4,35 m, iar greutatea de 1372 kg (grupul de vest), respectiv 1418,200 kg (grupul de est). Cîmuna de lauri are 16 kg, mantaua peste 19... Materialul de bază din care este executat grupul statuar este zinc în proporție de 99,72 la sută, restul fiind impurități de fier (0,15 la sută) și cupru (0,13 la sută). Compoziția aliajului a fost stabilită prin spectrometrie cu raze X și spectrometrie de absorbție atomică de către Institutul de Chimie din Cluj-Napoca.

Doru Bădrea, subinginer constructor cu investiții-reparații la Teatrul Național. „Leii“ și celelalte figuri ce compun grupul sculptural amplasat pe

teatrul clujean prezintă o mare valoare decorativă. Fără aceste grupuri, clădirea e alta, nu mai seamănă cu cea inițială, așa cum au gîndit-o arhitectii vienezi. Ce să vă spun? Practic, nu dispunem de nici un document care să ateste cum s-a lucrat la montarea lor, atunci, în 1906. Ne aflăm, păstrînd proporțiile, în fața unor întrebări pe care și le pune omenirea cu privire la piramidele egiptene, deși, vedeți, de-atunci n-au trecut decît ceva mai mult de opt decenii. „Starea“ leilor n-a fost nici o clipă indiferentă nici conducerii teatrului, nici Consiliului județean pentru cultură și educație socialistă, nici consiliului popular județean. În 1980, s-au făcut investigații complexe, unele analize fiind

legătură cu începerea lucrărilor de restaurare!

După optzeci de ani, zincul din care au fost „confectionate“ în anul 1905 a cedat! Grupurile au deja „răni“ grave, care necesită urgente intervenții de specialitate.

Toate constatările conduceau spre o singură concluzie: urgența demontare a celor două grupuri statuare! Era limpede că de-a lungul anilor grupul statuar a suferit mai multe rînduri de intervenții, al căror număr e de cel puțin trei. Se presupune că la prima, pentru consolidare, s-au folosit armături, fixate prin șuruburi, iar suprafețele reparate au fost nivelate prin chituri. Cu acest prilej, după cercetările efectuate se consideră că s-a procedat

analize efectuate prin cele mai precise metode, n-a fost greu să se stabilească „rețeta“ compoziției: staniu — 62 la sută, plumb — 37 la sută și alte cîteva elemente în procente nesemnificative. Dar primele experimentări n-au dat rezultatele dorite, semn că nici structura materialului nu mai e aceeași. A „lucrat“ în timp. S-a modificat. A devenit sfărîmicioasă, casantă. „Căutările“ au condus însă spre soluția optimă, elaborîndu-se un aliaj de lipire apropiat de cel original, dar mai fluid.

Stăm de vorbă cu economisul Vasile Pîntea, directorul economic al Teatrului Național din Cluj-Napoca, în chiar febra plecării „Naționalului“ într-un turneu în Capitală.

forme“ sînt în momentul de față toate elementele ce compun grupurile statuare de pe Teatrul Național din Cluj-Napoca...

De fapt, unde sînt, am aflat: în atelierul de restaurare ale Laboratorului zonal din Cluj-Napoca și, respectiv, în cele de sculptură ale Institutului de arte plastice din Cluj-Napoca. De aproape un an de zile, se lucrează intens, iar valoarea lucrărilor efectuate pînă în prezent depășește un milion de lei!

— Așadar, sîmte Dorin Alicu, pe cînd vom revedea leii acolo unde le este locul lor?

— Foarte curînd, dar tot provizoriu!

— Provizoriu? De ce?

— Practic „viața“ materialului din care au fost realizate grupurile statuare este spre sfîrșit. Noi am mai prelungit-o atît cît a fost cu putință, pentru cîteva anotimpuri...

— Și apoi?

— Pregătim o replică. Dar una pe măsura tehnicii și a tehnologiilor acestui sfîrșit de veac. Aceste pregătiri ne-au luat cea mai mare parte a timpului scurs. S-au făcut mii de fotografii, desene, s-au elaborat documentații, aprovizionări cu materialele necesare, s-au codificat rețetele componente, s-au cercetat soluțiile pentru demontare și asamblare...

— Ce-nțelegi prin „replică“?

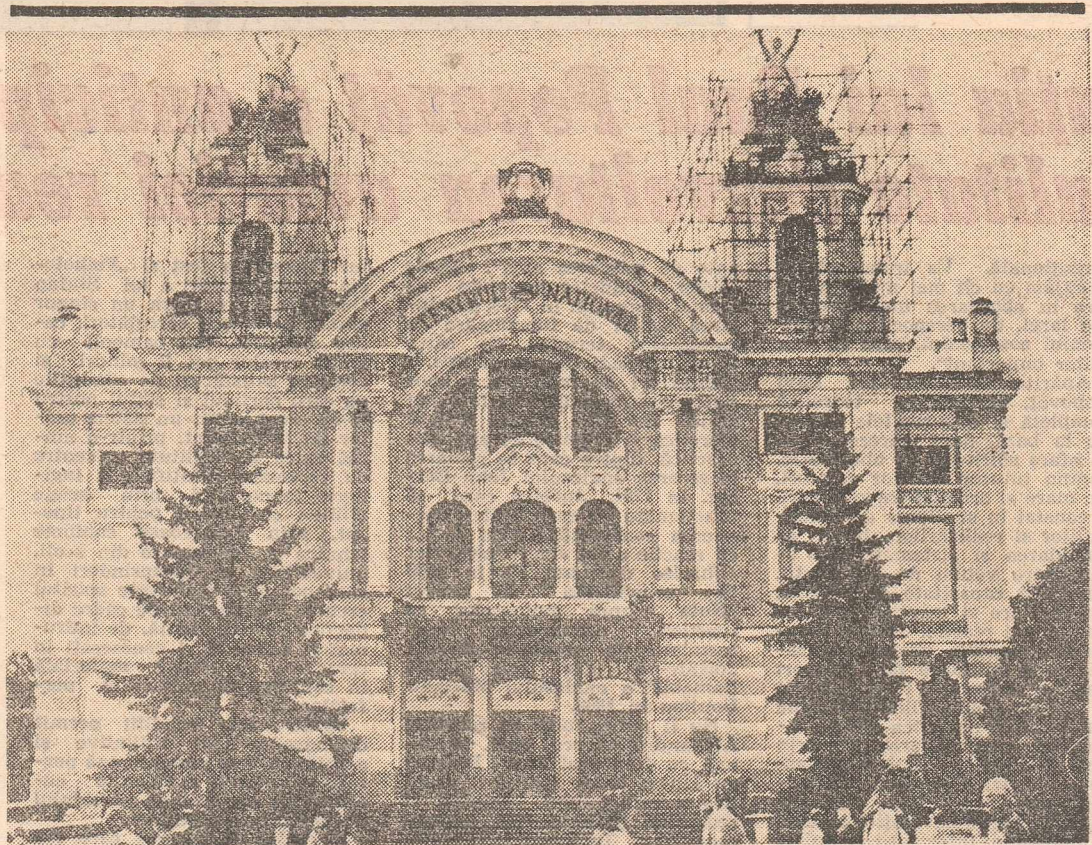
— Cu mulajele pe care în linia mari le-am pregătit deja, după repararea și aducerea grupurilor statuare la forma inițială, atunci cînd toate condițiile vor fi create, vom trece la reproducerea fidelă a acestora. Evident, dintr-un material care le va asigura practic o viață fără limite. A fost un efort extraordinar, la care au participat și o serie de întreprinderi clujene, dintre care amintesc Fabrica de Mașini de Rectificat, Întreprinderea Mecanică „16 Februarie“, Sanex, I.C.R.A.L.-ul, Facultatea de fizică și altele. Dar fără acest sprijin și fără interesul manifestat de toate organele locale de a se realiza această acțiune în cel mai scurt timp, leii s-ar mai fi odihnit încă mult timp în atelierul de restaurare. Vă rog să rețineți o cifră aproape de necrezut: pe ansamblul grupurilor statuare, în urma analizelor, s-au găsit 120 de fisuri pe decimetru pătrat!

— Încerc să-mi imaginez momentul montării. Mă gîndesc la miile de ipoteze ce s-au emis în acest răstimp, dar și la dorul clujenilor de a-i revedea pe lei suverani pe turnurile lor, continuînd să ducă mai departe carul alegoric roman de luptă și bineînțeles pe Thalia, cea de pe turnul din vest, și pe zeul Apollo, cel ce străjuiește turnul de est, dominînd de la înălțimea de aproape 30 de metri orașul...

— Toate planurile sînt gata. Practic vom urca — cu ajutorul unei macarale speciale — rînd pe rînd toate părțile ce compun grupurile asamblate. Vor fi și cîteva excepții. De pildă, pentru ambele statui, brațele vor fi asamblate numai după fixarea pe soclu. Dar pînă atunci, cum spuneam, mai e foarte puțin timp. Practic cîteva zile...

...Teatrul Național din Cluj-Napoca e din nou inconjurat de schele. Sus, pe turnuri, prin grija unor unități locale de construcții, platforma a fost reîndată pentru a se evita surprizele de pînă acum. Despre acest moment, vom reveni cu un amplu fotoreportaj.

CONSTANTIN MUSTAȚA

Unde sînt leii de pe Teatrul Național din Cluj-Napoca?

cuprinse și în Buletinul de analiză, înregistrat sub numărul 30/2.04.1980. Știm cu precizie cîteva amănunte: figurile au fost executate din mai multe bucăți, prin turnare. Acestea au suprafețe de aproximativ 400x800 mm, iar grosimea de 3-6 mm. Asamblarea s-a realizat prin cositorire...

...Și totuși, unde sînt leii de pe Teatrul Național din Cluj-Napoca?

Firească întrebare. Iată, după optzeci de ani, instalați sus, pe clădire, prin nu se știe din nici un document cum, sînt de aproape de un an de zile în... concediu! La sediul Teatrului Național se păstrează însă un document. Un proces-verbal, încheiat la 15 mai 1983 și semnat de zece persoane: directori, chimiști, fizicieni, ingineri, muzeografi-restauratori, restauratori. Scopul? Stabilirea gradului de degradare a grupului statuar de pe turnul de est al Teatrului Național din Cluj-Napoca și elaborarea unor propuneri în

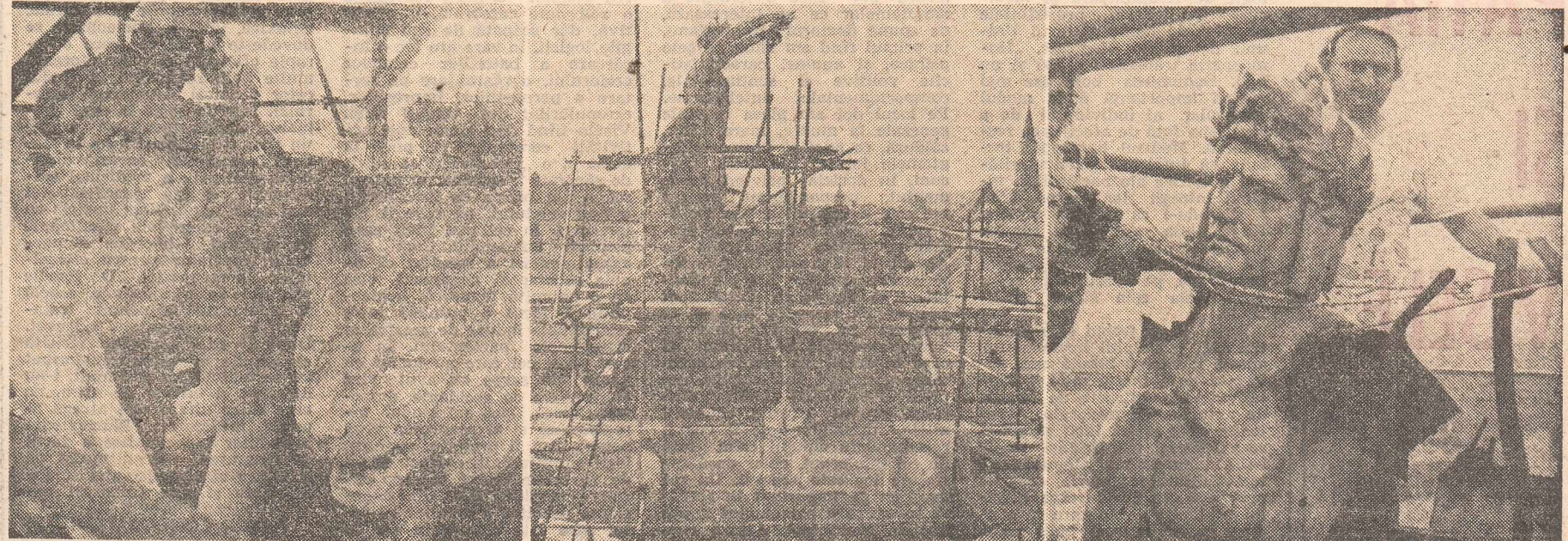
și la vopsire. O a doua intervenție „reparatorie“ s-a desfășurat tot în același sens, aparînd în plus saibe dreptunghiulare confectionate din tablă zincată. După toate probabilitățile bimele de brad din interiorul statuii au fost introduse la ultima intervenție, fiind fixate cu cui de corpul statuii. Tot cu această ocazie au fost confectionate și „brățările“ de pe mina stîngă, care n-au nici un strat protector. Făcută empiric, această ultimă intervenție se pare că a contribuit în mare măsură la accentuarea deteriorării, pe care, oricum, timpul o pregătea încet dar sigur.

Gravitatea lucrurilor se va dezvălui însă pe deplin în etapa de demontare, pentru care au fost întocmite proiecte minuțioase. Demontarea propriu-zisă s-a realizat prin „decuparea“, în urma „topirii“ cositorului care le-a „legat“, a părților componente executate prin turnare.

Și iată o altă problemă dificilă: aliajul de lipire! După

— Unde sînt în această clipă leii, tovarășe director?

— Mulțumesc revistei Flacăra că s-a gîndit să scrie despre lei și despre „soarta“ lor. Sper că prin aceste răspunsuri să fim scutiți de atît de deseale interpelări la care sîntem supuși. Ați văzut în ce stare s-au aflat! Era normal să fie găsită o soluție de conservare și reparare a lor. Și ca să se-nțeleagă ce-a-nsemnat acest efort, rețineți o sumă: pînă în prezent, s-a cheltuit mai bine de un milion de lei! Ce s-a făcut? Mai întîi, s-au montat schelele de către cooperativa „Constructo-rul“, apoi, s-a-nceput demontarea cu grupul statuar dominat de Apollo. Toată operația a durat cîteva luni și pe măsură ce se demontau „bucăți“ din sta-tuie, erau duse la atelierul Laboratorului zonal de restaurare-conservare din str. Toplița nr. 2. O altă „platformă“ de lucru pentru restaurare s-a organizat și în atelierul Institutului de arte plastice de pe str. Aurel Vlaicu. Pe aceste două „plat-

Ancheta
noastră:

La ce oră închideți?

Neomicciupisti

Tovarășă Constanța Șilcă, economist la Direcția comercială a județului Buzău, ne spune: „Pentru primirea mărfii nu se închide unitatea. Programul se respectă în totalitate, până la ultimul minut. Pe cei care fac altfel îi amendăm pe loc”. Splendid. Numai că, în realitate, bateri ar trebui un control incomparabil cu acela care le-a format unora obișnuințele pe care le etalează în prezent. Fiindcă de la vorba celor din direcția comercială până la fața celor din rețea e destulă cale. Am zice chiar bunicică. Ne întemeiem pe cele văzute. Dintre acestea notăm mai jos câteva. **Marți, 5 mai.** Librăria Eminescu. Ora de închidere este 19,30. Numai că este înțeles altfel decât la direcție. Cu punctualitate de cronometru, la această oră se incuie deja lacătul pe dinafară. Din moment ce personalul și-a încheiat treburile zilei și a plecat acasă, se înțelege că vânzarea s-a terminat ceva mai de mult, că programul nu a fost respectat „în totalitate”. Pe strada Independenței, unitatea nr. 83 a I.C.S.M.I. este închisă deja la 19,30. Nu se știe de când. Dar programul (afișat) este până la 19,30.

Ne era cunoscută varietatea de vânzător care se scuza că n-are să dea restul. Care ciupea cu bănuțul și cu leul. Mică și (aparent) benignă ciupeală. Viața micciupistului a evoluat. El a produs o specie nouă: se ciupește din timpul de lucru. Dacă nu cu ora, cu minutul. **Miercuri, 6 mai.** La gogoșeria din centru (în vecinătatea hotelului „Pietroasa”), un afiș mare anunță: „Servim GOGOȘI de Buzău”. Nu mai punem la socoteală faptul că, după cum ni s-a spus, aceste gogoși nu sînt prin nimic specifice „de Buzău”. Ele sînt gogoșile obișnuite, aceleași gogoși de oriunde. Singurul lucru care le particularizează este „gogoșă” de pe afiș. Dar, deși orarul afișat este 6-14, la ora 7,15 un elev așteaptă cu banii în mînă la geamul închis. Asistăm alături 5 minute. Apoi intrăm în încăperea goală. Dincolo de următoarea ușă, o tină în halat e așezată la o masă. Cu evidentă neplăcere, se ridică și ne spune: „Nu eu vind aici. Colega mea Georgeta Moise a plecat după un cutiț. Dar gogoșile sînt reci, să știți”. Cum noi nu umblăm după gogoși, se îndură și-l servește pe elevul de afară. Sigur nu era ora de închidere, dar, cu atât mai mult este de mirare întreruperea programului. De unde se vede că neociupeala (de timp) se practică la cele mai diverse ore. În aceeași zi, la „ADAM” și „EVA” (cu hol comun) se păstrează tradiția înfișetării nașilor de pe firmă. Vânzătoarele vor să fie și ele printre primii oameni. Care închid. Și o fac înainte de 19,30 cînd ar trebui, conform orarului afișat. (EVA avea lacătul pus și personalul plecase la această oră.) „Nu vedeți că e închis?” mirie printre dinți o tină care face curat în spatele prăjini puse în diagonală la in-

trare. Noi vedem; direcția comercială nu vede. Motiv pentru care și depunem această mărturie. În plin centru, marele magazin intitulat CONFECȚII-SPORT-TURISM, a cărui oră de închidere este tot 19,30 se află pustiu și incuiat înainte de ora 19! Pe ușa mare și frumoasă de sticlă scrie mare și urit, pe o hirtie lipită neglijent, IMPINGETI! Cu o asemenea (ne)respectare a programului, n-ar folosi la nimic nici dacă ar scrie TRAGETI! La 20,10 niste tineri privesc pe geamul chioșcului de dulciuri „Hașdeu”, de pe bulevardul gării. Este închis. Înăuntru viznătoarea scrie ceva într-un caiet și le face semn să plece. Ea se numește Viorica Holeleu. Ne spune că programul (neafișat n.n.) este până la 20,30. „N-avem curent, de aceea am închis”. Dar lumina zilei este suficientă. Nu contează. Mai aflăm că lucrează în tura a doua din două în două zile. Ca și colega ei Eleonora Stancu. „Ea face naveta la Tăbărăștii. Are tren la opt fără ceva seara”. Deci, dacă Viorica Holeleu uneori poate nu ciupește chiar atât de mult din program, în schimb colega ei, cînd lucrează după amiază, se știe la ce oră pleacă. Orarul unității n-are nici o importanță. Nu este de mirare că nici nu-l afișează.

DORIN GHERGHINESCU ■

La... sfoară

Doi umeri de halterofil păzesc o sfoară (de culoare vișnie). Stă cu spatele să nu fie în situația să-l privești în ochi. Perpendicular cu umărul drept, un alt umăr. Posesorul e mai franc (dar și mai cinic), stă cu fața spre ușă, spre stradă, spre noi. El dă răspunsuri la cei care încearcă să-i captiveze bunăvoința ori să se napustească ignorînd cordonul, după ce și-au privit discret ceasul. E un tînăr înalt, blond, cu mustață, poartă blugi și un veston nisipiu. Pe ecusonul de pe rever scrie „Matei Nicolae — vânzător”.

Sînt orele 17,50 și nu mai putem pătrunde în magazinul „Antilopa” al I.C.L. Universal de pe bulevardul Ștefan cel Mare, nr. 5. Halterofilul, cu un capăt al sforii în mînă, dă firul la o parte doar pentru cine vrea să iasă. Înăuntru sînt ceva cumpărători, numărăm (prin ușa deschisă și prin vitrina largă) vreo zece femei. Una probează o pereche de sandale-papuci cu plasă, o alta un pantof cu toc înalt de culoarea tutunului copt. Sînt silite să se hotărască odată! Matei Nicolae pleacă brusc din ușa și apare cu o mătură, o ia tacticos, de la stînga la dreapta, exact acolo unde se aflau clientele, iar praful începe să alunece printre gleznelor și tălpilor lor. N-au încotro, trebuie să iasă. La ora 18 fără două minute (ne-am potrivit ceasul după ora „Robot”-ului cînd am plecat de-acasă), îl rog pe Matei Nicolae să mă lase măcar o secundă să-nreb dacă sînt pantofi cu numărul meu. „Nu se poate!” „Dar vă rog!” „Nu se poate, e tîrziu, ne grăbim. Altfel, plecăm la 7 fără un sfert de aici”. M-am retras și am notat

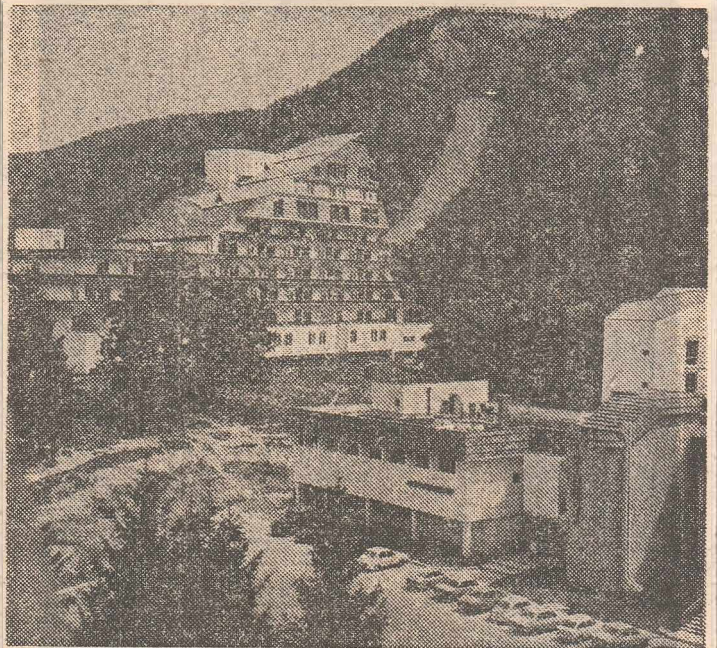
cu exactitate cuvintele. Cuvintele care n-au fost rostite pe un ton firesc, calm, omenesc, ci indiferent, de sus, sfidător. N-am încotro, privesc prin vitrină ce se petrece înăuntru. Într-o viteză nebună, nebună, se face curățenie. E adevărat, cu mult spirit de colegialitate. Spală pe jos chiar și bărbaii, chiar și „halterofilul”, nu numai colegele lor. Cit de bine spală, asta e altceva, o cîrpă în sus, una în jos, după care apa murdară, (dintr-o găleată și un lighean pătrat de plastic) se azvîrle neglijent pe trotuar, incit trecătorii sînt luați prin surprindere, iar unii sînt chiar serios stropiți; zoaiele se îndreaptă leneș și dezagreabil către bordură. Dealtfel, cam într-acolo este îndreptată, ferindu-se cu grijă porțiunea de lîngă vitrină a cărei curățenie revine, se știe, tot lor, lucrătorilor ce gospodăresc magazinul. Mai neglijentă, (și mai indiferentă), una dintre lucrătoare o aruncă tocmai pe spațiul verde, deși spuma trădează că e supra-saturată de detergent. (Dar, iarba, arbuștii, florile nu sînt plantate, se pare, de lucrătorii de la „Antilopa”). La ora 18,15, totul era „gata”, iar peste cinci minute, cite două-cite doi, pleacă din magazin. La 18,30 lacătul era pe ușă.

Alături, la „Textila” (aparținînd de I.C.L. Textila 1), la ora 18,00 două lacăte fereau de mult ușile și nu se mai zărea nici măcar „febra” curățeniei. Doar la „Mercerie”, gestionara își mai făcea monetarul. Vis-avis, la „Electronica”, de la parterul blocului 18 (Ștefan cel Mare, nr. 12), de asemenea, la ora 17,45, o sfoară (albă) își bara trecerea spre rafturi. Cui aparține magazinul n-am putut afla, pe ușa era prins, neglijent, un Orar, scris în fugă, în roșu și albastru, („Orar 10-18”), de o mină nu prea stăpînă pe desen. Aici ar mai fi de spus multe și despre spațiul total neglijat al vitrinelor, dar intrăm într-un alt subiect la care ne vom opri mai pe indelete altădată.

Poate că aceste mici „întimplări” să fi fost „ciudățeniile” zilei de joi, 7 mai, cînd am efectuat raidul. Întimplări ce ne-au adus în memorie, însă, un alt raport efectuat (tot incognito) la „final de schimb — început de schimb” la Întreprinderea de Încălțămînte „Progresul” din Capitală a cărei firmă este tocmai „Antilopa”. La 13,50, muncitorii, muncitorii din schimb II, în halate și uniforme, cu ecusoanele atent prinse în piept, se aflau masați în fața ușilor atelierelor, gata să-și preia locurile de muncă. Sefii de echipă, președinții grupelor sindicale, secretarii de U.T.C., efectuau o „prezentă” discretă, se invitau printre ei și-i întrebau, ici-colo, de cite un nume. Nu-i observaseră pe cei căutați, dar erau acolo, nu absentă nimeni, nu întirziase nimeni. În atelier, fetele și băieții lustruiau mașinile, sortau cu migală resturile tehnologice și le expediau spre magazii, lustruiau pardoselile. La orele 14,00 s-a preluat, în deplină ordine și liniște schimbul. Ori, după cite știu, lucrătorul din comerț nu are un alt statut sau un alt Cod al Muncii, în raport cu oricare am al muncii. Atunci? Atunci, un control, mai sever din partea conducătorii întreprinderilor comerciale respective s-ar imune.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Sus, sus, la munte...

Zăpada este o sirenă ademenitoare la Poiana Brașov. Așa că-n prima zi a lunii au fost cazați 2700 de turiști, dintre care 600 din străinătate, doi veniți chiar de peste ocean. Alți 900 au fost doar într-o scurtă plimbare, de dimineața pînă seara, cit să respire aer curat, să ia prinzul într-un restaurant elegant — îmi furnizează date sigure Angheluş Crăcea, șeful dispeceratului OJT din stațiune.

Timeri, vîrstnici, cu schiurile prețuite ca-n decembrie, stau la rînd la telegondolă (Veneția e prezentă în mintea celor care dau denumiri) și în nici un sfert de oră sînt la Cristianul Mare. Liniile duble de „comunicație” duc și aduc. Toată lumea coboară bronzată, satisfăcută de a fi bătut pîrtia pînă la epuizare. Se îndăreșează sănătatea în persoană, ochi vii, obraji în flăcări, liniște în priviri, brațe încercate cu brîndușe mov.

Poiana e aceeași cum o știm: frumoasă, ordonată, bine organizată, primitoare de oaspeți. Hotelurile Alpin, Piatra Mare, Sport, Teleferic (ar trebui să le enumerăm pe toate) sînt pline pînă la refuz.

Emil Banu are pentru fiecare turist, care se oprește sub acoperișul complexului Piatra Mare, un zîmbet cuceritor, un cald „bine ați venit”. Solicitudinea sa este a tuturor celor care-și cunosc bine meseria. Nu funcționează cum trebuie o instalație, nu se închide bine ușa de la balcon, orice amănunt, care ia proporții cînd vrei să petreci o zi sau o săptămînă de concediu, i se aduce imediat la cunoștință și pe loc i se caută soluția. Acum, în fața hotelului, Emil Banu a desenat spațiul în care va fi mica cofetărie. Cine nu mai are puterea, sau cheful, să urce la Cristianul Mare va rămîne în fotolii, va minca o închețată asortată și va privi zăpada de acolo, crezîndu-se pe schiuri, la înălțime. La alți doi pași, de același complex va fi, tot în aer liber, un loc de divertisment pentru copii: citeva elemente pitice de distracție, nisip cu forme de modelat, jocuri care fortifică inteligența, bănci pentru bunici, „lac” în citeva bazine... din plastic. În toți cei 8 ani, de cînd hotelul s-a pus pe picioarele-l de beton, Emil Banu a sugerat și realizat mereu cite ceva nou, cu gîndul la oaspeții săi care, dacă i-au călcat odată pragul, revin pentru că apreciază seriozitatea gazdelor...

Într-o stațiune ca Poiana Brașov, renumită în întreaga Romînie, care atrage turiști din America, Franța, Anglia, Uniunea Sovietică, Italia, Republica Federală Germană, Spania, nu este admisibil ca unii, puțini, dar totuși cîțiva, să umbrească impresia generală, calificativul foarte bine.

Magazinul Mercur, cel mai mare și cuprinzător din stațiune, divers aprovizionat și cu gust aranjat, își permite derogări de la funcționarea normală. În ziua de 30 aprilie, la o oră de maximă căutare și funcționare, trăsese... „oblonul”, cu 45 de minute înainte de terminarea programului. O masă neospitalieră bara intrarea. Am trecut de ea, tocmai cînd se incuia ușa, sus la capătul scării. Nu știu dacă responsabilă Mariana Loghin era de față pentru că am fost luată la trei

păzește, imediat ce mi-am exprimat uimirea pentru modificarea, ad-hoc, a programului. „E ușor să faci rău (scriind despre ceea ce se întîmplă?) dar de ce să mai stăm dacă nu avem cumpărători?” (în spațiile mele, numai atunci, erau citeva persoane care ar fi dorit să intre în magazin).

Acceași înțelegere „personală” a programului de lucru am înțeles-o la apropiata librărie. Gestionara Malvina Avram puseese anunțul „închis”, cu de la sine decizie, reducînd timpul de vânzare cu 45 de minute.

La disco-clubul „Violeta” muzica se auzea ademenitoare din stradă. N-am rezistat chemării ei... Cum am deschis ușa o oglindă pătată, ca-ntr-o casă părăsită, neingrijită, mi-a dat un fior. Se conta pe penumbra din club? Am înțeles rostul a-cestei dublări a imaginii noastre pentru ca să ne putem privi cînd intrăm, să ne mai aranjăm părul, haina, pentru a avea o înfățișare cit mai plăcută, mai cuviințioasă. Muzica, la intensitate maximă, poate să-i facă pe unii să-și astupe urechile, dar și ochii?

Distracția este scopul principal, curățenia nu contează?

La restaurantul Ruia o surpriză plăcută... Butoaiele, în care nu Diogene este suveran ci consumatorul, iată un semn de ingeniozitate într-un spațiu rezervat cinei... Într-o atmosferă veselă, cu un evident simț al umorului din partea organizatorilor, turiștii se distrau... fără să intreacă măsura. Paharul de vin este un pretext pentru a intra la o mică gustare în imbiatorul butoi de la poalele munților. Personalul de aici este amabil și cu fantezie, așa cum ar trebui să fie oricine lucrează în comerț.

Totul e nou și vechi la Poiana Brașov!

Bicicleta pentru cine vrea să-și înviorze trupul după prea multă viață sedentară; echipație pentru cine iubește caii; vîslit pe lacul alpin înconjurat de munți cu creste albe; piscina, cit un stadion, cu apă caldă, în care se înoată ca la mare; terenuri de sport pentru începători și asi; poteci umbroase pentru lungi plimbări în... doi; grătare cu jăratec pe care se frig crînați, care sînt gustați chiar dacă tocmai ai terminat prinzul sau nu intră în baremul caloric al unei siluete.

Nu de puține ori, la Poiana Brașov am avut impresia că sînt pe un mare și aglomerat bulevard, mai ales că erau mulți agenți de circulație pentru a păstra ordinea. Dar... nici urmă din praful citadin, păsările, într-un schimb de trîluri, cereau atenție, chiar norii, care se adunau și dispăreau în avalanșe, desenau cerul ca într-o acuarelă, incit am așteptat să începă ploaia cu bucurie.

Merită să faceți un drum pînă la Poiana Brașov. Natura oferă cu generozitate seninătate, pace sufletească, revigorare fizică. În marea ei tăcere nu cere nimic, dar impune, celor care o înțeleg, purtare condescendentă și iubire fără talgere. Unii, deși au îmbrăcat costumul de munte, au arătat că nu sînt de acolo... Cite pachete de țigări consumate zăceau în firele proaspete ale ierbilor!!!.

CARMEN DUMITRESCU ■

Telefonul din colț...

Nu mai putem ajunge acasă pentru convorbirea la oră fixă. Telefonul din stradă este prietenul salvator. De ce atunci tortura la care îl supun unii? Ii smulg receptorul, îi desfigurează cadrulul, se agată pînă-l rup, de firul fără de care e mort, îl zgîrlie, își notează numele și adresa, îl sufocă cu fise defecte sau îl „omoaară-n bătaie” ca să scoată bani care nu li se cuvin. Nu stau să însir toate încercările prin care unii arată că nu merită aceste telefoane publice.

Din curiozitate profesională și cetățenească am întrebât Direcția de telecomunicații a municipiului București cită investiție, în muncă și bani, irosește prin repunerea în funcțiune a telefoanelor publice mutilate. În fiecare zi se constată, numai în Capitală, defecțiuni provocate la 60 de telefoane. Răufăcătorii

(termenul nu este nici prea tare, nici mai descalificator decît îl merită făptașii) au „curajul” să

arate ce sînt în stare cînd orașul doarme. Cu toată silința lor de a rămîne anonimi, 80 de jefuitori de telefoane au fost prinși asu-

pra faptului și condamnați sever de tribunal.

Unii copii, nesupravegheați, se joacă de-a telefoanele acasă, descompletîndu-le pe cele publice. Nici unul dintre părinții acestor „zburdalnici” n-au venit să înapoieze, primului oficiu telefonic, obiectele străine care nu aveau ce căuta în casa lor.

Într-o noapte, un vecin, care nu are telefon în apartamentul său, a căutat disperat în tot cartierul acel telefon public care să fie întreg și să funcționeze. Nu l-a găsit. În cazuri grave, nu doar cînd fixăm o întîlnire sau dăm unor prieteni ziua bună, cînd avem nevoie urgentă de intervenția unui medic, „practica” distrugerii unor telefoane publice poate aduce daune la limita dintre viață și moarte. Să sper că acest ultim aspect îi va pune pe gînduri pe distrugătorii de bunuri publice! Cit despre rușine, e o noțiune anacronică pentru ei.

D. CARMEN ■

Nicu Vlad, a pășit la europene pe toate treptele podiumului
Fotografie de PAUL AGARICI

Sporturile grele sub „povara” medaliilor!

Haltere, lupte, judo — sporturi ale bărbăției, forței și stăpînirii de sine, sporturi care nu sînt, cum se spune, la îndemîna oricui. O coincidență face ca la aceste sporturi să se fi organizat campionate europene cam în aceeași perioadă, încheiată la sfîrșitul săptămîinii trecute. Și ceea ce pentru noi poate părea tot o coincidență — dar pentru sportivii în cauză este, desigur, rod al unor temeinice pregătiri — este faptul că la toate aceste întreceri continentale reprezentanții noștri au obținut prețioase medalii.

În Franța, toți halterofili români au fost medaliați: **Andrei Socaci** — o medalie de aur și două de argint; la fel și **Attila Czanka**; **Nicu Vlad** — aur, argint și bronz; **Constantin Urdaș** — argint; **Petre Becheru** — două medalii de bronz; **Teodor Iacob** — medalie de bronz. Față de acest palmares, care confirmă valoarea școlii românești în sportul halterelor, n-ar mai fi de adăugat decît convenitele felicitări care se cuvin sportivilor și antrenorilor lor!

Tot în Franța, la europenele de judo, sportivul român **Mihai Cioc** a reușit un succes strălucit obținînd medalia de aur și titlul continental la categoria grea, după ce l-a întrecut în finală prin ippon pe elvețianul Clemens Jehle.

În sfîrșit, în Finlanda, și tot la categoria grea, **Vasile Andrei** a obținut medalia de argint la europenele de lupte greco-romane. Clasările celorlalți sportivi români sînt, însă, sub nivelul la care ne obișnuiseră luptătorii noștri, dar și în acest sport se petrece un inevitabil proces de întinerire a lotului și chiar a conducerii tehnice. Despre „etapa” în care se află acest proces vom discuta într-unul din numerele viitoare, după analiza comportării la aceste campionate europene.

Dînd învingătorilor lauda cuvenită, ne exprimăm speranța că succesele lor vor fi puncte de reper în o cît mai bună pregătire pentru participarea la Jocurile Olimpice de anul viitor. (O. S.).

Rugby În pragul Cupei Mondiale

Cu două zile în urmă, lotul național de rugby și conducerea tricolorilor noștri, emblemați cu frunza de stejar, au pornit spre Auckland — Noua Zeelandă, unde vor participa la mult așteptata **Cupă Mondială '87**, prima competiție de asemenea anvergură.

Se știe că vor fi prezente 16 formații din toate continentele globului, reprezentînd rugbyul cel mai elevat și diversele școli ale sportului cu balonul oval, precum cele europene, canadiene, americane, australiene, polinesiene și asiatiche. Într-o confruntare unică pînă acum, care va determina și viitoarea ierarhie internațională, în care și noi dorim, firește, o situație cît mai onorabilă. De altfel, însăși invitarea reprezentanților noștri, de la bun început, la această distinsă confruntare, este dovada unei aprecieri de care ne-am bucurat pînă în trecut apropiat pe eșichierul valoric mondial, fapt care ne obligă în consecință la eforturi deosebite și justificarea creditului acordat. Pregătirile inten-

sive ale lotului nostru din ultima perioadă, evidențiate și prin cele două necontestate victorii (asupra Italiei, cu 9-3 și asupra U.R.S.S., la Tbilisi, cu 13-12), ne-au reimpusă speranțele în revirimentul tehnic și vigoarea manifestă a jucătorilor noștri, sub conducerea antrenorului **Mihai Naca** și a celor doi jucători și tehnicieni-adjuncți **Gh. Dumitru** (pentru înaintare) și **Mireea Paraschiv** (pentru treisferturi). Reamintim că prezența echipei noastre este afișată în cea de a IV-a grupă (D), într-o dificilă componență, alături de Franța, cîștigătoarea marelui șlem din Turneul celor 5 națiuni de anul acesta, **Scotia**, clasată pe locul al 2-lea în aceeași competiție și **Zimbabwe**, o redutabilă reprezentativă africană. Din fiecare grupă, compusă din 4 echipe, se califică numai primele două pentru turneul final, astfel că, pentru a se număra în rîndul primelor 8 echipe din lume, fiecare candidată trebuie să învingă cel puțin 2 echipe din grupa inițială. De pildă, o vic-

torie asupra lui **Zimbabwe** (meci programat la 23 mai, în Auckland) și una asupra **Scotiei** (2 iunie, la Dunedin), ne-ar permite o prestație mai lejeră în jocul cu **Franța** (28 mai, la Wellington), considerînd că și **Scotia** va fi învinsă, în mod normal, de **Franța**, în aceeași zi (23 mai) cînd noi ar trebui să învingem — pe **Zimbabwe**. Speranțele și încrederea noastră în dăruirea exemplară a tricolorilor noștri au crescut mult în aceste clipe, amintindu-ne victorii prestigioase asupra acestor adversari de renume, victorii pe care le-am dori reeditate cu această ocazie decisivă. Componența lotului nostru cuprinde rugbuiști din frunțile noastre divizionare, în număr de 26 selecționați și anume: 8 jucători de la **Dinamo**, 7 de la **Farul**, 6 de la **Steaua**, cite 2, de la **R.C. Grița Rosie** și **Contactoare-Buzău**, iar unul de la **Cemin-Baia Mare**.

Tuturor le transmitem cele mai bune urări asupra formei și realizărilor sportive, fiind alături de ei cu tot sufletul în confruntările supreme din **Cupă Mondială**. HAI ROMÂNIA!

TUDOR GEORGE

E rîndul olimpicii

„Seria înfîlnirilor fotbalistice „la virf” continuă cu jocul România — Polonia din preliminariile Jocurilor Olimpice, care va avea loc miercuri viitoare la Cluj-Napoca. Va fi al patrulea episod al sezonului dintr-un serial ce s-a dovedit pînă acum deosebit de fructuos pentru fotbalul nostru.

Întrînd, pe cît se poate, în starea de spirit a adversarilor, este de așteptat din partea lor o „fortare” a calificării la Olimpiadă, în contextul în care prima reprezentativă a Poloniei (după egalul acasă cu Cipru și înfrîngerea, în deplasare, în fața Greciei) și-a diminuat considerabil șansele de participare la

turneul final al campionatului european. Ca urmare, într-o strategie a compensațiilor ușor de intuit, atenția forului de specialitate din Polonia se îndreaptă cu precădere spre evoluția olimpicii, măsurile luate — de întărire la nivel maximal a lotului cu jucători care au drept de joc din prima echipă — sugerînd hotărîrea lor de a lua un start cît mai favorabil în preliminariile olimpice.

Beneficiînd de climatul favorabil generat de victoria asupra Spaniei, „statul major” al antrenorilor și conducătorilor federației de fotbal a putut, desigur, trece neîntîrziat la pregătirea meciului cu Polonia, fiind — din cîte ne spunea antrenorul **Gheorghe Stăicu** — avizați asupra tuturor atuurilor adversarilor noștri. Independent de acestea, principala noastră problemă, inevitabilă în condițiile în care golaverajul va avea un rol important în obținerea calificării, este cea a eficacității, mai direct spus — a alcătuirii unei linii de atac omogene și penetrante. Spre acest aspect se vor îndrepta cu prioritate eforturile și atenția antrenorilor în zilele de pregătire care se derulează, începînd de ieri, la Cluj-Napoca.

Ne exprimăm convingerea că olimpicii se vor strădui să se ridice la înălțimea primei reprezentative, onorînd printr-un joc spectaculos și un rezultat bun faima fotbalului nostru, atît de mult amplificată în Europa în urma jocului cu Spania. Le urăm de pe acum mult succes!

OCTAV IONĂȘC

Cămaru — Bumbescu, mereu „om la om”, exprimă sinteza acestui derby de „unu la unu”.

Fotografie de AUREL NEAGU

Dinamo—Steaua 1-1 (1-0)

Derbiul, ceea ce era de așteptat

Derbiul Dinamo — Steaua a avut un element comun ambelor tabere: dorința de a onora apropiatele aniversări ale cluburilor (în mai, Dinamo împlinește 39 de ani, iar în iunie, Steaua — 40) cu un „spectacol de gală” pe măsura tradițiilor și valorii lor recunoscute.

În subsidiar se conturau, însă, cîteva „cupluri” de rivalități amicale: între două echipe pentru care performanțele uncea reprezintă dintotdeauna trambulină de lansare a ambițiilor celeilalte; între două stiluri de joc — unul, al Stelei, deja afirmat, celălalt, al tinerei echipe dinamoviste, în curs de cristalizare; între cei doi tehnicieni, **Lucescu** și **Iordănescu**, tot mai ancorați în prezentul și viitorul fotbalului nostru; în sfîrșit, între două competitive care au impus o trenă irezistibilă campionatului, preocupate astăzi de o aceeași cifră — 0 — trecută la înfrîngerile Stelei: Dinamo vroia să „schimbe contoarul”, Steaua, bineînțeles, să-l mențină.

A urmat apoi alăturarea inevitabilă, într-o oglindă ce reflectă și viața națională, a cîtorva „personaje” principale din fotbalul nostru actual: **Cămaru** — **Pîturcă**, un tandem de golgeteri ce „glisează” în virful liniei de atac a naționalei; **Mateuț** — **Stoica**, de asemenea mijlocași titulari ai naționalei; **Rednic** — **Böloni**, colegi de cameră în cantonamente și „umbre” reciproce în meciul de miercuri; **Andone** — **Hagi**, într-un duel direct ce-a stat sub semnul echilibrului ș.a.m.d.

Cu o asemenea încărcătură de motivații psihologice și de aduceri aminte,

un spectacol de nivel, era greu de realizat (mingea a fost efectiv în joc cca. o oră). Steaua s-a mulțumit să joace în inerția stilului său caracteristic, asemenea unui volant ce continuă mișcarea și după întreruperea contactului; Dinamo, avizată de valoarea partenerii, n-avea cum să joace altfel decît gîndind atent fiecare replică. De aceea, inițiativa tactică a venit din partea dinamoviștilor: **Movilă** — liber, **Andone** la **Hagi**, **Nicolae** la **Pîturcă**, **Rednic** la **Böloni**, **Varga** la **Maiejaru**. Marcajul strîns, plus închiderea culoarelor și aglomerațiile „pe minge” au blocat elanul „vitezistilor”, obligați să joace mai mult combinativ decît tranșant (contînd, la acest capitol, și absența lui **Lăcătuș**). În atac, Dinamo l-a „înfipt” pe **Cămaru** între **Bumbescu** și **Belodedic**, reușind să creze spații de manevră pentru **Lupu**, **Mihăescu** și **Mateuț**. Golul din min. 35 (la „bilă” a lui **Iovă** și **Balint**) a fost creația celor trei, ultimul reluînd nestingherit din centrul careului în piasa lui **Stingaciu**.

Deschiderea scorului a determinat o „redistribuire” a rolurilor: Steaua a apăsat „pe pedală” (cu tot mai dese figuri „Tzukahagi”), iar Dinamo a arătat o plăcută multivalență a jucătorilor, prezenți adesea, într-o geometrie variabilă și dinamică, în alte posturi decît cele inițiale. Egalarea a venit de unde era așteptată mai puțin: șut cu dreptul al lui **Weissenbacher**, la o lovitură executată scurt de **Hagi** (**Moraru** poate acuza aglomerația din careu). Cei care nu se resemnăză sînt, firește, dinamoviștii, care revin în atac, avînd o mare ocazie de gol în ultimele minute de joc.

În general, Dinamo a arătat un „avantaj de dezvoltare”, cum se spune în șah, avînd în **Mateuț** și **Lupu** două piese care au dominat multă vreme „centrul tablei”. De partea cealaltă, Steaua a evoluat cu detașarea la care-l dă dreptul, evident, statutul său actual. În ultimul an calendaristic, mai exact

de la 7 mai 1986, Steaua a pierdut doar patru jocuri oficiale: unul (de vacanță) cu Universitatea Craiova, în ultima etapă a campionatului, altul (pe care merita să-l cîștige) cu **River Plata**. Și încă două, în fața lui **Dinamo**, singura echipă care, la cîteva zile după ce „talismanul” Cupei Campionilor Europeni s-a reîntors la **Zürich**, putea să pună probleme steleștilor. Așa, „contoarul înfrîngerilor” echipei militare are mari șanse să rămînă neschimbat în acest sezon.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Sportul studentesc—„U”. Craiova 2-3 (0-1)

Ora de laborator din Regie

Tradiționalul derby studentesc din Regie a reunit într-o întrecere vie și sportivă nu doar două foste glorii ale fotbalului nostru ci două echipe hotărîte să dovedească prin jocul lor că-și merită renumele și marea dragoste a suporterilor lor sperînd totodată la un loc mai bun în ierarhia campionatului nostru.

Prima repriză, dominată vizibil de craioveni, ne-a arătat virtuțile jocului energetic și mobil impus de aceștia, în care evoluția tinerilor **Badea** și **Stoica** a surprins în cîteva rînduri apărarea studenților bucureșteni. Cu o linie mediană laborioasă și cu o apărare exactă, din rîndul căreia s-a remarcat din nou **Ungureanu**, craiovenii aveau să-și asigure încet și sigur căile prin care să construiască atacul decisiv. Primul gol avea să vină, așa cum se întîmplă de obicei, după o mare ratare a lui **Corăș**. Autorial lui, **Badea** l-a învins pe **Cristian** cu un șut puternic din afara careului, lateral dreapta, un gol realizat din

mișcare, la vinclul din stînga porții, făcînd inutilă intervenția portarului bucureștean.

La reluare, bucureștenii au o tresărare de orgoliu și egalarea plutește în aer. **Burchel** și **Bozeșan** își reglează tirul și golul, nevalidat pe bună dreptate la un fault asupra lui **Lung** în careul mic din minutul 9, anunță totuși revenirea Sportului. Din păcate pentru echipa bucureșteană ratările aveau să se fiină lanț, **Terheș** apoi **Corăș** în minutele 62 și 67 și scorul se va menține în continuare favorabil celor de la Universitatea. Craiovenii reușesc să iasă cu bine din această înclăștare și, la un contraatac rapid inițiat de **Irimescu**, **Cioroianu** se infiltrează printre apărătorii Sportului și din poziție centrală, din careu, majorează scorul. Un gol căzut împotriva cursului jocului, am spune, dar care dovedea că victoria poate fi apropiată și realizată doar de aceia care sînt mai decisi și care nu irosc cu ușurință ocaziile. Era al doilea șut pe spațiul porții al celor din Craiova și eficacitate maximă: 0-2. După acest gol, în mod paradoxal, jocul Sportului studentesc se leagă mai bine și dominarea realizată aduce și golul mult dorit. Va fi egal? Fizionomia meciului ne îndreptățează să credem în acest deznoadămint dar alte ratări ale lui **Terheș**, **Bozeșan** și **Corăș** (cea mai mare în minutul 83) dau posibilitate craiovenilor să-și valorifice forța contraatacurilor. În minutul 87 pe traseul **Rada** — **Tilihoi** — **Mănăilă** vine golul ultim al craiovenilor pentru care victoria nu mai putea sta sub semnul întrebării. Golul care pecetulea rezultatul final, realizat de bucureșteni prin **Corăș**, în ultimul minut de joc, a fost doar o tardivă consolare. Un meci cu învățăminte pentru ambele echipe dar un meci frumos care reduce în atenție fotbalul studentesc ale cărui două reprezentante Universitatea Craiova și Sportul Studentesc l-au dus cîndva laima.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Cronica șoselei

În drum spre Seaca

Prolog la telefon. La un capăt al firului seful de secție, iar la celălalt unul din șefii săi de echipă. „Am o rugămintă la tine, Horia”. „Da, șefu, ordin!” „Ține telefonul ceva mai departe de gură. Ajunge până la mine damful de țuică. Probabil a fost din aia fiartă doar o dată”. „Doar două țuicuri am băut, pe onoarea mea. Dacă aveți telefon dintr-asta care simte mirosul, am dat-o dracului. Sint terminat. Aveți dreptate, nu mă mai ating cit oi trăi de lichide dintr-astea care, după ce miros de la o poștă, sint urite la vedere, adică turburi, și în plus, slabe, apă chioară. Mai bine mai puțin, dar să fie o băutură ca lumea”. „Dacă vă mai prind cu băutura, ne supărăm rău, Horia. Îmi imaginez cum arată ceilalți, dacă tu, seful, ai așa o poftă de vorbă. Și ca să mă conving, uite, vă fac o vizită. Am fost domn cu voi. Puteam prea bine să vin pe neaunțate. Rețineți că am asupra mea și fiolele”. „Vă mulțumim pentru onoarea ce ne-o faceți. O să vă conving și cit de mult au avansat lucrările”. „Bine”, încheie seful cu un ton care nu prevestește nimic bun pentru Horia, după care se urcă sprințen în furgoneta și-l pune în temă pe șofer asupra traseului. „Mergem la Seaca, dar nu pe drumul obișnuit, ci pe scurtătura, prin Valea Rea. E drum județean, însă la fel de bun ca și cel național: asfaltat, fără gropi. Doar că e un pic mai îngust. Vreau să mă conving cit e de parfumat Horia al meu. Fain meserias, dar ce folos. Brinză bună în burduf de ciine. O să trebuia să divorțez de el”. „Și dv., don'șef, prea sinteți aspru. A băut și omul un pahar. Doar n-a omorât pe nimeni. Așa maistru nu găsiți pe toate drumurile. Mai lăsați și de la dv.”. „Bine, Laurențiule, dar el conduce un colectiv acolo. Miine unul din oamenii lui vine turmentat la fel ca el acuma. Ce poate să zică? Il tolerează. Și ăla își taie o mină ori un picior sau îmi strică o lucrare”. „Asta așa-i, dreptatea e de partea dv”. În mașină se așterne tăcerea. Inginerul cu fruntea încrunțată pare a medita la ceva. „Măi, Laurențiule, am vrut mai de mult să-ți spun ceva, mai bine zis să te feresc de niște necazuri”. „Da, don'giner, spuneți”. „Drumul ăsta e aproape gol, dar totuși, tu ești chiar singur pe șosea. Asta indeamnă pe unii șoferi, ușuratici, ca tine, la greșeli”. „Vai de mine, șefu! Eu n-am încălcat nici o regulă. Chiar vă rog să mi le spuneți. Mă știu curat ca lacrima”. „Nu te grăbi, am să îți le înșir. Ai trecut prin dreptul celor doi tineri. Îi cunosc, lucrează la mină. Discutau mai mult ca sigur despre apropiata plecare în armată. Stăteau amândoi cu spatele la drum. Se vedea de departe că n-u-s atentați”. „Da, și ce-i cu asta?” „Oricind, unul dintre ei putea face un pas înapoi, spre mașina ta, de care îi despărțea mai puțin de un metru. Nu i-ai claxonat din vreme și aproape că le-ai șters hainele cu partea laterală a furgonetei. Accidentul era ca și făcut. Așa-i?” „Da ce, is nebuni? Mi-am dat eu seama că-s puși pe vorbă”. „Bine. Să derulăm filmul mai departe. Ai depășit un biciclist care făcea niște bucle largi ca la slalom uriaș”. „Da! Și ce-i cu asta?” „Oricind, biciclistul, nea Pandele, care, ia aminte, e prieten cu Horia, se cîmstește zilnic cu el, putea să-ți facă un viraj la stînga pe neașteptate, aparindu-ți în fața mașinii. Sau, la fel de bine, să se dezechilibreze și să cadă pe asfalt. Vorba aia, unii pierd citeodată controlul volanului deși sint pe patru roți, dar mite, cînd ești doar pe două? Și ce faceai atunci?” „Mai aveți, mai aveți don'giner?” „Remarcă șoferul pe un ton ironic, chiar puțin obraznic. „Mai aveți, mai aveți, don'giner, dar ce să-ți fac. Pe la „Dealul Vrăbilor”, din partea dreaptă, de pe un drum de cîmp, a ieșit un tractor. Întimplarea face să-l cunosc pe tractorist. E un zurbagiu. Ce căuta el prin părțile astea, că doar lucrează exact în direcție opusă?” „De unde să știu eu?” „Îți zic imediat. Mergea acasă cu tractorul, în a cărui remorcă avea îngrășămintă de grajd. Impușcă doi

iepurii dintr-un foc. Deșartă conținutul remorcii în propria lui grădină și cu ocazia asta servește și masa, dînd pe git citeva pahare de căpsunică”. „Nu înțeleg, însă, care-i greșeala mea, ce regulă am încălcat?” „Tractoristul se îndreptă cu viteză și între pe șosea „dintr-o bucată”, cum zic ei. Sint convins că n-avea nici o intenție să reducă măcar viteza, nicidecum să oprească. Tu n-ai micșorat cituși de puțin viteza. N-ai dat măcar un claxon. Doar ai observat: te-a văzut în ultimele clipe. De aceea a și frînat de era să se răstoarne cu remorcă cu tot. După care a început să facă mărunț din buze. Cred că te-a injurat”. „Și ce, i vinovat eu dacă el e neam prost?” ripostă șoferul contrariat. „Ajungem la ultima secvență. Era să lovești fata de pe bicicletă, cu două-trei sute de metri mai înainte. E drept?” „Perfect adevărat, dar ce vină am eu? Mergeam corect, pe dreapta, exact așa cum scrie la lege. Nu văd cu ce-am greșit? Ea era de vină. O știți doar pe zănateca aia de Laura. Divorțată de două ori, îi e mîntea numai la bărbați. Mă mir că nu era cu unul pe bicicletă”. „Noi nu analizăm acum starea civilă a femeii și nici numărul curtezanelor ei, ci o problemă de circulație. Ea circula pe stînga, e drept. Greșit, total greșit”. „Vedeți, don'giner, că am dreptate?” „Stai! Nu te pripzi. Apropindu-te de ea, puteai și trebuia să observi că femeia circula anormal. Corect era să reduci viteza și să claxonezi. S-o pui în gardă în cazul cînd i-ar fi dat prin mîntă să revină pe dreapta, cum a și făcut. De fapt”. „Și ce, am lovit-o? Cînd ea a virat spre dreapta, doar ați văzut, eu am făcut o buclă mare, mare, am ocolit-o frumos și am trecut înainte. Dacă se întimpla ceva biciclistei, ea era în culpă. Eu nu purtam nici o răspundere!” „Nu te înțeleg, ai trecut prin patru întimplări. În toate, doar șansa a făcut ca aceste cazuri aparent minore, să nu se transforme în accident. Prin forța lucrurilor, un simplu biciclist, care conduce un mijloc de locomotie mai modest, mai pasnic, nu știe și nici nu poate ști atîtea despre regulile de circulație, precum un șofer care pilotează o herghelie de cai putere. Lui îi sint suficiente citeva norme...” „Pe care, nici pe alea nu le știe”, interveni șoferul. „Adevărat, deși biciclistul care rulează cuminte alături de noi poate fi în realitate un șofer care folosește din plăcere bicicleta. Am deviat de la subiect. Voiam să spun altceva. Că nu s-a văzut încă biciclist care să derime o mașină, e normal ca biciclistul să dovedească prudență în raport de mașină, el fiind personajul mai slab, dar e tot atît de firesc, poate mai firesc, ca și pilotul autovehiculului cu cunoștințe net superioare, să-l ocrotească, să-l protejeze pe cel mai slab care nu rulează cu mulți zeci de kilometri pe oră, ci în medie, doar cu 10-15. Ca să nu mai vorbim de pietoni. Lor li se cere să știe doar citeva reguli de circulație. În esență, două: pe unde și cum să traverseze strada, și să nu treacă pe roșu. În plus, să recunoască citeva indiciatoare rutiere. Șoferul trebuie să cunoască (cel puțin teoretic) o carte întreagă, plină cu cele mai diverse reguli. Și atunci, cum, tu șofer, care conduci un mijloc de locomotie ce poate deveni extrem de periculos, să-ți pui mîntea cu neajutorată pietoni? Doar nici pieton care să răstoarne o mașină nu s-a văzut. Cu excepția cazurilor cînd automobilul, încercînd să ferească vreun pieton distrat, a intrat în decor, răsturnîndu-se. Nu, Laurențiule, n-ai încălcat nici o regulă de circulație, dar ai condus agresiv, imprudent, bazîndu-te pe prudența altora, pe a tinerilor din secvența întâi, pe a lui nea Pandele, bețivul, pe a tractoristului și, în final, pe a biciclistei. De mult timp, în circulație, s-a depășit stadiul conștientizării ei, cînd era suficient să respecti în mod simplist niște reguli. Arta, veritabilă conducere preventivă, e să știi să te feresti de alții și să te pricepi să-i feresti”.

VICTOR BEDA ■

Superturneu la Bruxelles

nu demult cîștigase superturneu de la Reykjavik, Short a pîșit cu stîngul la Bruxelles. Englezul s-a încapătînat să apere cu negrele punctele de vedere ale mult discutatei deschideri olandeze și, mereu, s-a aflat în dificultate. Ca urmare, după șase runde cumulate doar o jumătate de punct. O remiză nesperată cu Tal i-a abătut gîndurile negre și a obținut prima victorie, e drept, la Meulders, în runda a opta. Știa că se „trezise” prea tîrziu pentru a urca în clasament. S-a salvat, totuși, trecînd pe poziția penultimă în clasamentul final, cea mai slabă performanță a sa. Statistică. Rivallitatea dintre Kasparov și Karpov continuă. Duelul lor s-a soldat cu remiză. Pentru autorii de statistici scorul dintre combatanții ultimelor ediții ale C.M. este favorabil lui Kasparov 50,5 : 49,5. Raportul se va schimba, cu siguranță, în noua lor confruntare prevăzută pentru luna septembrie. Incident nedorit. Binecunoscută este rivalitatea dintre Korcinoi și Karpov. Primul a scris chiar o carte despre acest subiect... Și, din nou, Korcinoi a fost înfrînt. Vina o poartă doar el. Se contura un final egal de cal contra nebul. Cu piesele albe Korcinoi nu s-a ales cu prea mult în afară de timpul de gîndire irosit prea cu larghețe.

Din neatenție și din graba de-a efectua mutările impuse, Korcinoi a dat să mute Re4 și abia apoi a constatat că ultima mutare a negrului a4 atacase calul din b3. Trebuia să mute regele, calul cădea și finalul devenea fără speranță. De furie Korcinoi a aruncat toate piesele în lături, inclusiv scrumiera... Noroc că nimeni nu a fost atins... Arbitrul a consemnat automat înfrîngerea lui Korcinoi, dîndu-i acestuia un aspru avertisment. E greu să tot pierzi în fața aceluiași adversar! **Concurența.** Ne-am învățat să-l știm pe Kasparov în afară concurenței în turneele individuale. Deși a jucat foarte bine, totuși, nu a fost mereu cel care să dea tonul prin incisivitate. Rezultatul său ca și al lui Ljubojevici (+6) sint cotate drept excelente. Campionului nu i-a plăcut riposta marelui maestru iugoslav care după zece runde își asigurase locul I. Ljubojevici a acumulat puncte prețioase la mijlocul turneului practicînd chiar tactica lui Kasparov: totul pentru victorie și l-a pus pe campionul lumii în situația să-l urmărească și să-i egaleze performanța. Rezultatul îi aduce puncte serioase în clasamentul Elo cunoscutului jucător iugoslav. **Ultima rundă.** Era de așteptat rezultatul egal din partida Ljubojevici — Karpov. Ex-campionul nu avea motive să joace la cîștig cînd nu putea trece de bariera locului trei. Nimeni n-ar fi crezut că Tal va fi întrecut de Kasparov. Și, totuși, campionul lumii a punctat revenind în poziția nr. 1 în clasamentul final: 1-2. Kasparov, Ljubojevici 8,5p (din 11 posibile). 3. Karpov 7p, 4-5. Korcinoi, Timman 6,5 p. 6. Tal 6p, 7. Larsen 5,5p, 8-9. Torre van der Wiel 5p 10. Winants 3,5p, 11. Short 3p, 12. Meulders 2p.

MARGARETA MUREȘAN ■

3 K. După îndelungate oferte, Banca de telecomunicații a avut mulțumirea de a deveni sponsor al turneului celor trei „K”: Kasparov, Karpov, Korcinoi. Superturneu a intrunit condițiile categoriei a 16-a F.I.D.E. avînd la startul din Sala Naționalelor de la Hotelul „Sheraton” din Bruxelles zece mari maeștri renumiți și doi șahiști belgieni. **Revelație.** Primele rezultate înregistrate au stîrnit surpriza reapariției în mare formă a dănezului Bent Larsen. În timp ce Kasparov nu reușea să exploateze rapid avantajele forței sale de joc trebuind să recurgă la întreruperi, Larsen a „cules” puncte prin victoriile la Timman, Torre și Meulders și remize cu Tal și Karpov. După cinci runde clasamentul aducea la cunoștința tuturor supremația lui Larsen și Ljubojevici cu 4 p din 5! **Miniatură.** O rundă mai tîrziu, Korcinoi îl stăpînea pe Larsen în numai 17 mutații! Iată ce s-a întimplat: **Larsen — Korcinoi 1.** c4 Cf6 2. g3 c6 3. Cf3 d5 4. b3 Db6 5. Ng2 e5 6. Oo e4 7. Ce1 h5 ! ? 8. Cc3 h4 9. d4 h:g3 10. f:g3 Da5 11. Dc2 ? ! Nb4 12. Nb2 Ne6 13. c:d5 C6d5 14. C:d5 c:d5 15. a3 ? Nd2 ! 16. D1l Ne3 17. Rh1 Dc7 ! și albul cedează în fața amenințării imparable D:g3 și, apoi, D:h2 mat. Această partidă l-a scos din minți pe fostul mare adversar al legendarului Bobby Fischer și, pînă la sfîrșitul concursului, jocul său a purtat aprinderea moralului scăzut. **Duelul ex-campionilor lumii.** Cu piesele albe, Karpov a abordat cu multă ambiție partida aminată, dar Tal a opus rezistență organizată. S-a jucat deschiderea catalană și Karpov a menținut permanent un mic avantaj pozițional, apoi chiar material și, totuși, după 60 mutații. Tal a avut motive să propună remiză și Karpov a trebuit să accepte. În pasă neagră. Deși

Toată lumea face sport

● Campionatul italian de fotbal și-a desemnat cîștigătoarea: echipa lui Maradona, Napoli, care are patru puncte avans față de Inter și Juventus cu o etapă înainte de final. Este „scudetto” pentru napolitani, aceștia aflîndu-se bine plasați și în cupă, unde s-au calificat în semifinale, alături de două formații de divizie secundă — Cremonese și Cagliari — și Atalanta. ● În schimb, Udinese, penalizată la începutul competiției pentru cunoscutele aranjamente de culise din campionatul trecut, nu se poate salva de la retrogradare, cu tot ajutorul lui... Freud. ● Nu este vorba, cum ați putea crede, de părintele psihanalizei, ci de sponsorul lui Udinese, o firmă de echipamente electrice care a avut ciudatul gust de a-și, lua acest nume. ● Criza — profundă — a fotbalului brazilian poate fi sugerată și de următoarea știre: la meciul Sao Paulo — Cobrelao (Chile), din cadrul „Cupei Libertadores”, disputat pe stadionul „Morumbi”, care are 150 000 locuri, au asistat — bob numărat — 7 481 spectatori! Absența vedetei formației braziliene, Careca, nu poate explica de fel această depopulare a stadionului, cu toate că Brazilia practică în materie de fotbal prețuri modeste. ● Fotbalistul vest-german Klaus Allofs, în ultima vreme căpitanul echipei lui Franz Beckenbauer, se va transfera în sezonul viitor la formația franceză Olympique Marsilia, a declarat directorul tehnic al „fenicienilor”. Michel Hidalgo. Autor a 87 goluri în ultimele trei campionate ale R.F. Germania, Klaus Allofs va întări atacul marsiliezilor, candidați la titlu după numai un an de la revenirea în prima divizie. Interesant este însă și altceva: fluxul invers al fotbalistilor, pentru că numai citiva ani în urmă visul oricărui francez era să joace în Bundesliga... ● Un spectaculos salt — involuntar — de 50 m a realizat automobilistul francez Jean Michel Argenti, în timpul Raliului Corsicii. Dificila cursă (anul trecut a căzut victimă cunoscutul pilot finlandez Henri Toivonen) se dispută pe trasee cu pronunțat caracter muntos. În ce-l privește pe Argenti, el a scăpat ca prin minune fără nici o zgîrțetură, după un zbor planat peste o prăpăstie. ● Roberto Bettega, fotbalistul italian care și-a încheiat cu doi ani în urmă cariera la o formație canadiană, a reintrat în activitatea competițională, debutînd cu succes într-un concurs de golf! Într-o competiție disputată la Margara, Bettega a obținut primul loc, cu un rezultat excelent ● După o întrerupere

Civilizația sportului

O altă mentalitate

Căpitanul echipei de fotbal Steaua, Tudorel Stoica, a fost întrebat: „Nu resimțiți oboseala după acest început de an, destul de încărcat pentru echipierii Stelei?” Mulți cititori s-ar fi așteptat ca Stoica să se plîngă! Dar răspunsul lui a fost mai grăitor decît poate el însuși ar fi dorit să fie: „Ce să mai zic?... El, Stoica și ai săi, n-au avut timp să se gîndească la oboseală!... „Ce să mai zic?... Ați vrea să vă spun că sintem frînți, că nu mai putem, că e vai de capul nostru, că atîtea meciuri importante...? Nu! El spune: „...cu atîtdinea față de pregătire, cu o mentalitate și o responsabilitate aparte”. Iată ce răspunde un fotbalist care a intrat cu totul în „marele fotbal”... Mentalitate aparte!

Este vorba deci de mentalitate și nu de oboseală! Mai clar nu se poate! A vrut Stoica să spună asta? Poate că nu, dar așa i-au ieșit vorbele pentru că așa a simțit. El folosește termenul „aparte” (foarte important!) pentru că știe că în restul fotbalului românesc tronează o altă mentalitate. Aceea care poate nu de mult a avut-o și... Tudorel Stoica. Aceea care ne trage în jos și care ne spune că sintem oboșiți! Aceea care ne face să-i tolerăm printre noi pe cei care umblă cu sarsanaua să cumpere jucători și arbitri, pe cei care vor să cîștige cu orice preț („scorul scuză mijloacele”).

Am cîștigat Cupa Campionilor Europeni, dar aproape că nu există sedință a comisiei de disciplină unde să nu apară antrenorii care pe teren injură arbitri, cu atîtdine turbulente ameninșînd, imbrîncînd, incitînd spectatori. Cine-i educă pe... educatori?

Am cîștigat Supercupa Europei, dar în eșaloanele așa-zis inferioare, „rupătorii” își fac de cap, lovînd nu numai cu picioarele ci și cu pumnii sau, mai nou, întepîndu-și adversarii cu ace și cuisoare!!

Am învins Austria, Albania și Spania și avem mari șanse de a ajunge din nou printre cele mai bune 8 echipe naționale din Europa, dar antrenorii continuă să fie schimbați în plin campionat contrar legislației muncii și a regulamentului C.N.E.F.S.

Sintem în cursa pentru calificarea la Jocurile Olimpice, dar lupta pentru evitarea retrogradărilor sau pentru obținerea promovărilor în competițiile interne se duce adesea cu mijloace nesportive care, proliferînd, favorizează necinstea, nemunca, afacerile de culise, pentru unii foarte benefice.

Se apropie finalurile de campionate și nimeni nu i-a de guler pe „mafiozii” care se află în umbra rezultatelor trucate. E adevărat că din cînd în cînd mai cade cite unul, însă răul continuă să supraviețuiască.

S-ar putea ca la citirea acestor rînduri, unii dintre dumneavoastră să zîmbească și să-l compătîmească pe naivul semnatar. Comoditatea și rutina îi fac pe oameni să se ascundă după definiții, să-și confecționeze tabu-uri de care nu se mai ating, nu le mai cercetează. Dar definițiile le-am făcut noi, ele n-au existat și imobilismul gîndirii noastre l-am transferat asupra propriilor formulări.

Substanța sportului este atacată, fenomenul fiind grav prin conținutul său antimoral. E ultragiată aspirația noastră spre echitate, spre omenie concentrată, spre niște valori morale fără de care sportul își pierde rațiunea, axul și direcția etică.

Conducerea sportului românesc a început o lăudabilă acțiune de „desfășurare” dar ea nu va izbîdi dacă nu ne vom uni cu toții: sportivi, conducători, ziaristi, public.

CRISTIAN ȚOPEȘCU ■

P.S. Săptămîna trecută, în cel de-al patrulea paragraf al comentariului nostru, tiparul, probabil încălzit și el de meciul România — Spania, a transformat „posibili lauri” în „posibili tauri”.

prelungită, atletul american Carl Lewis își va face reîntrarea, anunșînd că va participa la concursul de selecție al lotului S.U.A. pentru campionatele mondiale de la Roma, concurs ce va avea loc la San Jose (California). Pînă atunci, Lewis va participa la alte reuniuni în țara sa și în Spania, consacrindu-se în special probei de 200 m. ● Dispozitivul „de

apărare” al finalei „Cupei campionilor europeni” la fotbal, care se va disputa la Viena, la 27 mai, între formațiile Bayern München și F.C. Porto, a fost pus la punct de pe acum: 800 de poliști și 200 de membri ai trupelor speciale antiteroriste au și fost mobilizați. Amintirea Heysel-ului stăruie...

LUCIAN OPREA ■

Biblioteca vie

Despre pericolul dispariției unor specii de animale și de plante s-a vorbit în repetate rânduri, s-au făcut pronosticuri, s-au propus măsuri. În general, s-au conturat două direcții. Una din ele susține că speciile trebuie privite în chip diferit, că totul trebuie tratat de la caz la caz. Astfel, unele specii face să fie salvate, altele nu. A doua orientare este dată de cei ce susțin că absolut toate speciile existente trebuie conservate, ca o zestre inestimabilă a Pământului, fiecare pierdere fiind ireparabilă. Această din urmă direcție se conturează ca fundamentală.

Biologii de renume, temindu-se că un număr considerabil de specii existente încă în momentul de față pe glob vor pieri chiar înainte de a fi descoperite de știință, depun eforturi pentru salvarea pădurilor tropicale și a altor sisteme ecologice aflate în pericol. Savanții consideră că problema este deosebit de presantă, întrucât din cauza distrugerii pădurilor tropicale, care cuprind cele mai diverse sisteme ecologice, dispar anual mii de specii. Dar, cite specii există, sau mai bine zis există încă, pe glob? Un număr imens. „E de mirare că pe hărți nu se marchează un element fundamental cum este diversitatea vieții pe Pământ — spune biologul Edward Wilson, de la Universitatea Harvard. Nu știm nici măcar ce specii există în imediata noastră apropiere“. Wilson consideră că numărul speciilor de pe Terra se situează între 5 milioane și 30 de milioane, din care științei îi sunt cunoscute în prezent doar 1,6 milioane.

Proporțiile pierderilor previzibile în acest domeniu sînt mai mult decît îngrijorătoare. După calculul specialiștilor, în decursul citorva decenii vor dispărea cu desăvîrșire pădurile tropicale din America Centrală și din Africa de Vest. Pe urmă, acest proces va cuprinde inevitabil și regiunea Amazonului, Asia de Sud-Est și alte zone. Propaganda vizînd salvarea diversității biologice de pe planeta noastră este o chestiune cu mult mai complicată decît, să zicem, apelurile la salvarea vulturului sau balenei, specii aflate în pericol. Majoritatea speciilor neînregistrate amenin-

țate cu pieirea provin din rîndurile insectelor, ale nevertebratelor și ale plantelor. Soarta unor gândaci sau a unor ierburi nu produce îngrijorarea pe care o provoacă oamenilor, de pildă, situația ursului panda. Cu toate acestea, potrivit cercetărilor oamenilor de știință ființele minuscule, abia vizibile, reprezintă baza legăturilor complicate și încalcite care susțin viața pe Pământ. O insectă oarecare poate să aibă o importanță hotărîtoare pentru polenizarea sau pentru apărarea unei specii importante de arbori, la fel cum o plantă aflată pe cale de dispariție poate duce cu sine în neființă un număr imens de specii care depind de ea, de la insecte pînă la ființe superioare.

Așadar, chestiunea trebuie pusă în același mod, fie că-i vorba de lei, elefanți, rinoceri, vulturi, balene, tek, acaju, santal și cedri de Liban, fie că avem de-a face cu ființe și plante mărunte și aparent fără nici o însemnătate. Pentru că fiecare specie, indiferent dacă este sau nu arătoasă, frumoasă, plăcută la vedere, constituie un depozitar unic al unei informații genetice și ecologice. De aceea, biologii resping cu hotărîre afirmațiile potrivit cărora speciile naturale își pierd importanța în epoca noastră datorită ingineriei genetice. După părerea lor, speciile naturale sînt o bibliotecă vie, pe care specialiștii în inginerie genetică pot s-o folosească cel mai bine numai dacă este completă. Fiecare specie pierdută este de neînlocuit, deoarece specialiștii pot să mute și să combine numai genele existente, dar nu pot și nu vor putea niciodată să creeze gene noi.

ION CODRU

Pășunile raiului

N-am fost în Silicon Valley. Cînd eu mă aflam în California, cu mai bine de zece ani în urmă, locul în cauză sta liniștit în cartea de geografie fără a cuteza să perturbe, în mersul lor liniștit, viața computerelor. La Stanford University, doi pași mai încolo, un expert în materie ne-a vorbit despre criminalitatea în lumea calculatoarelor. Devenise deja un subiect. Silicon Valley? Vorba

cuiva, n-am auzit de o asemenea vale.

Lucrurile s-au mai schimbat. Pe Valea Yukonului au pătruns, la vremea lor, căutătorii de aur. Pe Silicon Valley au pătruns căutătorii de siliciu, de cip-uri și computere la ultima croială. Cît ai bate din palme, din manualul de geografie numele a trecut în atlasul de electronică. Și, de aici, în lexiconul pășunilor grase, al debutului fără măsură. Un univers industrial de expresie unică și-a găsit oxigenul în această zonă de la margine de țară, luată în proprietate și păstrare de tehnologia de ultimă oră. Și-au dat întîlnire pe fagașurile abia bătătorite, aduse în rădvanе somptuoase, personajele zilei — informatica, aeronautica, biotehnologia, telecomunicațiile. Ofertă de lucru, stimulente al inventivității, business, cîștiguri.

Natura umană își are însă legile ei și le transferă fără ezitare spre toate cu cite vin în contact. Obrazul subțire își pierde, cu anii, prospețimea și strălucirea. În Silicon Valley anii aceia, puțini la număr, s-au scurs. Euforia s-a retras în garderobă lăsînd loc întrebărilor în căutare de răspuns. De anul trecut, 34 la sută din birouri sau sedii industriale din zonă au rămas goale. Rata șomajului a ajuns la 6,7 la sută. Firme de renume trag storurile la ferestre. Ca efect mai larg în S.U.A. se înregistrează în acest sector al tehnologiilor de virf un deficit comercial de 2,5 miliarde dolari. Firmele din domeniul informaticii și electronicii au trebuit să accepte, în ultimii ani, căderi la bursă usturătoare.

Este clar că zilele frumoase din Aranjuez au trecut. Ritmul de creștere anual atingea 20 la sută. Pentru anul în curs se mizează pe un indice de cel mult 2,5 la sută. Concurența de dincolo de Pacific a reușit să cîntine în siguranța ei electronica nord-americană, obligînd-o să suporte lovitură de berbec a scăderilor de prețuri, răscolirea piețelor de desfacere.

Exact ca în Steinbeck. Pășunile cîndva văzute doar în verde crud și imbiator al ierbilor s-au dovedit, pe termen lung, înșelătoare. Durere de masele, efort în căutările de soluții. Cosmetics pusă în mișcare recheamă din bani cîștigați anterior pentru a pune pe roate colacul de salvare care să ducă spre ziua de mîine. Pirghia se numeste investiții în cercetare, bugetul afectat pe acest front fiind, cu fiecare nou an, amplificat. A fost convocată în această oră forța de cercetare din universități. S-au introdus diferențieri. Pe post de mirca-

să, tehnologia informației beneficiază de cheltuieli pentru cercetare cu o rată de creștere de 20 la sută. Industria automobilelor, pusă la colț, se mulțumește cu 5 la sută. Puse în mișcare de tensiunea concurenței, marile firme își întorc buzunarele întru sporirea bugetului de cercetare. Fabricanții au ajuns la concluzii și mină în mină cu cercetătorii pot răzbi mai ușor și mai ieftin. Sau că pot ajunge la rezultate mai bune cînd stau mai mulți în aceeași barcă.

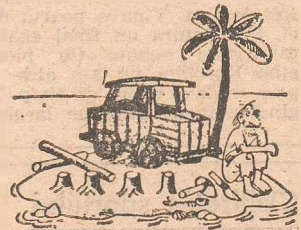
Așa au apărut asociații cercetare-productie, așa au apărut finanțatori în grup a unor proiecte de cercetări fundamentale.

Un lucru este limpede: direcția de atac a noului marș tehnologic nu are prea mult de-a face cu ce a fost pînă mai ieri. Nu recîștigarea unor piețe pierdute pentru o marfă deja știută urmărește cei ieșiți din nou cu arme și bagaje pe eschierul competitivității. Ce-a fost, a trecut, par a spune privirile lor răscolitoare, preocupate să descopere contur pentru noțiuni aproape neștiute — sintetizator de proteine, manipulator de gene, supraconductivitate, inteligență artificială, computer neuronal.

Silicon Valley își revendică o nouă identitate. Pentru cît timp?

NEAGU UDROIU

Lumea se amuză

După N.B.I. (R.D.G.)

Micile amănunte

În dimineața zilei de 16 martie 1978, Aldo Moro, președintele Partidului Democrat Creștin, se deplasa spre Camera Deputaților unde urma să anunțe realizarea unei coaliții guvernamentale între democrații creștini și comunisti. N-a mai ajuns, pe drum fiind răpit de un grup de teroriști, care cer în schimbul lui Moro eliberarea a 12 acolți. Urmează 54 de zile de încordare la capătul cărora corpul neînsuflețit al lui Aldo Moro este găsit abandonat într-o mașină.

La sfîrșitul anului 1986 a apărut pe ecrane filmul „Il Caso Moro“ care prezintă tragicul episod. Regia este semnată de Giuseppe Ferrara, iar în rolul principal a fost distribuit cunoscutul actor Gian Maria Volonte. Scenariul semnat de Robert Katz (S.U.A.) și Armenia Balducci (soția lui Volonte) are la bază cartea „Days of Wrath“ a celui dintîi.

Filmul aduce în discuție întrebarea: au făcut creștin-democrații totul pentru a-l salva pe liderul lor? Răspunsul dat de film este „nu“, fapt care a atras protestul liderului democrat-creștinilor. În film Moro este prezentat ca fiind frîmțat în permanență de o dilemă: cine se opune salvării mele?

Lăsînd la o parte acest aspect, deloc neglijabil, să ne oprim asupra unor mici „amănunte“. Mai concret, la felul cum sînt prezentați teroriștii, autorii abominabilului act. Autorii filmului îi prezintă pe acești ucigași într-o lumină romantică, adresîndu-se prizonierului politicoși cu apelativul „presidente“, fără a-l maltrata, execuția pîrînd a fi ceva „normal“. Nicîi cea mai mică referire la atentatele cu bombe, răpiri și asasinări comise înainte și după răpirea lui Moro.

Deesubturile cazului Moro sînt neelucidate, dar a-l prezenta pe ucigași într-o lumină romantică este condamnabil!

DAN DANUȚ DORU

Conspirația inducerii în eroare

Realitatea este că cel din conducerea evreiască a ghetoului din Cluj (ca și din alte orașe) ne-au alimentat în mod deliberat iluziile. Se susținea cu insistență că el au văzut cu ochii lor ordinul primit de la forurile superioare de către ofițerul de poliție Urban, comandantul horthyst al ghetoului, în care scria negru pe alb... „constituții în convoi de 3.000 de oameni pentru a fi transportat în Dunántul“ (provincie din vestul Ungariei).

S-a transmis din om în om afirmația doctorului Balázs, șeful evreu al ghetoului, cum că el a vorbit cu doi medici maghiari, care au fost însărcinați să meargă cu mașina în Dunántul și au constat că primul transport a și sosit în gară la Kenyermező:

A străbătut ca fulgerul întregul ghetou zvonul că un anume domn Kohányi a intrat în contact cu mecanicul locomotivei care a condus prima garnitură spre Kenyermező.

Foarte rapid și incredibil de ușor s-a acreditat versiunea oficială că nu-i vorba de nici un fel de deportare, că se are în vedere pur și simplu mutarea noastră la Kenyermező, unde există un mare lagăr de muncă, bine utilat, ce oferă condiții de viață incomparabil mai bune decît cele de aici. Jocul dublu a mers pînă acolo încît, la cîteva zile, după plecarea primului tren, tot ghetoul din Cluj via că au sosit cărți poștale de la Kenyermező.

Desigur, la acreditarea acestei versiuni care s-a răspîndit în toate ghetourile din Ardealul de Nord au contribuit activ și organele horthyste, direct interesate în desfășurarea deportării: „în perfectă ordine și liniște“.

Se întîmpla ca în clipa în care în camera de tortură intra un evreu de vază din ghetou, ofițerul de jandarmi tocmai urla la telefon:

— Alo, alo! Se aude? Aici comandantul jandarmeriei din Cluj (sau din

Oradea, sau din Satu-Mare). A sosit ieri noapte un transport de evrei din Cluj (sau din Oradea, sau din Satu-Mare). Printre ei se află unul Isac Weiss, mare comerciant de coloniale... depistați-l și trimiteți-l urgent înapoi. Trebuie să-l interogăm. Cine a primit comunicarea? Alo! Nu se aude, repetați pe litere... da, bine, acum e clar, mulțumesc. Apoi începea schingiuirea. Oricît de cumplit era torturată victima, de îndată ce ieșea afară, uita de rîni și în timp ce ai lui îl așezau pe targă, el povestea pe nerăsuflăte, marea și îmbucurătoare veste, repetînd intruna: „Nu ne scot din țară. Indiferent ce se va întîmpla și unde ne vor duce, esențial este că rămînem în țară.“ Bietul om n-avea de unde să știe că aparatul de pe masă nici măcar nu era conectat la rețeaua telefonică.

Se naște întrebarea: au știut și cit au

După conferința de la Wannsec, din 20 Ianuarie 1942, unde s-a dat semnalul trecerii la ultima fază a „soluției finale“ — exterminarea în masă — în Europa și în întreaga lume s-au intensificat eforturile de dezvăluire a masacrului ce lua proporții incredibile.

În mai 1942, „Bund“-ul din Polonia transmite un raport la Londra, prin care informează lumea că naziștii „au trecut la exterminarea fizică a populației evreiești de pe teritoriul polonez“. Raportul estima că ocupații lichidaseră de-acum 700.000 de evrei polonezi și sublinia că faza prigonirii a fost de mult depășită, că este vorba de nimicirea fizică a evreimii.

Smul Zygelbojm, reprezentant al confracților săi în guvernul polonez în exil de la Londra, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a atrage atenția opiniei

veze și să perfecționeze camerele de gaze și crematoriile de la Auschwitz în așteptarea sosirii evreilor din Ungaria. Raportul cita chiar vorbele unui Scharf-führer care s-a exprimat că SS-ul „va minca peste puțină vreme salam fin unguresc“.

Pe lîngă informarea făcută la Consiliul Evreiesc din Budapesta, rabinul Weissmandel l-a ținut la curent pe liderii evrei din Elveția asupra programului nazist al soluției finale. În 1944, scrisorile sale sfîșietoare și apelurile disperate de ajutor se refereau prioritar la soarta implacabilă rezervată evreimii din Ungaria și din provinciile pe care le cotețise.

În timpul procesului de la Ierusalim din 1954—1955, intentat împotriva lui Kasztner, acesta a recunoscut că aflase de exterminarea evreilor din Polonia. Judecătorul l-a găsit vinovat și l-a condamnat, apreciînd că el „și-a vindut sufletul diavolului.“) Întrebat despre tracațiile sale cu reprezentanții ai SS-ului, a declarat: „Către sfîrșitul lui aprilie 1944 agenți militari germani m-au informat că s-a hotărît trecerea la deportarea totală a evreilor unguri... Krumej mi-a permis să plec la Cluj să-l contactez pe Wischliceny. Asta s-a întîmplat în jurul lui 3 mai 1944“.

Vizita lui Kasztner în orașul său, unde-i locuiau rudele (era ginerele lui Fischer, președintele comunității evreiești de rit neolog), a generat controverse, care nici azi nu s-au terminat, vizînd atitudinea liderilor evrei din Budapesta față de deportarea din Cluj, din întreg Ardealul de Nord.

Este evident că, la aceea dată, Kasztner era complet edificat asupra soartei evreilor din Cluj și din celelalte ghetouri, însă, chipurile, „a uitat“ să informeze Consiliul Evreiesc local. Prietenii lui, in-deosebi Hillel Danzig și David Hermann, neagă că li s-ar fi spus ceva despre Auschwitz. Dar, pînă și Kasztner, la procesul amintit, a admis că i-a făcut anumite aluzii cumnatului său și că „el trebuia să știe că are loc deportarea și aceasta va fi urmată de exterminare“.

OLIVER LUSTIG

(Va urma)

) La reluarea procesului, instanța superioară îl va absolve. La scurtă vreme însă, Kasztner a fost asasinat în stradă, în fața casei sale.

Tineni au dreptul să stie Jurnalul însingurat

știut Balázs, șeful evreu al ghetoului, și ceilalți din consiliul evreiesc despre deportare, despre camerele de gaze, despre exterminările de la Auschwitz. Dacă au știut, atitudinea lor este condamnată, criminală chiar.

Exact nu se va putea răspunde niciodată la această întrebare. Un lucru este cert: conducerea restrînsă a evreimii din Ungaria horthystă și din teritoriile cotețite avea suficiente date despre proporțiile holocaustului ce se apropia vertiginos de apogeu. Era la curent cu știrile difuzate de posturile de radio ale aliaților; menținea legături „ilegale“ cu organizații evreiești de peste hotare; cunoștea relatările multor refugiați (din Polonia, Slovacia etc.) și evadați din lagăre de concentrare; avea, pe diverse căi, contacte cu ofițeri horthysti și hitleristi, inclusiv cu unii din SS și Abwehr.

La sfîrșitul verii lui 1941, conducătorilor evrei de la Budapesta le-au parvenit informații cuprinzătoare despre exterminarea de la Kamenc-Podolsk a celor aproape 20.000 de evrei deportați din Ungaria pe motiv că nu și-au putut dovedi acte cetățenia ungară.

publice asupra masacrării evreimii din Polonia.

După singeroasa înăbușire a eroicel răscoale a ghetoului din Varșovia, Smul Zygelbojm a încercat o ultimă și disperată tentativă de zguduire a conștiinței lumii. La 12 mai 1943 se sinucide. Avea 48 de ani. Lasă în urmă un cutremurător protest: „Nu pot rămîne tăcut. Nu pot să mai trăiesc în timp ce rămășițele populației evreiești din Polonia, al cărei reprezentant mă aflu, sînt pe cale să piară. Prietenii mei din ghetoul varșovian au murit cu armele în mîini în ultima bătălie eroică. Nu m-a lăsat soarta să mor cu ei împreună, dar eu le aparțin și în gropile comune, unde au fost băgați. La moartea mea doresc să ridic un ultim protest împotriva pasivității cu care lumea stă și se uită la ce se petrece și cu care permite exterminarea poporului evreu“.

Comitetul de Salvare Evreiesc de la Bratislava, în frunte cu rabinul Weissmandel, informează comitetul de la Budapesta, cu cîteva săptămîni înainte de începerea deportărilor, că fusese semnat un acord feroviar de către Ungaria și Slovacia și că SS-ul e pe cale să reno-

Intr-o zi, cind printr-o intamplare (fericită, cum s-a dovedit a fi, mai tirziu) am aflat de un concurs organizat de Agenția de presă Novosti și de Uniunea Ziariștilor din U.R.S.S. in cinstea aniversării Victoriei asupra nazismului german am luat hotărârea importantă: particip. Era prima mea participare la un concurs intern sau extern. Premiul era exact ce îmi doream, o excursie în U.R.S.S., totul depindea acum numai de mine. Titlul concursului era „Omul în societatea socialistă”, ori eu nu avusesem cind și cum să scriu despre un altfel de om... Au trecut zile, au trecut săptămâni, au trecut și luni, am trecut și dintr-un an într-altul, deci uitasem, pentru că nici nu mai vroiam să mă gândesc la ciudata mea soluție de a-mi astimpăra dorința de a cînta „Drumuri, drumuri” chiar pe drumurile U.R.S.S.-ului. Ne-mai vorbind că între speranțele mele era și aceea că odată respirînd aerul de acolo să înțeleg mai bine ceea ce citisem pînă acum despre marea literatură rusă și sovietică, să-i presimt pe Tolstoi și pe Dostoievski în inuși peisajul lor natural, să fiu cît se putea mai aproape de dragul meu Cehov și de nostalgicul Turgheniev. Dar numai ei... parcă Pușkin, Lermontov, Gogol, Lșkov, Gorki, Bulgakov, Solohov, Pasternak, Ceaikovski, Rubliov, Repin, Tarkovski, Ev-tuşenko, Babel... Nu, nu e bine să enumeri, s-o faci dicționar-rele, fiecare om nu se poate gândi decît pe rînd la unul sau doi din acești creatori geniali care și-au înrămat spiritul rus cu cele mai strălucitoare idei și expresii artistice. După o vreme uitasem de participarea mea la concurs. Și de aceea știerea că am reușit m-a găsit nepregătit. Atît de nepregătit încît mi-am aminat plecarea pentru toamnă. Vroiam să fiu la Moscova în timpul confruntării dintre Karpov și Kasparov. O dorință alături de cele vechi pentru a o întineri pe aceasta din urmă, pentru a mai scădea din așteptarea împlinirii ei. O dorință copilărească, poate, dar nouă.

Pe scara avionului

Oleg și Ghenadi, reprezentanți ai Agenției, m-au căutat să mă întreb pe unde aș vrea să merg, ce aș avea eu de văzut. Mi-au dat timp de gîndire, surprinși și ei, de a nu mai fi fost niciodată în țara lor. Bineînțeles că m-am consultat

cu tot felul de cunoștințe despre „cele mai frumoase rute” și tot, bineînțeles, că fiecare căuta să mă convingă că, desigur, cele mai frumoase rute au fost una, și anume cea pe care mersese. Eh, Samarkand... Eh, Tbilisi, Crimeea, Ucraina, Siberia, eh... Am lăsat sarcina grea a alegerii numai în seama mea, nu aveam cum să greșesc, pe mine, vechi doritor de a merge spre nord, mă interesa totul. Oriunde aș fi mers, ar fi fost la fel de bine. De aceea am întreat: „Unde este Cehov?” „La Moscova, în cimitirul Novodevici”, mi s-a răspuns. „Bun. Scrie atunci Oleg: Unu, Moscova”. Mă gîndeam și că, oricum, nu poți veni pentru prima oară într-o țară, fără să-i vezi capitala, această echivalență la o scară mult mai mare a „odăii de oaspeți” de pretutindeni. „Unde este Dostoievski?” „Am mai întreat. „La Leningrad”. „Bun. Doi, Leningrad”. Aș mai fi vrut, desigur, și la... timpul era însă neîncăpător pentru lăcomia mea dintii. Și totuși... „Marea Baltică se poate?” „Să vedem, mi-au răspuns cei doi cu prudență, să vedem ce spune Moscova, ea asigură programul”. Și Moscova

lume, ca și cum ar fi început sau s-ar fi sfîrșit mereu un mare spectacol, oameni de toate virstele și de toate culorile care se înțelegeau cu vameșii sovietici mai mult prin semne. „ca să se audă”, cum îmi spunea Sașa, reprezentantul Agenției Novosti, care avea să mă întovărășească tot timpul călătoriei. Este seară, plouă, 23 octombrie, doar. „Sînt la Moscova?” „Încă nu, îmi răspunde Sașa, ești doar pe unul din aeroporturile ei”. În mașină îl întreb pe însoțitorul meu: „De ce vameșii sînt atît de tineri? Chiar și șefii lor?” „Ei au avut cind să învețe limbi străine, noi nu. Noi am învățat puțin nemțește”. „Care noi?” „Noi, generația mea, vreau să spun”. Sașa este bielorus, ori, cum aveam să aflui, între ținuturile cele mai lovite de război au fost cele din Bielorusia. Aici au murit foarte mulți oameni, aproape nu există familie fără morții ei. Este cu atît mai firesc ca printre cei care au deprins repede puținele și ferocele comenzi nemțești să fi fost bielorușii. Îl privesc cu atenție, nu de altceva, dar de acest om depinde într-un fel toată călătoria mea.

Mausoleu, acolo unde se află făuritorul Marii Revoluții din Octombrie, V.I. Lenin. Cît am stat în lungul șir al celor care așteptau să-l vadă pe Lenin, miresele, ca niște vișini infloriți, sprijinite de miri, pluteau parcă prin Piața Roșie, oprindu-se din cind în cind înmărmurite, în fața fotografiilor...

Strada Arbat. Una dintre cele mai vechi și mai frumoase străzi comerciale restaurate cu o grijă excepțională. De o parte și de alta case frumoase, viu colorate, cu magazine de „finețuri” de epocă, dedesubt, teatrul cafenea, discuri, podoabe, amintiri... Într-o vreme, destul de îndelungată, în casele de pe strada Arbat închiriau apartamente mulți dintre cei care făceau parte din „intelighenția” rusă, strada aceasta era deci un loc în care, prin excepție, comerțul nu împiedica deloc faima intelectuală a locatarilor.

Un drum pînă la Peredelkino, în apropierea Moscovei. O pădure de mesteceni albi, în care sînt presărate „dacile” scriitorilor, compozitorilor, pictorilor. Îl întilnesc pe Kataev și întilnirea

este la fel de cunoscută peste tot și din atitudinea ei se simte acest lucru. Regizorul vrea să știe cum s-a montat „Macbeth” în România? Vadim Abradșitov este un tînar regizor născut la Harkov. Pînă să facă primul film, s-a mutat prin 16 localități, a absolvit Facultatea de fizică, practicîndu-și această primă meserie cu succes, un timp. Abia după asta urmează cursurile Institutului de film sovietic, sub îndrumarea marelui regizor Mihail Romm. N-am văzut din filmografia lui (5 filme în 12 ani) decît „S-a oprit un tren”. „Deci”, dar ce film! Îmi vorbește de o școală a cineliteraturii, de Tarnovski („un extremist al forme”), de Raikman, Huțiev ș.a. Se pregătește să înceapă un nou film, cu tot ce-i trebuie pentru asta, inclusiv un scenariu în care viața este văzută prin ochii unui băiețel de 13-14 ani. Un pretext obișnuit, „dar oare capodoperelă din ce se fac”, se întrebă rîzînd. Mă invită la Casa filmului, de fapt un complex în care se desfășoară mai multe activități, cu săli de expoziție, de lectură... Încep să înțeleg pe viu ceva din fenomenul nasterii inegalabilei școli sovietice de film. Încep, doar.

Fugim pînă la Zagorsk, unde ne uimim în fața vechilor monumente adunate parcă într-o singură curte a unei gospodării vechi de mușic, ne întorcem și ne dăm capul pe spate privind Universitatea Lomonosov, Monumentul lui Gagarin, celebra pereche a secerătoarei și a muncitorului, ne întorcem la Kremlin și stăm locului în fața clopotului tar și a aceluia tun uriaș care nu a putut fi folosit niciodată, deodată ne apare divinul Rubliov cu întreaga școală a lui, traversăm în fugă un mare magazin (Gumm), care seamănă cu un oraș în zi de țîrg, ne ogîndim în rîul Moscova, vizităm sediul Agenției Novosti, fost centru olimpic de presă, ne așezăm pe băncile stadionului Lujniki, intrăm în Librăria popoarelor, alergăm pe treptele de la Bolșoi Teatr, orbim în Galeriele Treiakov, de prea multă frumusețe, luăm metroul, celebrul metrou. Într-un tirziu, la hotel, observ marea respect, prioritățile acordate unor veterani ai celui de al doilea război mondial veniți să se întilnească aici, la Moscova. De altfel aveam să mai constat același lucru cu fiecare veteran întilnit, oriunde, un om bătrîn, îmbrăcat simplu, cu medaliile lucitoare prinse de revere.

La „Novodevici” e liniște, cum se și cuvine într-un asemenea loc. Simt cum îmi bate inima mai tare de emoție. Da, știu, e o banalitate, dar oare din cite banalități nu se compune viața unui om. În sfîrșit mă apropii de dragul meu Cehov, sînt atît de aproape de el. Statuile celor dispăruți sînt mari, impunătoare, reci. Cerul este înorat, pe alocuri impresonat de imprejurări. Dar nu ca doctorul. De ce doctor? Pentru că prin Anton Pavlovici s-a ajuns la expresia care innoibelează pe toți marii scriitori: „doctori de suflete”. Mi-e teamă că deasupra va avea aceeași piatră mare care să-i înghețe imaginea lui atît de vie în sufletul meu. Îl văd pe Gogol. E mîndru și sever, suit pe o coloană cenușie. Știu că în fața lui trebuie să fie Cehov. Mi-e teamă să mă uit. Dar, vai, ce bucurie! O piatră albă, duioasă, smălțuită cu albastru, adus la dorința lui de la Ialta și oeva flori de cîmp pe o grămăjoară de pămînt, acesta este mormintul lui. O rază de lumină într-o cîmpie de întuneric. O rază de lumină...

JULIAN NEACȘU ■

Insemnări de călătorie în U.R.S.S.

Prin Moscova, la adrese știute

a spus „da”. Astfel că spre sfîrșitul lui octombrie, ajunsese în marea sală de așteptare a aeroportului de la Otopeni, singur într-un grup de excursioniști veseli. Familia, prietenii, Oleg și Ghenadi rămăseseră la vama, dincolo de care numai eu trecusem cu emoția unei prime călătorii într-o veche dorință. Știam însă că ajunsese în capul scării avionului RO-207, ba chiar nu după multă vreme eram chiar în el, deasupra pămîntului, cu un dicționar român-rus în mînă. Dicționarul era doar al doilea gest al călătoriei mele, primul fusese fixarea noii ore după care aveam să trăiesc o vreme în țara în care mă duceam. Al treilea gest a fost coborîrea pe aeroportul Vnukovo, un viespar internațional pe care avioane sub toate pavilioanele, colorate intens, cu forme și litere stranii desenate pe ele, vin și pleacă în fiecare minut. În aeroport era

Are în jur de 50 de ani, dar pare mult mai tînar, vorbește bine românește, fiind mulți ani corespondent la București. Atît, deocamdată, ca să-i spun: „Vameșul m-a întreat dacă am aur. Zoloto”. Am ris și atunci a ris și el. Asta a fost toată vama mea. A ris și Sașa. Ne apropiam de Moscova. Totul începuse cum trebuia cind intri invitat într-o casă străină: rîzînd. Și tu și gazdele.

„Drumuri, drumuri...”

Ca să spun cît de mare e Moscova, cite milioane de locuitori are ar fi o banalitate. Capitala unei țări e pe măsura acesteia, nu poate fi altfel. Și totuși, ceea ce impresionează la prima cunoștință este tocmai această dimensiune cu care nu ești obișnuit. Bulvardurile (sau „prospektele”, cum li se spune aici) sînt asemănătoare unor albi de mari fluvii, pietele par selenare, iar deasupra se văd, ca niște sulți uriași, celebrele blocuri construite imediat după război. Asta, ca peisaj general. Ca peisaj sentimental nu poți ignora Piața Roșie și Kremlinul ce par decupate din fețele unei cărți cu basme rusești. Turlele ascuțite ale bastionelor și cele aurite ale bisericilor contrastează plăcut cu culoarea de ardezie a zidului înalt care încinge această veche cetate. Chiar și piergăit fiind, și tot nu poți să nu fii impresionat în fața acestei inimi a orașului și a țării. Nu departe se află monumentul Eroului necunoscut, acoperit de flori-le pe care tinerele perechi proaspăt căsătorite le depun aici. Este o datină relativ nouă, izvorită dintr-o situație tragică de după război. Tinerii de atunci, care își pierduseră unul sau chiar amîndoi părinții, veneau aici, în acest loc care simboliza existența lor eternă, cerîndu-le binecuvîntarea. Sub lespedea grea de marmură neagră se aflau părinții lor pierduți în neștiut, dar aveau de ce să le fie recunoscători, de la ei aveau de învățat că o patrie se apără cu prețul vieții. De aici, al doilea pelerinaj are loc la

mă emoționează, reinviindu-mi copilăria, timp în care îi citeam „O pinză în depărtare”. Aflu cu bucurie că binecunoscutul scriitor (din păcate astăzi nu mai este) a luptat în primul război mondial în România, alături de armata română, împotriva invaziei nemțești. A revenit de atunci de mai multe ori, îmi cunoaște țara destul de bine și asta încă o dată mă bucură. Cum mă bucură peisajul, atît de asemănător cu ceea ce îmi închipuisem citind marile cărți ale marilor scriitori ruși și sovietici. La amiază, cind ne întorcem, ne oprim puțin pe un bulevard, în fața unei case vechi, mici în comparație cu blocurile din jur, roșie, cu curte. Pe ușa de la intrare, sub o sonerie cu clopoțel, o carte de vizită: doctor Anton Pavlovici Cehov. Dragul de el!

Kasparov îl conduce pe Karpov și de aceea șoferul mașinii agenției este supărat. Se hotărâște cu greu să oprească în fața clădirii unde se înfruntă cei doi asi ai şahului mondial. Intrăm. Pe o estradă, o masă mică și două scaune goale. Partida încă nu începuse. Cind începe, în sală se lasă o liniște de piatră. Kasparov e mai nervos, joacă nu numai şah, joacă și rolul genului şahist, ceea ce nu-i rău. Karpov e interiorizat, el se mișcă în partidă cum se mișcă acul pe disc. Evită să-și urmărească adversarul cu privirea, dar din cind în cind îl „fură” dintr-o parte. Remiză. O remiză rapidă, de așteptare, un break.

Privit de sus, Teatrul Armatei arată ca o stea. Așa au vrut cei care l-au construit, să-l prindă pe pieptul Moscovei ca pe un semn distinctiv al Armatei Roșii. Mă întilnesc cu regizori și artiști ai teatrului, aflați în repetiții cu „Macbeth”. O acțiune frumoasă mi se pare cunoscută, da, o văzusem în film, este la fel de frumoasă și de inteligentă. Abia s-a transferat de la Leningrad, dar pentru o vedetă de film, difuzat pe rețeaua Uniunii, aceasta nu-i ridică nici un fel de problemă. Ea

Porțelanul Nara (II)

Cu toată experiența sa, artistul japonez tremură la fiecare ardere în cuptor. El folosește tot cuptorul cu lemn, unde pinul roșu trebuie să ardă la 1300 de grade timp de 50-60 de ore pentru ca glazura exterioară să se topească și să îmbrace perfect vasul.

Reușita unui vas, a unui bol sau a unei farfurii ține mai mult de supravegherea atentă a mușcăturii flăcărilor și de consistența fumului decît de arta ceramistului. După atîția ani, nu se poate spune că există două vase din porțelan de Nara identice. Timpul, sezonul, alți factori naturali în combinație nasc efecte estetice care dau unicitate obiectelor. Această artă bătrînă dar foarte viguroasă nu pare a fi influențată de schimbarea obiceiurilor japoneze. Ceremonia ceaiului atrage an de an un număr sporit de amatori, așa că la ora actuală

se înregistrează un adevărat „boom” al cererii de porțelan poros. De ce poros? Pentru că japonezilor le place mai mult să atingă decît să privească, explică Gyozo. Singurul lucru care-l îngrijorează este expansiunea orasului Nara, care a devenit dormitorul metropolei industriale. Osaka, cîștigînd în fiecare an 5000 de locuitori. Vechea capitală a Japoniei imperiale, construită după modelul oraselor chinezești în „tablă de dame”, cu pagodele sale rafinate și cerbi, plimbîndu-se liber prin parcuri, a ajuns la 330 000 de locuitori. Nimic rău în asta, la prima vedere, spune Gyozo. Dar nenumărate case mici, cu o arhitectură mediocră au început să urce pantele colinelor pe care, de atîtea secole ceramistii din Nara modelează lutul.

IOAN ROȘCA ■

Ρουμανικό ρεκόρ στην Ολυμπιάδα των μίνι Αϊνστάιν

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ Αϊνστάιν των Βαλκανίων διακρίθηκαν για να κερδίσουν το χρυσό μετάλλιο στην Ολυμπιάδα της Κολοφώνης. Παράλληλα κέρδισαν το χρυσό μετάλλιο στην Ολυμπιάδα της Κολοφώνης. Παράλληλα κέρδισαν το χρυσό μετάλλιο στην Ολυμπιάδα της Κολοφώνης. Παράλληλα κέρδισαν το χρυσό μετάλλιο στην Ολυμπιάδα της Κολοφώνης.

Reluăm un titlu din presa grecească:

„Record românesc la Olimpiada micilor Einsteini“

E și frumos, e și adevărat!

Duminică, 10 mai 1987, aeroportul internațional Otopeni. Cursa de Atena, cu sosirea la ora 5, întârzie 20 de minute. După care, între ceilalți călători, își fac apariția cei șase elevi români deținători ai primului loc la Balcaniada de Matematică '87, însoțiți de prof. univ. dr. Octav Stănășilă, de la Institutul Politehnic București și de prof. Gheorghe Dumitreașă, de la Liceul „Petru Rareș” din Piatra Neamț. După o noap-

te nedormită, tinerii sînt totuși foarte veseli în compania părinților și profesorilor veniți să-i întâmpine. Ieșim din clădirea aeroportului în zorii primei zile în care primăvara va rupe, la București, zăgăzurile frigului prelungit peste așteptări. Nici unul din concurenți nu reține senzația de dificultate extraordinară a problemelor pe care le-au rezolvat (în multe cazuri, prin soluții de remarcabilă eleganță).
Luni, 11 mai, ora 9. În cadrul unei mici festivități, la Ministerul Educației și Învățămîntului, fiecăruia i se înmânează cite o diplomă. Ei sînt: **Bogdan Andrei** (clasa a XII-a, Liceul „George Bacovia” din Bacău, prof. Ștefan Antohe), **Nicolae Bell** (clasa a XII-a, Liceul de

matematică-fizică nr. 1 din București, prof. Armand Martinov), **Nicușor Daniel Dan** (clasa a XI-a, Liceul industrial „Radu Negru” din Făgăraș, prof. Sorin Cocoradă), **Andrei Moroianu**, mezinul echipei (clasa a X-a, Liceul de matematică-fizică nr. 1 din București, prof. Alexandra Turcu), **Ciprian Pop** (clasa a XII-a, Liceul de matematică-fizică nr. 1 din Timișoara, profesor la clasa Traian Pigli și prof. Dorel Mihet, antrenor al olimpicilor matematicieni din școală), și **Adrian Vasiliu** (clasa a XI-a, Liceul de matematică-fizică nr. 2 din Cluj-Napoca, prof. Attila Furdek).
Menționăm că toți concurenții noștri, nu numai că s-au clasat pe locul întâi, dar au obținut,

fiecare, maximum de puncte. Acum, la întoarcerea acasă, așa cum s-a subliniat, pe drept cuvînt, și la minister, ei „nu pot fi clasificați”. Înminarea diplomelor s-a făcut, de aceea, în ordine alfabetică. După părerea profesorului Octav Stănășilă, conducătorul echipei noastre la Atena, „Balcaniada de Matematică este, pe de o parte, o competiție tinerească, frumoasă, iar pe de alta, un prilej de apropiere între tineri din țările balcanice, care schimbă între ei probleme, cărți, păreri, leagă amicitii”. „Privind edițiile anterioare, ne-a mai spus interlocutorul, acum, după încheierea celei de-a patra, se simte un progres din partea tuturor; problemele sînt mai grele, nu mai există învingători prin defini-

ție. Practic, în toate aceste țări, pregătirea elevilor pentru concurs începe odată cu anul școlar. Se creează o bază de selecție mult mai largă. Sute de mii de copii se pregătesc pentru balcaniada. Astfel că frumusețea rezultatului final este dublată de un imens cîștig în pregătirea unei mari mulțimi de tineri talentați”. Și, poate, mai frumos încă este faptul că jocul continuă. Alte discipline au urmaș matematici. Anul acesta, la inițiativa României, are loc prima ediție a Balcaniadei de Chimie. La București. Unde se desfășoară și cea de-a doua ediție a Balcaniadei de Fizică. Aceste două concursuri s-au deschis, în Capitală, luni, 11 mai.
Tinerilor matematicieni interesați le transmitem îndemnul profesorului Octav Stănășilă: „Puteți începe de miine pregătirea pentru Balcaniada de Matematică 1988 din Cipru!”.

Mai adăugăm doar că, așa cum vedeți în facsimil, ziarul atenian ETNOS (Națiunea n.n.) din 9 mai 1987, publica, în pag. 16, o relatare a concursului cu titlul: „Record românesc la Olimpiada micilor Einsteini”.

DORIN GHERGHINESCU
Fotografii de
PAUL AGARICI

Deși sună cam impropriu, duminică în complexul cultural-sportiv Tei a avut loc închiderea anului sportiv, turistic și de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, în fapt un adevărat regal al tuturor sporturilor tinerilor din centrul universitar București. Într-o organizare ce ne-a adus aminte de o superbă Universiadă, manifestarea găzduită în decorul sărbătoreț al Teiului a debutat cu o paradă a studenților sportivi din cele 37 de facultăți, ale celor 11 institute de învățămînt superior bucureștene. Prezențe de marcă ale activității sportive de masă și de performanță, cei mai buni

dintre cei buni au primit cuvenitele premii și diplome ale „Daciadei”, în aplauzele numeroșilor spectatori ce au umplut pînă la refuz tribuna cochetului stadion și alele celei mai frumoase grădini a Bucureștiului. Demonstrațiile de gimnastică artistică ale studenților de la I.E.F.S., în frunte cu Lavinia

Agache și Cristina Grigoraș, de dans modern și gimnastică aerobică ale fetelor de la A.S.E., precum și finalele campionatului republican universitar la tenis, handbal, fotbal și badminton, precum și supercupele pentru centru universitar la diverse discipline au întregit programul unei zile pline de exuberanță

specifică studenției. Un interes aparte au trezit tradiționala, de acum, regată de caiac-canoe și canotaj academic ale echipajelor institutelor de învățămînt superior bucureștene. La concurs, formațiile laureate ale artei și creației studențești au susținut foarte aplaudate recitaluri.
Spuneam la început că sună cam impropriu „închiderea” de care vorbeam pentru că, de fapt, Teiul rămîne în permanență aceeași gazdă neegalată în a oferi o paletă bogată de posibilități de recreere și agrement.

ION PREDOȘANU

Exuberanța din Tei

Peste cîteva zile, mai exact spus la 23 mai, ora 14.00, va porni, din portul Oltenița, într-o călătorie în jurul lumii, iahtul „Decebal”. Timp de 10 zile „Decebal” va pluti pe apele bătrînuului Danubius, apoi, la 31 mai, de la cheiul portului Tomis-Constanța, va porni, de-adevăratelea, într-un uriaș marș circumterestru. Intrucît revista noastră își propune să publice periodic o serie de însemnări din această călătorie, un soi de reportaje ce ne vor sosi de peste mări și țări, ne-am gîndit că n-ar fi lipsit de interes să luăm, ca să zicem așa, pulsul pregătirilor. Ne-am gîndit la un interviu cu scriitorul Radu Theodoru, comandantul și sufletul echipajului, dar, deși foarte amabil, interlocutorul nostru s-a rezumat în a ne arăta doar echipamentul, hărțile maritime, în greutate de peste 50 de kilograme, instrumentele de navigație, vecele, paramele, proviziile, fanioanele și o sumedenie de alte și alte obiecte care în clipa de față sînt adunate la Grădiștea, o comună din apropierea Bucureștiului, în cîteva din camerele casei sale. Le-am pipăit, le-am verificat, dacă putem spune așa, le-am admirat, am notat o mie și una de amănunte, prea multe ca să le transcriem, poate și prea lipsite de importanță, de importanță sau de pitoresc. Într-una din camere, de exemplu, în vecinătatea acestor sute și sute

de materiale frumos ambalate, două uniforme de ofițeri ai armatei române, una din 1877, cealaltă din 1916, amintiri de familie, cum avea să ne declare amfitrionul. Undeva, mai într-un colț, o altă uniformă, de ofițer de aviație, care l-a aparținut chiar interlocutorului nostru, iar în spatele ei, o foarte ciudată scîndură, lată cam de 35-40 de centimetri, groasă cam cît o jumătate de palmă și înaltă cam de un metru și jumăta-

le Olteanu, maistrul energetician din Oradea, a făcut o nouă cîrmă. A luat toate scîndurile nefolositoare de pe punte, inclusiv satirul de bucătărie, le-a legat, le-a înșurubat, le-a băut în cuie, a meșterit ce-a meșterit și a făcut o nouă cîrmă. Și ea, cîrma asta, face parte acum din așa-zisele amintiri de familie”. Dar pentru că l-am amintit pe maistrul energetician Vasile Olteanu, participant pînă acum la patru croaziere (prima

e și pilot de zbor fără motor, pilot de performanță, iar pentru această călătorie s-a instruit și într-ale medicinei, adică într-ale stomatologiei în mod special — ceea ce nu înseamnă că vreun membru al echipajului va dori să-i fie pacient!, adăugă, surzînd, Radu Theodoru. Al patrulea, inginerul Ion Jeleș, din Oltenița, constructorul navei. Nava, pentru că tot am ajuns să vorbim despre ea, are un deplasament de 10 tone (din care 2,5 tone lest), o lungime de 11 metri și o lățime de aproape 4 metri. Este un proiect al căpitanului de rangul III inginer Teodor Asimîț, director de studii al Liceului militar de marină „Al. I. Cuza”, un mare pasionat al construcțiilor cu vele. Alte date despre navă, are o velatură de 60 metri pătrați, cu două pinze, focul și randa de drum, mai este dotată cu un motor de 45 cai putere. În fine, cel de-al cincilea, **Ion Gheorghiu**, subinginer, instructor de zbor la aeroclubul „Șoimii Bucovinei” din Suceava. Va fi ajutor de navigație. Și, din nou în fine, va mai fi și un al ș-

selea membru al echipajului, un operator de televiziune, care va pregăti un reportaj, **Ladislau Aradits**, despre care, la data reportajului nostru, nu știm decît că este un pasionat al călătoriilor. Și cam asta ar fi aproape totul. Firește, în spatele acestei temerare călătorii mai sînt o sumedenie de oameni al căror ajutor de interesat, animat doar de pasiunea lor pentru navigația cu vele, se cere, totuși, semnala. Îi vom aminti pe comandantul de cursă lungă Lucian Gafencu, din cadrul Departamentului transporturilor navale, cel care a dăruit echipajului hărțile maritime, pe inginerul Mircea Băiceanu din Constanța, velist de performanță, cel care coase vecele. Vom aminti, firește, factorii de conducere de la Șantierul naval Oltenița. Călărași, organele locale din Oradea, Suceava, București și, nu în ultimul rînd, pe radioamatorii Victor Toma și Gheorghe Patas din Arad, prin care „Decebal” va ține permanent legătura cu țara, prin ei revista noastră preluînd reportajele de mai tîrziu. Dar, despre alte și alte amănunte ale acestei călătorii pe care atîția dintre noi, în copilăria noastră, am visat să o facem, în viitorul nostru reportaj de la fața locului, adică din Oltenița, cînd, la 23 mai, se vor ridica vecele iahtului „Decebal”.

VICTOR NIȚA

Un iaht românesc în jurul lumii